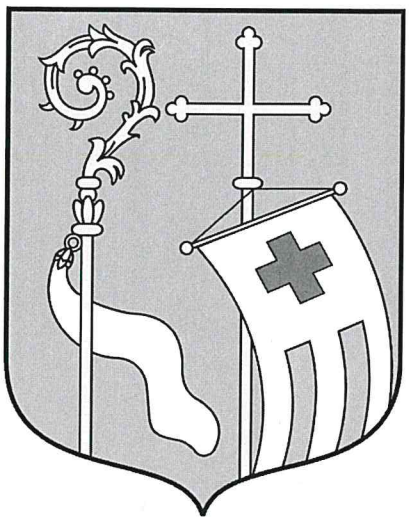

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI STRATEGII

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE PUŁTUSK NA LATA 2021-2026

ZA ROK 2021

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk na lata 2021-2026 została przyjęta uchwałą nr XLII/389/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 27 maja 2021r., której zasadniczym celem jest stymulowanie rozwoju społecznego w Gminie Pułtusk. Przyczynić się do niego mają zarówno działania samorządu szczebla gminnego, jak i powiatowego.

Konieczność opracowania i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Strategia określa główne kierunki i projekty polityki społecznej Gminy Pułtusk oraz tworzy system działań podejmowanych w celu przezwyciężania problemów społecznych występujących i mogących pojawić się w Gminie Pułtusk. Stanowi dokument bazowy, w odniesieniu do którego skonstruowane są lokalne programy profilaktyczne i naprawcze oraz projekty z zakresu polityki społecznej, realizowane przez Gminę, we współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi. Szeroko rozumiana polityka społeczna jest zagadnieniem obszernym i wielowątkowym, przez co nie sposób ująć ją w pełni, w jednolite roczne ramy sprawozdawcze. Ideą niniejszego sprawozdania jest przedstawienie danych za rok 2021, który jest rokiem początkowym dla kolejnych sprawozdań i stanowi bazę dla kolejnych analiz. Bardziej wnikliwa analiza porównawcza wskaźników monitoringu będzie możliwa w kolejnym sprawozdaniu z realizacji Strategii, które będzie uwzględniało dane za 2021 i 2022 rok.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, jako koordynator realizacji założeń określonych w Strategii - pozyskując niezbędne dane za rok 2021 bezpośrednio od poszczególnych instytucji - przedstawia sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk na lata 2021-2026.

Podstawowy element Strategii i zarazem jej cel nadrzędny, który kształtuje kierunki działania, stanowi wizja Gminy Pułtusk i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk do 2026 roku, określone jako:

WIZJA GMINY PUŁTUSK

Gmina Pułtusk - gminą o naturalnym, nieskażonym środowisku, chroniąca zasoby dziedzictwa historycznego, kulturowego, i przyrodniczego, otwarta dla turystów, umożliwiająca wysoki poziom życia mieszkańcom poprzez zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oraz integrację społeczności lokalnej.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Pułtusk jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom poprzez stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z różnych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek problemów społecznych w Gminie. Rozwiązania wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami służyć mają eliminacji negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonego rozwoju Gminy Pułtusk.

Wizja rozwoju Gminy Pułtusk zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: edukacji i kultury, sportu, rekreacji i turystyki, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

MISJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PUŁTUSK DO 2026 ROKU

Gmina Pułtusk dąży do zapewnienia swoim mieszkańcom jak najlepszych warunków życia w poczuciu bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałania marginalizacji społecznej i wykluczenia społecznego, promuje aktywizację społeczności lokalnej oraz umożliwia równe szanse rozwoju społecznego we wszystkich dziedzinach życia.

Elementem deklarowanej misji ,,Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk na lata 2021-2026" jest zapobieganie i rozwiązywanie występujących problemów społecznych. Przesłanką tworzenia i realizacji Strategii jest usunięcie barier blokujących zaspokajanie różnego rodzaju potrzeb wielu grup społecznych. Strategia zakładała kształtowanie godnych warunków życia ludności oraz poprawnych warunków międzyludzkich, zwłaszcza w środowisku zamieszkania i pracy.

Dokument Strategii zawiera 6 priorytetów (celów strategicznych). Do 15 celów operacyjnych (szczegółowych) wyznaczono kierunki działań do realizacji przez jednostki organizacyjne Gminy Pułtusk i Powiatu Pułtuskiego oraz organizacje pozarządowe. Planowane działania skoncentrowane są na tych kategoriach mieszkańców, którzy w największym stopniu są zagrożeni wykluczeniem społecznym z powodu: ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, uzależnień, problemów opiekuńczo-wychowawczych, samotnego rodzicielstwa, sieroctwa społecznego, bezradności (życiowej, społecznej, rodzinnej), niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości, przemocy w rodzinie i ukierunkowane są na rozwiązywaniu poszczególnych problemów społecznych.

Działania podejmowane w ramach realizacji Strategii mają charakter wielokierunkowy i wiele z nich wpisuje się w więcej niż jeden cel czy działanie strategiczne. W związku z tym przedstawiony w niniejszym sprawozdaniu podział działań w ramach poszczególnych celów strategicznych, ma jedynie charakter porządkowy, który służy lepszemu zobrazowaniu sposobu realizacji założeń lokalnej Strategii.

Poniższy schemat przedstawia cel główny oraz priorytety strategiczne działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 założonych do osiągnięcia celów Strategii, będących uszczegółowieniem misji.

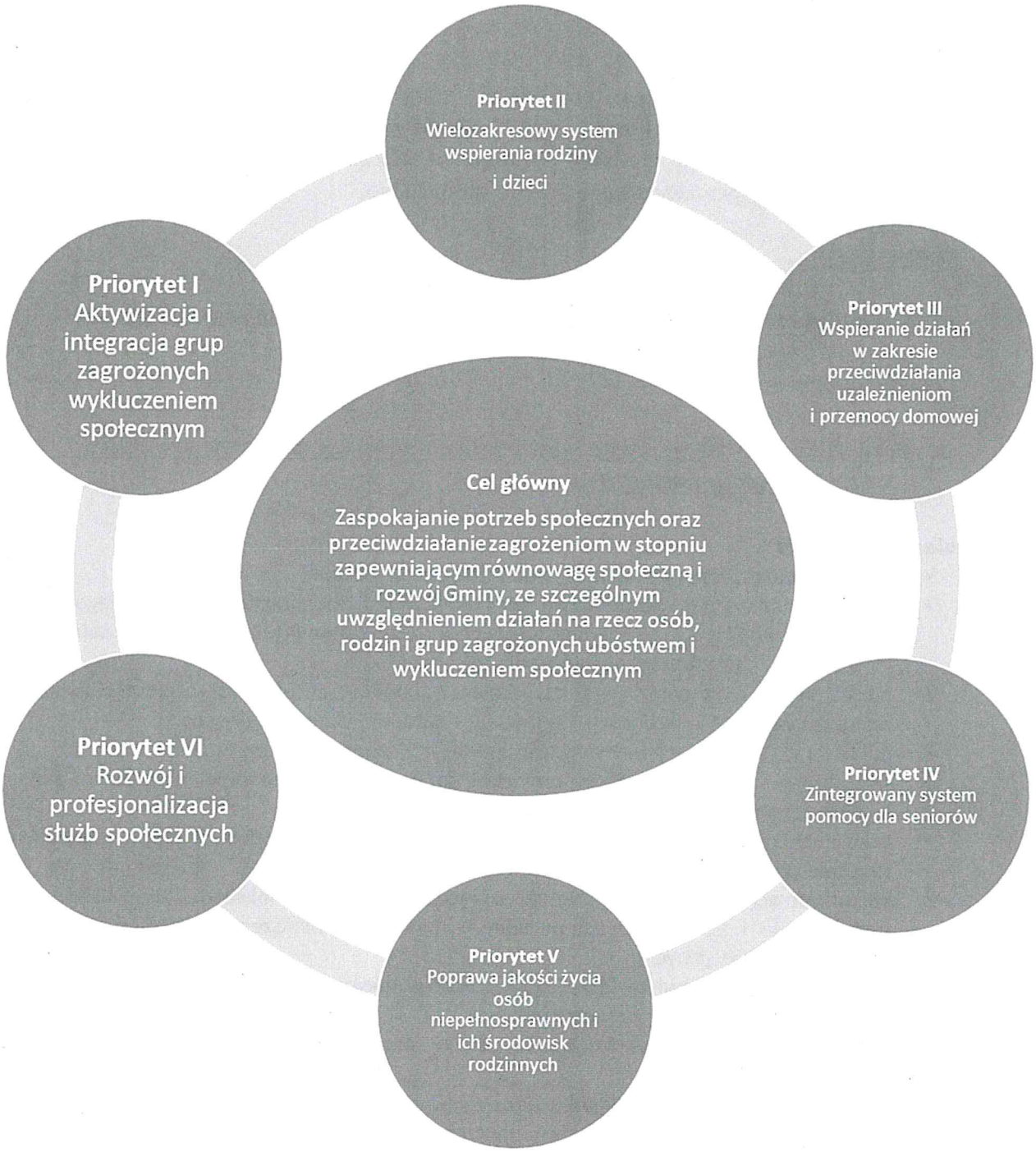

Źródło: opracowanie własne MOPS w Pułtusku

II. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2021-2026 za rok 2021r.

Z uwagi na trwający w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, związany z rozprzestrzenianiem się choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2, działania podejmowane w ramach realizacji Strategii w 2021r. dostosowane były do nałożonych restrykcji i przebiegały w warunkach reżimu sanitarnego.

PRIORYTET I

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Cele szczegółowe:

1. **Rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w niedostatku**

kierunki działań:

- analizowanie przyczyn ubóstwa i minimalizowanie ich źródeł;
- ułatwienie dostępu do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego oraz objęcie opieką pedagogiczno – psychologiczną dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem w celu uchronienia ich przed tzw. „schematem dziedziczenia biedy";
- udzielanie wsparcia materialnego i rzeczowego osobom i rodzinom zagrożonym ubóstwem;
- realizacja świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- edukacja w zakresie racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi;
- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi i kościelnymi w realizowaniu zadań w zakresie pomocy osobom najuboższym;
- tworzenie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie;
- zabezpieczenie adekwatnych warunków mieszkaniowych do potrzeb rodzin ubogich, wielodzietnych, zastępczych poprzez opracowanie polityki lokalnej, która ułatwi rodzinom pozyskiwanie i utrzymanie samodzielnych mieszkań (zwiększenie zasobów tanich mieszkań komunalnych i socjalnych);
- aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania samopomocowych form wspierania osób i rodzin ubogich;
- budowanie zespołów interdyscyplinarnych w celu rozwiązywania problemów indywidualnych rodzin;
- prowadzenie dziennych placówek środowiskowych dla dzieci i młodzieży;
- zapobieganie izolacji społecznej osób opuszczających zakłady karne;
- wsparcie finansowe, rzeczowe, specjalistyczne osób zwalnianych z zakładów penitencjarnych i ich rodzin.

W niniejszej Strategii problem ubóstwa został zaliczony do kwestii horyzontalnych, ponieważ dotykał on wielu grup społecznych. Wśród osób najbardziej zagrożonych ubóstwem należy wymienić przede wszystkim: osoby bezrobotne, rodziny wielodzietne, niepełne, osoby przewlekle chore, niepełnosprawne, rencistów, emerytów. Ubóstwo niesie za sobą wiele negatywnych konsekwencji, do których należy: niedożywienie, problemy zdrowotne, złe warunki mieszkaniowe. Ponadto brak wystarczających środków finansowych często utrudnia dostęp do pewnych obszarów życia społecznego, takich jak: edukacja, ochrona zdrowia, kultura, co skutkować może wykluczeniem społecznym. Kolejnymi ważnymi kwestiami

są problemy utrwalania się ubóstwa, a tym samym niebezpieczeństwo uzależnienia od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. dziedziczenia biedy. Zjawiska biedy i ubóstwa są ze sobą ściśle powiązane i mogą być zarówno skutkiem, jak i przyczyną trudnej sytuacji materialnej rodzin. Wymagają pracy u podstaw i rozwijania skoordynowanych działań wielu instytucji, w tym specjalistów z zakresu terapii, pracy socjalnej, asysty rodzinnej, pedagogiki, czy rozwoju osobistego i zawodowego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku jako główny podmiot wspierający osoby borykające się z problemem ubóstwa w okresie sprawozdawczym podejmował działania ukierunkowane na zapobieganie wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup mieszkańców, ich integrację ze społeczeństwem oraz wspieranie umożliwiające funkcjonowanie w sposób nie naruszający godności człowieka.

W ramach rozwijania działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku realizował następujące zadania:

1. Środowiskowa praca socjalna i wywiad środowiskowy był podstawowym narzędziem wykonywanym w pracy z rodzinami. Pracownicy socjalni w omawianym obszarze diagnozowali potrzeby i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w ubóstwie, analizowali sytuacje rodzin, ustalali przyczyny ubóstwa i minimalizowali ich źródła, nakierowane na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin.
2. W ramach pracy socjalnej prowadzono rozmowy wspierające, motywujące do zmiany postaw w oparciu o pracę indywidualną z osobami i rodzinami oraz metodę kontraktu socjalnego, w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Udzielano wszechstronnej pomocy w zakresie poradnictwa, edukacji m.in. racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi, informowano o organizacjach i instytucjach świadczących pomoc osobom i rodzinom żyjących w niedostatku.

Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w okresie sprawozdawczym, zgodnie z art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej *„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”*, wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych.

Najliczniejszą grupę klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku stanowiły osoby i rodziny dotknięte ubóstwem – **315 rodzin**, w tym na wsi **39** rodzin o liczbie osób w rodzinie - **617**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej w 2021 roku udzielał następujących form pomocy:

Świadczenia pieniężne :

- **zasiłki stałe** *(świadczenie przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, lub osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy z powodu niepełnosprawności, jeśli jej dochód jest niższy odpowiednio od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj.701,00 zł lub dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, tj. 528,00 zł).*

Z tej formy pomocy w 2021 roku skorzystało **132** osoby, w tym osób w rodzinie **146**. Wydatkowano na ten cel **720 207,00 zł**. Za **109** świadczeniobiorców zasiłku stałego opłacana była składka na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę **56 781,00 zł**;

- **zasiłki okresowe** *(świadczenie przysługuje osobie samotnie gospodarującej lub rodzinie w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, po spełnieniu kryterium dochodowego).*

W 2021 roku z pomocy w formie zasiłków okresowych skorzystało **136** rodzin, w tym **272** osoby w tych rodzinach. Wydatkowano na ten cel **272 456,00 zł**;

- **zasiłki celowe** *(świadczenie może być przyznane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu także osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu).*
W 2021 roku z pomocy w formie zasiłków celowych skorzystało **196 rodzin**, w tym **335 osób** w tych rodzinach. Wydatkowano na ten cel **75 564,00 zł**;

Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej - niezależnie od dochodu (wymienione zdarzenia zwalniają od spełnienia kryterium dochodowego).
W 2021 roku z pomocy w formie zasiłków celowych skorzystało **16 rodzin,** w tym **33 osoby** w tych rodzinach. Wydatkowano na ten cel **21 222,00 zł;**

- **specjalne zasiłki *celowe*** *(świadczenie może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe* w wysokości *nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi i jest przyznany na ściśle określoną potrzebę).*

W 2021 roku tą formą pomocy objęte było **37** rodzin, w tym **58** osób w tych rodzinach na kwotę **14 400,00 zł**.

Świadczenia niepieniężne (niematerialne) realizowane są bez wypłaty świadczeń pieniężnych na rzecz uprawnionych:

- **usługi opiekuńcze** świadczone w miejscu zamieszkania klienta, skierowane są do osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są ich pozbawione, a także rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Zakres rzeczowy usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej obejmuje różnorodne czynności o charakterze wspomagającym, opiekuńczym i pielęgnacyjnym, które mogą być przyznane i świadczone osobom wymagającym pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higieniczno-sanitarnej, pielęgnacji zaleconej przez lekarza oraz w miarę możliwości zapewnienia kontaktu z otoczeniem.
W 2021 roku pomocą w formie usług opiekuńczych objęto **29** osób przewlekle chorych lub z orzeczoną niepełnosprawnością w miejscu zamieszkania. Wydatkowano na ten cel kwotę **222 370,00 zł.**
Na realizację usług opiekuńczych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021roku

pozyskał dodatkowe środki finansowe w ramach programu resortowego „Opieka 75+" w kwocie **24 185,00 zł** .

- **specjalistyczne usługi opiekuńcze** (świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem) są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Przeznaczone są dla osób dorosłych, chorych psychicznie, upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych. W wyjątkowych przypadkach ze specjalistycznych usług opiekuńczych mogą korzystać dzieci i młodzież z zaburzeniami psychicznymi pozbawione dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, świadczonych przez inne zobowiązane podmiotu.
W 2021 roku objęto pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dwoje dzieci z diagnozą autyzmu. Program pracy z dziećmi autystycznym był dostosowany do ich możliwości psychofizycznych. Wydatkowano na ten cel **19 680,00 zł**.
Świadczeniobiorca z tytułu korzystania z usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych ponosił odpłatność w zależności od posiadanego dochodu.

- **potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych**
Postępowanie w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych odbywa się w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej.
W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku wydał **12 decyzji** potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na okres 90 dni, dla **10 osób** z terenu gminy Pułtusk, które nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego i które spełniały kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Kolejną formą wspierania rodzin najuboższych w 2021 r. w ramach realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej było zapewnienie uprawnionym mieszkańcom Gminy Pułtusk **pomocy w zakresie dożywiania**, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych, niepełnosprawnych, spełniających kryterium dochodowe w wysokości do 150% w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, przyjętego Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku oraz na podstawie Uchwały Nr III/26/2018 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 4 grudnia 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego Gminy Pułtusk w zakresie dożywiania w ramach realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, którego istotnym celem jest ograniczenie zjawiska niedożywiania dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W 2021 roku pomocą w formie dożywiania objęto **636 osób**, których dochód na osobę w rodzinie wynosił do 150% kryterium dochodowego. W ramach realizacji programu w zakresie dożywiania sfinansowano posiłki wydawane w stołówkach placówek oświatowych, w żłobku i w barze gastronomicznym „Okruszek" - **217 dzieciom i młodzieży oraz 77 osobom** dorosłym wydawanym w barze gastronomicznym „Okruszek" w Pułtusku, ul. Rynek 16. Osobom dorosłym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym, mającym trudności w poruszaniu

22

się, posiłek był dowożony do miejsca ich zamieszkania.

W 2021 roku pomoc w formie posiłku dla ucznia na wniosek dyrektora placówki, niewymagającą przeprowadzenia wywiadu środowiskowego została przyznana **9 uczniom,** w ilości **876 posiłków**, na kwotę **5 599,00** zł ze środków własnych.

W ramach realizacji powyższego programu w zakresie dożywiania osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające odpowiednie kryteria dochodowe w wysokości do 150 % otrzymały pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności - **236 rodziny** (526 osób w tych rodzinach), w tym na wsi **20 rodzin** (43 osoby w rodzinie) na kwotę **152 475,00 zł**.

Praca socjalna jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi realizowana była przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku we współpracy z asystentem rodziny, kuratorami, z placówkami ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego.

Działania pracowników socjalnych z zakresu pracy socjalnej polegały na motywowaniu klientów do systematycznego leczenia, informowaniu o przysługujących ulgach i uprawnieniach, pomocy w uzyskaniu świadczeń rodzinnych i alimentów, możliwości uregulowania zadłużeń, pomocy w sporządzaniu wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności, kierowaniu do Działu Wsparcia Środowiskowego prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, do placówki wsparcia dziennego - świetlicy „Słonecznikowa Brać". W sytuacjach kryzysowych wobec chorych psychicznie podejmowano interwencję z udziałem pracowników pogotowia, policji i administracji domów, składano wnioski do sądu o wydanie postanowienia w sprawie leczenia bez zgody, wydawano opinie w celu ustanowienia rodziny zastępczej w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie rodzicielstwa zastępczego, przeprowadzano wywiady środowiskowe na potrzeby jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym również z innego terenu.

Praca socjalna z rodzinami miała na celu ułatwienie funkcjonowania osób i rodzin oraz rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie możliwości tkwiących w ludziach oraz zasobach lokalnej społeczności.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku udzielił pomocy w formie pracy socjalnej **502 rodzinom** o liczbie **1035 osób**.

Na przestrzeni 2021 roku świadczenia z pomocy społecznej w różnych formach skierowane zostały do **532 rodzin**, liczących łącznie **1094 osoby w tych rodzinach**, co stanowiło **2,23%** ogółu mieszkańców Gminy Pułtusk, tj. **23 883 ludności**, w tym w mieście **18 878 osób i 5 005 osób** na terenach wiejskich (dane na dzień 31.12.2021r. uzyskane z Urzędu Miejskiego w Pułtusku, Wydział Spraw Obywatelskich z dnia 31.01.2022r.).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku na zaspokojenie różnorodnych potrzeb, czyli pomoc pieniężną, usługową i rzeczową wydatkował w całym roku budżetowym 2021 kwotę **47 142 478,78 zł**, w tym:

1) na zadania własne gminy kwotę **7 059 327,16 zł, w tym**:
   a) finansowane z budżetu gminy kwotę **5 026 004,64 zł**, w tym:
      - zwalczanie narkomanii – 14 102,00 zł,
      - przeciwdziałanie alkoholizmowi – 306 898,00 zł;
   b) dofinansowane dotacją z budżetu państwa kwotę 2 033 322,52 zł

2) na zadania zlecone gminie z budżetu państwa kwotę **40 083 151,62 zł.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021r. w ramach zadań zleconych wypłacał świadczenia na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych:
1) zasiłek rodzinny z dodatkami (z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania),
2) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
3) zasiłek pielęgnacyjny,
4) świadczenie pielęgnacyjne,
5) specjalny zasiłek opiekuńczy,
6) zasiłek dla opiekuna, na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
7) świadczenie z funduszu alimentacyjnego, na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
8) świadczenie rodzicielskie na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
9) świadczenie wychowawcze na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
10) świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem".

W 2021 roku w związku z realizacją zadań zleconych w zakresie świadczeń rodzinnych skorzystało **932 rodziny**, ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało **205 rodzin** oraz **3243 rodzinom** przyznano prawo do otrzymywania świadczenia wychowawczego.

Rodziny, które miały problemy z regulowanie opłat związanych z realizacją potrzeb mieszkaniowych mogły skorzystać z pomocy państwa w **formie dodatku mieszkaniowego i energetycznego dla odbiorców wrażliwych energii elektrycznej**, a w okresie kryzysu związanego z pandemią COVID-19 pomoc ta została powiększona o dopłatę do czynszu.
W roku 2021r. pomoc w formie dodatku mieszkaniowego otrzymało **628** rodzin, wypłacono **5 117** świadczeń na łączną kwotę **1 272 636,93** zł. Wypłacono również **64** dodatki mieszkaniowe z dopłatą do czynszu finansowane na przeciwdziałanie COVID-19 ze środków własnych gminy w kwocie **22 294,30 zł** oraz ze środków Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego skorzystało 11 rodzin w kwocie **18 881,12 zł** .
O dodatek energetyczny może ubiegać się osoba, która spełnia jednocześnie trzy warunki: - korzysta z wypłaty dodatku mieszkaniowego w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych, - jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorcą energetycznym, - zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.
W roku 2021 wypłacono **282** świadczenia w sprawie dodatku energetycznego na kwotę **4 461,05 zł** dla **31** rodzin, jako zadanie zlecone finansowane z budżetu państwa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021r. realizował również zadanie zlecone zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty. **Pomocą materialną**

24

o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego na rok szkolny 2020/2021 objęto **120** dzieci, w tym **63** rodziny (za okres styczeń - czerwiec 2021r.) w kwocie **72 909,90 zł** , zaś za rok szkolny 2021/2022 (za okres wrzesień grudzień 2021) objęto **104** dzieci, z **52** rodzin. Na realizację wypłaty stypendiów w 2021 roku wydatkowano kwotę **122 694,61 zł** - środki finansowe otrzymane z dotacji Wojewody Mazowieckiego wynosiły **98 155,69 zł**, natomiast **24 538,92 zł** to udział środków własnych gminy.

W ramach działań wspierających rodziny marginalizowane, zagrożone ubóstwem wymagające wsparcia we wzmocnieniu roli rodziny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku zapewniał również specjalistyczne poradnictwo dla ofiar przemocy domowej, świadczone przez prawnika, psychologa i specjalistę profilaktyki uzależnień w ramach **Interdyscyplinarnego Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego dla Ofiar Przemocy Domowej**.

W 2021 roku realizowany był **Gminny Program Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem na lata 2021-2023** przyjęty uchwałą Nr XL/365/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 marca 2021r., którego celem było m.in. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniem już istniejących, zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych.
Rozwijanie umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziny oraz zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia odbywało się poprzez umożliwienie rodzinom, za ich zgodą, korzystanie z pomocy asystenta rodziny.
W 2021 roku opieką asystenta rodziny objęto 21 rodzin, w których przebywało 52 dzieci.

W ramach redukowania zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego na terenie gminy Pułtusk w 2021 roku organizowano we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Pułtusku prace społecznie użyteczne dla osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, uczestników Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku. Do wykonywania ww. prac zostało skierowanych **35 osób bezrobotnych** w celu aktywizacji zawodowej, z którymi pracownicy socjalni zawarli kontrakt socjalny. W ramach reintegracji społecznej uczestnicy Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy brali udział w konsultacjach indywidualnych prowadzonych przez specjalistów: doradcę zawodowego i psychologa z zastosowaniem reżimu sanitarnego z uwagi na stan zagrożenia epidemicznego, związanego z rozprzestrzenianiem się choroby COVID-19.

Na podstawie uchwały Nr XLI/374/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 kwietnia 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku prowadził **placówkę wsparcia dziennego dla dzieci w formie opiekuńczej - świetlicę „Słonecznikowa Brać",** działającą przy ul. 13 Pułku Piechoty 1 w Pułtusku. Pobyt w świetlicy był nieodpłatny. Świetlica może przyjąć 30 dzieci. W związku z sytuacją epidemiologiczną COVID-19 w zajęciach świetlicowych w roku 2021 uczestniczyło **25 dzieci.**

Placówka wsparcia dziennego – świetlica „Słonecznikowa Brać" w Pułtusku w ramach promocji aktywnego spędzania czasu wolnego w 2021 roku podejmowała działania zmierzającego do optymalnego zagospodarowania czasu wolnego dzieci z rodzin dysfunkcyjnych podczas ferii zimowych i wakacji poprzez zorganizowanie w sierpniu 2021 roku warsztatów letnich, w których wzięło udział **20 dzieci** z rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku. W trakcie warsztatów letnich dzieci korzystały z zajęć: rozrywkowych (gry, zabawy, konkursy), artystycznych (rysunek, prace plastyczne, teatralne),

sportowych (gry, zabawy ruchowe), wycieczek pieszych i wyjazdowych.
Dzieci uczestniczyły w warsztatach kulinarnych w Pałacu-Muzeum Jana III w Warszawie. Odwiedziły Salę Zabaw „AKMA" w Pułtusku oraz zorganizowano rejs gondolą po rzece Narew. Dodatkowo w trakcie warsztatów letnich dzieci, raz w tygodniu odwiedziły okoliczną lodziarnię oraz uczestniczyły w zajęciach psychologicznych przeprowadzonych przez przedstawicieli Fundacja Gwiazdka z Warszawy. Uczestnicy świetlicy w czasie trwania roku szkolnego mogli korzystać z pomocy w odrabianiu lekcji, nauki czytania, pisania, zajęć manualnych, gier i zabaw organizowanych przez wychowawców. W 2021 roku dzieci skierowane do placówki wsparcia dziennego skorzystały z warsztatów psychologicznych przy współpracy z Fundacją Gwiazdka z siedzibą w Legionowie.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pułtusku obejmowała bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną dzieci i młodzież oraz ich rodziców w formie indywidualnych i grupowych zajęć terapeutycznych, terapii rodzinnej, grup wsparcia dla rodziców, mediacji, warsztatów, porad, konsultacji, interwencji kryzysowej. Psychologowie Poradni prowadzili interwencję kryzysową jako formę wsparcia dziecka i rodziny w kryzysie. Otaczano pomocą konsultacyjno - terapeutyczną dzieci i młodzież znajdującą się w trudnej sytuacji życiowej i emocjonalnej. Proponowano i organizowano cykliczne zajęcia terapeutyczne dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo i dysfunkcyjnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku podejmowało szereg działań na rzecz monitorowania sytuacji rodzin naturalnych dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej m.in.: w formie spotkań i konsultacji zespołów złożonych z pracowników Centrum, w tym koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku oraz asystenta rodziny. Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Pułtusku w 2021r. rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych umożliwiało korzystanie z poradnictwa specjalistycznego prowadzonego przez psychologa, pedagoga, prawnika oraz pracowników socjalnych. W 2021 roku mieszkańcy Gminy Pułtusk zostali objęci pomocą psychologiczną -11 rodzin, pedagogiczną – 8 rodzin, prawną – 103 rodziny i rodzinną – 5 rodzin. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku współpracując z liderem „Szlachetnej paczki" w październiku 2021 roku zgłosił 15 rodzin do udzielenia im wsparcia. **5 rodzin** zostało zakwalifikowanych i otrzymało pomoc rzeczową, tzw. „Szlachetną paczkę".

W zakresie zapobiegania marginalizacji osób opuszczających zakłady karne, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku obejmuje wsparciem tą grupę osób oraz ich rodzin w formie m.in.: świadczeń pieniężnych (zasiłki pieniężne z pomocy społecznej),świadczeń niepieniężnych (odzież, posiłek, schronienie, usługi opiekuńcze, interwencja kryzysowa, poradnictwo specjalistyczne), pracy socjalnej (pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, zdobywania kwalifikacji zawodowych dopasowanych do rzeczywistych potrzeb lokalnego rynku pracy).

W 2021 roku **5 osób** otrzymało pomoc i wsparcie z tutejszego Ośrodka z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w dniu 16 listopada 2020r. zawarł porozumienie o współpracy z **Fundacją „Krok w Przyszłość" w Pułtusku** w zakresie kierowania klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku spełniających kryterium dochodowe, określone na poziomie 220% kryterium dochodowego uprawnionego do korzystania ze świadczeń

pomocy społecznej, tj. 1542,00 zł - w przypadku osoby samotnie gospodarującej, 1161,60 zł - w przypadku osoby w rodzinie, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, do otrzymania darów żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Program 2019 Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
W 2021 roku pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku skierowali **275 rodzin** o liczbie osób w rodzinie– **674** .

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w ramach podpisanego porozumienia w dniu 29 kwietnia 2020r. pomiędzy Gminą Pułtusk reprezentowaną przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, a **Fundacją Gwiazdka** z siedzibą przy ul. Hetmańska 65, 05-120 Legionowo, otrzymał odzież, która została rozdysponowana przez pracowników socjalnych wśród 112 klientów.

Urząd Miejski w Pułtusku w 2021 roku wspierał rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej poprzez:
1) realizację Programu Rodzina 3+, którego celem jest podjęcie działań zmierzających do polepszenia warunków życiowych wielodzietnych rodzin zamieszkałych na terenie gminy Pułtusk, umacnianie rodziny oraz wspieranie realizacji funkcji i kondycji rodziny wielodzietnej poprzez wydawanie Karty Rodziny 3 +;

W 2021 roku **61 rodzin** otrzymało Kartę Rodziny 3+, liczba wydanych Kart 3+ - **314**;
2) realizację Programu Karty Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trojgiem dzieci, niezależnie od uzyskiwanych dochodów. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju.

W 2021 roku wydano Kartę Dużej Rodziny **640 rodzinom**, liczba wydanych Kart Dużej Rodziny – **198**;
3) uzyskanie dofinansowania z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+ 2021" w kwocie 165 240,00 zł na funkcjonowanie **81 miejsc** opieki w Żłobku Miejskim w Pułtusku oraz dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki i ich funkcjonowania dla **8 dzieci** w kwocie 243 200,00 zł.

Z uwagi na to, że problemowi ubóstwa towarzyszą inne problemy społeczne, zasoby wymienione w innych częściach sprawozdania dotyczą również kwestii ubóstwa.

Ocena realizacji celu szczegółowego nr 1.
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Kierunek wymagający rozszerzenia działań w następnych latach:
- zabezpieczenie adekwatnych warunków mieszkaniowych do potrzeb osób, rodzin ubogich, wielodzietnych, zastępczych poprzez opracowanie polityki lokalnej, która ułatwi rodzinom pozyskiwanie i utrzymanie samodzielnych mieszkań,
- aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania samopomocowych form wspierania osób i rodzin ubogich.

2. Przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków

kierunki działań:

- budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia osobom bezrobotnym dostępu do informacji o istniejących możliwościach udziału w aktualnych projektach oraz formach wsparcia;
- stworzenie warunków dla wspierania pracodawców oferujących pierwszą pracę i staże zawodowe dla absolwentów i bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół (kontrakty, ulgi w podatkach gminnych);
- tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w gminie poprzez pomoc przedsiębiorcom tworzącym nowe miejsca pracy w tym promowanie rozwoju małych, średnich przedsiębiorstw oraz rzemiosła w gminie;
- praca socjalna z bezrobotnym i jego rodziną poprzez podejmowanie inicjatyw na rzecz zmiany postaw bezrobotnych, aktywizowanie do pełnienia ról społecznych oraz powrotu na rynek pracy,
- pomoc bezrobotnym w podejmowaniu samozatrudnienia;
- realizacja projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego;
- zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem w formach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej;
- aktywizacja bezrobotnych poprzez wykorzystanie metod stosowania kontraktów socjalnych dzięki wypracowanym metodom negocjacyjnym;
- aktywizowanie bezrobotnych uczestników Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy MOPS w Pułtusku poprzez zatrudnienie wspierane w ramach prac społecznie użytecznych oraz konsultację ze specjalistami, tj.: doradcą zawodowym, psychologiem;
- aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w ramach działalności Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy MOPS w Pułtusku;
- wspieranie bezrobotnych w nabywaniu umiejętności i kompetencji zawodowych,
- stworzenie i wdrożenie programu pomocy rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem, uwzględniającego przede wszystkim działania podtrzymujące prawidłowe funkcje socjalizacyjne i wychowawcze rodziny oraz obejmującego działania kompensacyjne, realizowane w najbliższym środowisku;
- wspieranie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ramach prac interwencyjnych, społecznie-użytecznych, robót publicznych, staży, przygotowania zawodowego.

Bezrobocie jest jednym z podstawowych problemów społecznych Gminy Pułtusk. Wielkość stopy bezrobocia zgodnie z danymi GUS określona jest na poziomie powiatu pułtuskiego i na dzień 31 grudnia 2021r. wynosiła **12,6%.** W porównaniu z rokiem ubiegłym wykazuje tendencję malejącą o 0,5%.

W okresie 12 miesięcy 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pułtusku zarejestrowało się ogółem **1330 bezrobotnych** mieszkańców Gminy Pułtusk, w stosunku do roku 2020 liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Pułtusk zmniejszyła się o 71 osób.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych z terenu gminy Pułtusk zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pułtusku według wybranych kategorii.

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych
Bezrobotni ogółem		1330
w tym	mężczyźni	698 (w tym z prawem do zasiłku 98)
	kobiety	632 (w tym z prawem do zasiłku 86)
	osoby do 25 roku życia	169
	osoby powyżej 50 roku życia	327
	osoby niepełnosprawne	51
	osoby długotrwale bezrobotne	881
	osoby bez kwalifikacji zawodowych	541
	osoby z prawem do zasiłku	184
	osoby bez prawa do zasiłku	1146

Przeciwdziałanie bezrobociu jest jednym z najważniejszych zadań Gminy Pułtusk i powiatu pułtuskiego. Walka z bezrobociem jest trudnym i długotrwałym przedsięwzięciem, które wymaga współpracy wielu instytucji, firm i organizacji pozarządowych oraz samorządów. Zmiany, jakie zachodzą na rynku pracy, konkurencja w obszarze pozyskiwania zatrudnienia oraz stosowane przez pracodawców metody i techniki rekrutacji i selekcji personelu, powodują konieczność zdobywania umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy przez osoby chcące powrócić do zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku - jest podstawową jednostką organizującą pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, w tym pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz organizacja szkoleń. Urząd realizuje zadania w zakresie ograniczenia skali bezrobocia, łagodzenia jego skutków społeczno-ekonomicznych, promocji zatrudnienia, tworzenia nowych miejsc pracy i firm.

W 2021r. Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku realizował trzy podstawowe usługi rynku pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz organizacja szkoleń).

W ramach podstawowej usługi rynku pracy - którą jest **pośrednictwo pracy** w 2021r. pozyskano ogółem 1408 oferty pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, z czego 653 to niesubsydiowane ofert pracy (46,4%). W porównaniu do roku 2020, liczba ofert pracy oraz miejsc aktywizacji zawodowej wzrosła o 271. Powyższe wskazuje na poprawę sytuacji na rynku pracy, pomimo panującej wciąż pandemii. Należy jednak zauważyć, że wzrost liczby ofert pracy nastąpił także w związku z większym w 2021r. zainteresowaniem procedurą ubiegania się przez pracodawców w urzędzie wojewódzkim o długookresowe zezwolenie na pracę cudzoziemców (do 3 lat). W odpowiedzi na potrzeby pracodawców w 2021 roku wydano łącznie 958 skierowań do pracy i innych form aktywizacji zawodowej. W 2021 roku w związku z panującą pandemią COVID-19 odstąpiono od realizacji zaplanowanych w „kalendarzu powiatowych wydarzeń" targów pracy.

Niezmierną rolę odgrywa **poradnictwo zawodowe,** które wielu osobom bezrobotnym pomaga lepiej radzić sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia, głównie umożliwiając im pogłębienie lub usystematyzowanie wiedzy o sobie oraz niwelowanie deficytów w zakresie umiejętności poszukiwania pracy.

W roku 2021 z tej formy wsparcia skorzystało łącznie 478 osób bezrobotnych, w tym 433 osoby z indywidualnej porady zawodowej, 45 z indywidualnej informacji zawodowej.

Najlepszym sposobem na uzupełnienie kwalifikacji zawodowych jest udział w organizowanych **szkoleniach.** W 2021r. szkoleniami objęto ogółem 29 osób bezrobotnych, z czego wszystkie osoby ukończyły tę formę wsparcia.

Zaprezentowane usługi rynku pracy wspierane są **instrumentami rynku pracy**. Najpopularniejszymi i najczęściej kierowanymi do osób bezrobotnych instrumentami rynku pracy są: staż, prace społecznie-użyteczne, podjęcie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych czy też na wyposażonym czy doposażonym stanowisku pracy, oraz dotacje na podjęcie działalności gospodarczej.

Staż to forma aktywizacji zawodowej, przy aktywnej współpracy pracodawcy, pozwalająca na nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania zadań w miejscu pracy, jak również umożliwia przygotowania kandydata przez pracodawcę do pracy przed jego zatrudnieniem. To również wsparcie finansowe w postaci wypłacanego przez PUP stypendium w wysokość 120% zasiłku dla bezrobotnych.

W 2021r. Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku zawarł z pracodawcami ogółem 242 umów, spośród których 157 to umowy, których stroną są przedsiębiorcy. W 2021 roku do odbywania stażu skierowano łącznie 285 osób, w tym do przedsiębiorców 165, tj. o 25 osób ogółem więcej niż w roku ubiegłym. Ponadto, wśród ogólnej liczby osób objętych wsparciem, znajdowały się 2 osoby finansowane ze środków PFRON.

Przygotowanie zawodowe dorosłych to kolejny instrument aktywizacji zawodowej wspierający lokalnych przedsiębiorców, w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany w okresie dwunastomiesięcznym zakończony egzaminem i uzyskaniem tytuł czeladnika. Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku we współpracy z Cechem Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Pułtusku aktywizował osoby bezrobotne, wspierając lokalne rzemiosło. W 2021 roku 7 osób bezrobotnych rozpoczęło Przygotowanie Zawodowe Dorosłych w formie praktycznej nauki zawodu (tj. dekarz, ślusarz, mechanik -operator pojazdów i maszyn, wulkanizator, elektryk), a 4 osoby zakończyły egzaminem przygotowanie zawodowe dorosłych rozpoczęte w roku ubiegłym uzyskując tytuł czeladnika.

W celu niwelowania zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród klientów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku ściśle współpracuje z samorządami gminnymi i ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu pułtuskiego. Zakres tej współpracy - na rzecz wspólnych klientów - obejmuje szereg działań służących uaktywnieniu zawodowemu i społecznemu.

Mając świadomość znacznego oddalenia zawodowego i społecznego, PUP w Pułtusku oferował formę wejścia/powrotu na rynek pracy. 40 godzinny miesięcznie okres zajęć (10 godzin tygodniowo) realizowanych w ramach **prac społecznie użytecznych** jest czasem nabywania nowych umiejętności, kompetencji, przy niewielkiej ingerencji w dotychczasowy styl życia. To pierwszy krok do uaktywnienia się, zmierzający do czynnego uczestnictwa w procesie wychodzenia z bezrobocia.

Do instrumentów rynku pracy realizowanych w oparciu o nawiązywanie stosunku pracy pomiędzy osobą bezrobotną skierowaną do pracy a pracodawcą należą m.in.: prace interwencyjne, roboty publiczne, refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Prace interwencyjne to instrument, który przynosi obustronne korzyści: pracodawcy pozwala zmniejszyć koszty związane z zatrudnieniem nowego pracownika, zaś osobie bezrobotnej zwiększa szanse na stałe zatrudnienie. To jedna z najpopularniejszych form aktywizacji, realizowana w ramach zawartej pomiędzy bezrobotnym a pracodawcą umowy o pracę, poprzedzona umową zawartą pomiędzy pracodawcą a urzędem pracy. W ramach

130

zawartych w 2021r. 127 umów o organizację prac interwencyjnych (52 umowy z podmiotami prywatnymi) zatrudnienie, na stanowiskach umysłowych oraz robotniczych, podjęło 159 osób bezrobotnych, 73 osoby kontynuowały zatrudnienie podjęte w 2020 roku.

Kolejną formą zatrudnienia subsydiowanego są **roboty publiczne**, preferowane przez samorządy z uwagi na wyższą kwotę dofinansowania w porównaniu do prac interwencyjnych. W 2021r. do zatrudnienia w ramach robót publicznych skierowano ogółem 22 osoby (tj. około 23% więcej w stosunku do roku ubiegłego).

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to jedna z form wspierania małej i średniej przedsiębiorczości. W 2021r. zostało zawartych 35 umów w wyniku których dokonano refundacji wyposażenia 43 stanowisk pracy. Wśród ogólnej liczby utworzonych stanowisk znajduje się jedno stanowisko utworzone ze środków PFRON, na które skierowano osobę o orzeczonym stopniu niepełnosprawności.

Środki na podjęcie działalności gospodarczej to jedna z bardziej atrakcyjnych form wsparcia przedsiębiorczych osób, które chcą podjąć pracę na własny rachunek, rozpocząć własną działalność gospodarczą, uruchomić własny biznes. Urząd wspiera takie osoby, które mogą ubiegać się o pomoc finansową w formie **jednorazowo przyznanej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej**. W 2021 roku dotacji na ten cel udzielono 132 wnioskodawcom. W 2021 roku powstało 32 podmioty gospodarcze więcej niż w roku ubiegłym. Wśród ogólnej liczby udzielonej dotacji znajduje się jedna działalność finansowana ze środków PFRON.

W 2021r. Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku objął aktywizacją zawodową wspieraną środkami Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego, oraz środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych objął wsparciem 1024 osoby bezrobotne i poszukujące pracy, dysponując pulą środków finansowych wynoszącą 9 504 363,90 zł.

W 2021r. skierowano na poszczególne formy aktywizacji zawodowej osoby bezrobotne z powiatu pułtuskiego, w ramach środków algorytmowych Funduszu Pracy, m.in. na:
a) szkolenia – 2 osoby,
b) prace interwencyjne – 76 osób,
c) roboty publiczne - 22 osoby,
d) refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 15 osób,
e) staże – 98 osób,
g) prace społecznie użyteczne – 345 osób, w tym 35 osób z terenu gminy Pułtusk,
h) przygotowanie zawodowe dorosłych - 7 osób,
i) dotacje na podjęcie działalności gospodarczej – 46 osób.

Programy realizowane w 2021r. przez Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku (środki krajowe) finansowane z pozyskanych dodatkowo środków finansowych na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej z rezerwy Ministra właściwego do spraw pracy:

1. Realizacja projektu pn. *„Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia”* od 01.09.2021r. – do 31.12.2021r.
Ilość zaktywizowanych osób bezrobotnych – 32 osoby.
Zrealizowane działania:
a) staże - 28 osób,
c) dotacja na podjęcie działalności gospodarczej – 4 osób,

2. Realizacja projektu pn. *„Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi"* od 01.09.2021r. – do 31.12.2021r.
Ilość zaktywizowanych osób bezrobotnych – 12 osób.
Zrealizowane działania :
a) staże – 10 osób,
b) dotacje na podjęcie działalności gospodarczej – 2 osób.

Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego realizowane w 2021r. przez Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku:
1. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) –*„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie pułtuskim (IV) "* od 01.01.2021r. – do 31.12.2021r.
Ilość zaktywizowanych osób bezrobotnych - 233.
Zrealizowane działania:
a) staże – 112 osób,
b) dotacje na podjęcie działalności gospodarczej - 37 osób,
c) prace interwencyjne – 48 osób,
d) refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - 17 osób,
e) szkolenia - 19 osób.

Na koniec 2021r. -drugiego roku realizacji projektu 183 osoby opuściło rejestr osób bezrobotnych, w tym 146 z tytułu podjęcia pracy u „osób trzecich", 37 z tytułu samozatrudnienia.
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (RP OWM) - *„Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie pułtuskim (IV)"* od 01.01.2021r. – do 31.12.2021r.
Ilość zaktywizowanych osób bezrobotnych - 132-
Zrealizowane działania:
a) prace interwencyjne - 35 osób,
b) dotacje na podjęcie działalności gospodarczej - 42 osób,
c) staże – 35 osób,
d) szkolenia -10 osób,
e) refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - 10 osób.
Spośród 132 uczestników 56 osób uzyskało zatrudnienie, a 42 osoby podjęły samozatrudnienie.

Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku w 2021r. w ramach środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych (PFRON) objął wsparciem osoby bezrobotne niepełnosprawne w zakresie realizacji zadań przyznane na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych w formie:
a) staże - 6 osób, w tym 2 osoby finansowane z innego źródła będącego w dyspozycji PUP w Pułtusku ,
b) środki na podjęcie działalności gospodarczej - 1 osoba,
c) refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 2 osoby, w tym 1 osoby finansowane z innego źródła będącego w dyspozycji PUP w Pułtusku,
d) prace interwencyjne - 6 osób finansowane z innego źródła będącego w dyspozycji PUP w Pułtusku,
e)poradnictwo zawodowe – 4 osoby,
f) pośrednictwo pracy – 105 osób.

Inne działania w zakresie wspierania małych, średnich przedsiębiorstw podejmowane przez PUP w Pułtusku to zadania dedykowane wyłącznie do przedsiębiorców. Są nimi zatrudnienie cudzoziemców, wsparcie pracodawców i jego pracowników w kształceniu ustawicznym, a także kontynuowana pomoc przedsiębiorcom w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej. W ramach kierowanego do przedsiębiorstw pośrednictwa pracy w okresie od stycznia do grudnia 2021r. wydano 72 *Informacje starosty dot. możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego pracę cudzoziemcowi*, na łączną liczbę 502 stanowisk pracy.

Ponadto na przestrzeni 2021r. do PUP w Pułtusku wpłynęło 197 wniosków *o wydanie Zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemców*, zaś wydano 69 *Zaświadczeń o wpisie wniosków do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej,* 72 *Zezwolenia na prace sezonowe cudzoziemca.*

W omawianym okresie Powiatowy Urząd Pracy obsłużył 537 złożonych *Oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi* - z tego 507 *Oświadczeń* wpisano do ewidencji oświadczeń.

Dla przedsiębiorców szczególne znaczenie mają działania realizowane w obszarze podnoszenia kwalifikacji pracodawców i pracowników. W ramach dostępnego w 2021r. limitu środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego kształceniem ustawicznym objęto łącznie 121 osób na kwotę 434 307,20 zł

W celu utrzymania miejsc pracy oraz wsparcia przedsiębiorców dotkniętych skutkami ekonomicznymi wywołanymi wirusem SARS-CoV-2, Ustawodawca przewidział szereg pomocowych rozwiązań tzw. „Tarczy Antykryzysowej".

W ramach dostępnych form pomocy w okresie od 01.01.2021r do 31.12.2021r. PUP realizował:

1) Jednorazowa pożyczka z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców oraz dla organizacji pozarządowych lub podmiotów o których mowa w artykule 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Rozpatrzono 45 wniosków, z czego wypłaconych zostało 12 pożyczek w łącznej kwocie 57 884,00 zł.

2) Dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych. Rozpatrzono 52 wnioski, z czego zawarto 39 umów, na podstawie których wypłacono środki w łącznej kwocie 215 780,00 zł.

3) Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenie społeczne dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. Rozpatrzono 13 wniosków, z czego zawarto 9 umów, na podstawie których wypłacono środki w łącznej kwocie 87 850,36 zł.

4) Dofinasowanie części wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenie społeczne dla kościelnej osoby prawnej oraz jej jednostki organizacyjnej Rozpatrzono 2 wnioski, z czego zawarto 1 umowę, na podstawie których wypłacono środki w łącznej kwocie 57 174,10 zł.

5) Dotację na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla mikro i małych przedsiębiorców określonych branż. Rozpatrzono 131 wniosków, z czego zawarto 117 umów, na podstawie których wypłacono środki w łącznej kwocie 584 000,00 zł.

6) Dotację dla mikro i małych przedsiębiorców określonych branż. Rozpatrzono 646 wniosków, z czego zawarto 605 umów, na podstawie których wypłacono środki w łącznej kwocie 3 025 000,00 zł. Wśród podmiotów ubiegających się o pomoc, dominowały firmy z branży gastronomicznej oraz kosmetyczno-fryzjerskiej.

7) Dotacja na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikro i małych przedsiębiorców prowadzących sklepiki szkoleń. Nabór prowadzony był od 23 lipca 2021 do 30 września 2021r. Do PUP nie wpłynął żaden wniosek.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021r. do Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku wpłynęło łącznie 853 wnioski o wsparcie w ramach tzw. „Tarczy Antykryzysowej", z tego rozpatrzono pozytywnie 782 wnioski. W rezultacie do końca 2021 roku do pracodawców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i kościelnych osób prywatnych – działających na terenie powiatu pułtuskiego, trafiło wsparcie w łącznej kwocie 4 027 688,46 zł.

Podsumowując, Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku od kwietnia 2020 roku do końca 2021 roku obsługując tzw. „Tarczę Antykryzysową" rozpatrzył łącznie 4 041 wniosków, z czego 3 658 rozpatrzono pozytywnie. W efekcie wsparcia udzielono na łączną kwotę 23 790 687,77 zł, pomagając tym samym utrzymać 1826 miejsc pracy.

W celu łagodzenia skutków bezrobocia Gmina Pułtusk we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku organizowała prace społecznie użyteczne, dla osób bezrobotnych na terenie gminy Pułtusk, przy wykonywaniu, których zostało zatrudnionych **35 osób** bezrobotnych bez prawa do zasiłku. W ramach umów o organizację robót publicznych skierowano z Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku do zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych Gminy Pułtusk - 3 osoby bezrobotne. W ramach prac interwencyjnych w Urzędzie Miejskim w Pułtusku zostało zatrudnionych 9 osób, zaś w ramach stażu zatrudniono 4 osoby.

Na terenie gminy Pułtusk zarejestrowano ogółem **1838** podmiotów gospodarczych.
Działania na rzecz osób długotrwale bezrobotnych podejmowane były również przez **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku.**

W Gminie Pułtusk w dalszym ciągu liczną grupę osób korzystających ze wsparcia ze środków pomocy społecznej stanowiły osoby bezrobotne (osoby o najniższych kwalifikacjach zawodowych, niskim wykształceniu lub ich braku).

W 2021 r. wsparciem z powodu bezrobocia objęto **232 rodziny**, w tym na wsi **15 osób** o liczbie osób w tych rodzinach **610**. Z zasiłków okresowych z tytułu bezrobocia skorzystało **136 rodzin**, w tym **272 osób** w tych rodzinach, pozostałe świadczenia pieniężne na rzecz osób bezrobotnych stanowiły zasiłki celowe przyznawane w szczególności na zakup żywności, opału, leków, odzieży i obuwia, częściowe pokrycie zadłużeń w opłacie za czynsz, energię elektryczną oraz dofinansowanie innych potrzeb związanych z utrzymaniem, dożywianie w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

Działania pracowników socjalnych wobec osób bezrobotnych w ramach prowadzonej pracy socjalnej skupiały się przede wszystkim na:
1) możliwości uzyskania kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy przez osoby bezrobotne oraz wsparciu osób, które nie potrafiły wykorzystać własnych zasobów i możliwości przy korzystnych zmianach na rynku pracy;
2) przygotowaniu i wspieraniu osoby bezrobotnej w trakcie poszukiwania pracy, udzielanie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy (poradnictwo z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych - listów motywacyjnych i życiorysów);

3) niwelowaniu psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin;
4) zwiększeniu aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu;
5) readaptacji do środowiska pracy w przypadku długotrwale bezrobotnych, kierowanie do wykonywania prac społecznie użytecznych, które stanowią pierwszy etap w reintegracji społeczno – zawodowej beneficjentów pomocy społecznej, pozwalają im na zdobycie doświadczeń zawodowych i podniesienie kwalifikacji.

Klub Integracji Społecznej i Samopomocy (zwany dalej **KISS**) działający w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku realizował działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej wśród mieszkańców Gminy Pułtusk - osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub już wykluczonych społecznie.
Działania w ramach zajęć Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku były realizowane zgodnie z założonym harmonogramem i odbywały się w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku z zachowaniem reżimu sanitarnego w okresie epidemii.
Uczestnikami Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku było **35 osób długotrwale bezrobotnych**, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, które ze względu na swoją sytuację życiową nie były w stanie własnym staraniem zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych, co ograniczało ich uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Warunkiem uczestnictwa w zajęciach Klubu było zawarcie i realizacja kontraktu socjalnego, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej.
Program Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku był realizowany przez specjalistów: psychologa i doradcę zawodowego.
W ramach realizacji zadań ww. Klubu w 2021 roku 19 uczestników - osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zostało objętych niżej wymienionymi działaniami:
1) spotkania z zakresu poradnictwa psychologicznego z elementami profilaktyki uzależnień były realizowane w wymiarze 25 godzin;
2) spotkania z zakresu doradztwa zawodowego były realizowane w wymiarze 25 godzin.

W ramach pracy Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy skierowano do wykonywania prac społecznie użytecznych w wymiarze 40 godzin miesięcznie 35 osób w celu aktywizacji zawodowej, kształtowania poczucia odpowiedzialności i obowiązkowości poprzez regularne wykonywanie powierzonych obowiązków prowadzące do wyrobienia nawyku pracy. Prace społecznie użyteczne to szczególny instrument aktywizacji społeczno - zawodowej osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych, a korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne stanowią pierwszy etap w reintegracji społeczno - zawodowej beneficjentów pomocy społecznej, pozwalają im na zdobycie doświadczeń zawodowych i podniesienie kwalifikacji.

Koordynacja działań w ramach Klubu Integracji Społecznej i Samopomocy była sprawowana przez dwóch pracowników zaangażowanych do pracy w Klubie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku: koordynatora KISS i pracownika socjalnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku zgodnie z art. 12 ust. 1

pkt.1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym wydał jedno skierowanie uprawniające do uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez **Centrum Integracji Społecznej „KREATOR"** z siedzibą w Pułtusku przy ul. Spacerowej 11, prowadzonego przez Fundację „Dobro Wspólne".

Ocena realizacji celu szczegółowego 2.
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

3. <u>Tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności i zapobieganie przechodzenia osób ubogich w stan bezdomności</u>
kierunki działań:

- opracowanie i wdrożenie gminnego programu wychodzenia z bezdomności;
- systematyczne diagnozowanie i monitorowanie zjawiska bezdomności na terenie gminy;
- pomoc rodzinom zagrożonym utratą mieszkania m.in. poprzez dodatki mieszkaniowe, umieszczenie w mieszkaniach socjalnych;
- rozwój budownictwa socjalnego i komunalnego;
- zapewnienie osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych (pomoc finansowa, rzeczowa, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych);
- zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności;
- podejmowanie działań zmierzających do zorganizowania miejsc noclegowych na terenie gminy,
- pomoc w walce z uzależnieniami osób bezdomnych poprzez realizację działań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- działania aktywizujące prowadzące do usamodzielnienia osób bezdomnych poprzez, m.in. realizację Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności;
- łagodzenie skutków bezdomności w okresie jesienno – zimowym.

Bezdomność, obok ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności jest wymieniana najczęściej jako czynnik wywołujący poważne zróżnicowanie w dostępie do podstawowych dóbr, usług i możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, rodzącym groźbę, a często faktycznie wykluczenie społeczne.

Długotrwałe bezrobocie, niezaradność życiowa, konflikty rodzinne, uzależnienie od alkoholu, brak mieszkania po opuszczenia zakładu karnego, eksmisje z tytułu zaległości w opłatach mieszkaniowych, wymeldowanie z miejsca zamieszkania, to najczęściej występujące przyczyny bezdomności na terenie gminy Pułtusk. Problemy mieszkaniowe oraz zadłużeniowe z powodu nieopłacania czynszu z tytułu najmu lokali z zasobów gminy, to czynniki znacznie podnoszące ryzyko bezdomności.

Gmina Pułtusk w swoich zasobach posiadała na dzień 31.12.2021 r. **499 mieszkań komunalnych**. W zasobach Gminy brak jest lokali socjalnych, a **3 rodziny** oczekują na mieszkanie socjalne. W 2021r. **60 rodzin** złożyło wnioski o przyznanie mieszkania

136

komunalnego z zasobów gminy, a oczekujących na lokal socjalny z zasobów gminy na podstawie wyroków eksmisyjnych było **30 rodzin**, zaś **1 rodzina**, w tym **4 osoby** w rodzinie otrzymała eksmisję bez tytułu do lokalu socjalnego. Istniejące w Gminie Pułtusk zasoby mieszkaniowe nie zaspokajają potrzeb mieszkańców w tym zakresie, dlatego konieczny jest rozwój budownictwa socjalnego i na wynajem.

Na terenie gminy Pułtusk w budynku świetlicy wiejskiej w Przemiarowie powstały **3** dwupokojowe lokale mieszkalne z aneksem kuchennym przeznaczone celowo i wyłącznie na sytuacje kryzysowe, tj.: nieprzewidziane zdarzenia losowe takie jak: pożar, zniszczenie budynku lub lokalu mieszkalnego w wyniku nawałnicy, zerwanie dachu, zalanie wodą lub z powodu innych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi. Dotychczas nie było tego typu lokali, ale jak wiadomo, na władzach samorządowych stopnia podstawowego spoczywa obowiązek niesienia pomocy mieszkańcom, którzy znaleźli się w sytuacji nadzwyczajnej. Inwestycja została wykonana w formule programowo-przetargowej „Zaprojektuj i wybuduj", którego wykonawcą była firma „Empol".

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością na terenie gminy Pułtusk świadczy **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku.**

W celu zdiagnozowania i monitorowania sytuacji osób bezdomnych, przebywających na terenie gminy Pułtusk potrzebujących wsparcia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku współpracuje z innymi instytucjami, tj.: Komendą Powiatową Policji, Strażą Miejską, kuratorami sądowymi, Zespołem Mieszkaniowym Urzędu Miejskiego w Pułtusku, Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Szpitalem Powiatowym oraz pielęgniarkami środowiskowymi.

Skala problemu bezdomności na terenie gminy Pułtusk nie jest duża. Przy czym mówiąc o bezdomności, należy mieć na uwadze dwa aspekty, tj. bezdomność formalną, wynikającą z przepisów ustawy oraz bezdomność faktyczną. Istotne nasilenie problemu bezdomności zauważalne jest najczęściej w okresie jesienno-zimowym i dotyczy głównie mężczyzn z problemem alkoholowym. Ogólna liczba zdiagnozowanych osób bezdomnych, które z tego tytułu objęte były pomocą na terenie gminy Pułtusk w 2021 roku wynosiła **23 osoby** (w tym 1 kobieta).

W związku z brakiem schroniska i noclegowni dla osób bezdomnych na terenie gminy Pułtusk Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku miał zawartą umowę ze Stowarzyszeniem „Serdeczna Dłoń". Kwota odpłatności ponoszonej przez osobę, której przyznano świadczenie w postaci schronienia była uzależniona od kryterium dochodowego, ustalonego zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

W 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku za 2 osób pokrywał koszty pobytu w schronisku zgodnie z uchwałą nr XX/201/2019 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 28 listopada 2019r. w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia – schronisku dla osób bezdomnych i schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W świetle obowiązujących przepisów do udzielenia pomocy osobie bezdomnej zobowiązana jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały (art. 101 ust. 2 z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku zobowiązany jest do refundacji kosztów udzielonej osobom bezdomnym pomocy w formie tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych przebywających na terenie innych gmin, a których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały była Gmina

Pułtusk. W 2021 roku Ośrodek poniósł koszty refundacji w wysokości 21 526,79 zł za pobyt osób bezdomnych w schronisku na terenie innej gminy.

Łączny koszt poniesionych wydatków na udzieloną pomoc w formie schronienia w 2021 roku wyniósł **44 031,03 zł.**

W związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniu COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w 2021 roku Gmina Pułtusk przeznaczyła dla osób bezdomnych **4** pomieszczenia w budynku mieszkalnym zlokalizowanym w Pułtusku przy ul. Traugutta 26 na okres pandemii. W lokalach tych w 2021r. przebywało **9 osób**, zaś **5 osób** bezdomnych otrzymało przydział lokalu mieszkalnego z zasobów Gminy Pułtusk. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku pokrywał koszty energii elektrycznej i opłatę kosztów lokalu mieszkalnego, tj. zużycie zimnej wody, kanalizacji i za odpady komunalne na kwotę **5 314,24 zł.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w okresie sprawozdawczym w 2021 roku wspierał osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością przebywające na terenie gminy Pułtusk poprzez udzielanie następujących form pomocy: schronienia, potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych na zakup odzieży, obuwia zimowego, żywności, leków i innych artykułów, pomoc w zakresie usług opiekuńczych w Dziale Usług Opiekuńczych, które obejmowały opiekę higieniczną (kąpiel, pranie odzieży) zapewnienie kontaktu z otoczeniem, wsparcie w postaci odzieży pozyskanej od darczyńców oraz pomocy rzeczowej w formie gorących posiłków wydawanych przez bar gastronomiczny „Okruszek" w Pułtusku. Dodatkowo udzielono pomocy w załatwieniu spraw urzędowych, wyrobienia dowodu osobistego, pomocy w poszukiwaniu pracy, w podjęciu leczenia odwykowego i terapii.

W okresie jesienno - zimowym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku podejmował działania profilaktyczne, aktywizujące i osłonowe, mające na celu złagodzenie negatywnych skutków zimy, a zwłaszcza przeciwdziałania tragicznym zdarzeniom śmiertelnego wychłodzenia. Szczególną troską obejmował osoby bezdomne, które były pozbawione dachu nad głową i najbliższej rodziny, i które mogły liczyć na skierowanie do najbliższego schroniska znajdującego się w Pokrzywnicy oraz doradztwo w sprawach lokalowych i meldunkowych.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w porozumieniu z Burmistrzem Miasta Pułtusk i Przedsiębiorstwem Energetyki Cieplnej Sp. z o.o. w Pułtusku w okresie zimowym koordynował **akcję „Wymiana ciepła"**, która polegała na możliwości pozostawienia lub wzięcia odzieży, obuwia przez osoby, które takiej pomocy potrzebowały, aby przetrwać najchłodniejszy czas w roku. Wyznaczono w tym celu na terenie gminy Pułtusk dwa miejsca (ul. Nowy Rynek - w pobliżu sklepu Empik i ul. New Britain w pobliżu hali sportowej przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 4 im. Ireny Szewińskiej z klasami sportowymi). Stanęły specjalnie przygotowane, oznaczone szafy - wieszaki, w których osoby, które chcą pomóc potrzebującym mogły pozostawić zimowe ubrania np. kurtki, polary, swetry, szaliki, czapki i obuwie. Osoby, które zechciały skorzystać z tej formy pomocy – mogły wziąć te rzeczy i wykorzystać na własny użytek lub dla swoich bliskich.

Wykaz placówek świadczących pomoc bezdomnym województwa mazowieckiego dostępny był w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku oraz na stronach internetowych. Informację o instytucjach, z terenu gminy Pułtusk, mogących pomóc bezdomnym z numerami telefonów, numerem interwencyjnym w sprawie osób bezdomnych Ośrodek zamieścił na tablicach ogłoszeń, stronie internetowej, prasie oraz przekazał zarządcom budynków na terenie gminy Pułtusk w celu rozpowszechnienia.

138

Usamodzielnienie osoby bezdomnej, to indywidualna długa ścieżka każdej osoby lub bezdomnej rodziny. Trudności wynikają z braku wystarczającej ilości mieszkań w zasobach gminy i znalezieniem pracy na obecnym rynku pracy. W przypadku osób uzależnionych od alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość, pracę należy rozpocząć od skutecznego odbycia terapii odwykowej. Celowość kolejnych działań uwarunkowana jest bowiem motywacją do ich podjęcia. Planowanie i wymaganie innej aktywności wobec osoby uzależnionej z pominięciem terapii odwykowej są z góry skazane na niepowodzenie, ponieważ mechanizmy charakterystyczne dla uzależnień są silniejsze od woli klienta.

Ocena realizacji celu szczegółowego 3.
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Kierunek wymagający rozszerzenia działań w następnych latach:
- opracowanie gminnego programu wychodzenia z bezdomności,
- rozwój budownictwa socjalnego i komunalnego.

Wskaźniki monitoringowe:

	Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika w roku 2021
1.	Liczba osób, rodzin ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną – ogółem		570 osób
	w tym:	- osób w rodzinach	1252 osób
		- osób objętych kontraktami socjalnymi	37 osób
2.	Liczba osób bezrobotnych objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia		1024 osoby bezrobotne i poszukujące pracy
3.	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci dodatku mieszkaniowego, energetycznego		- dodatek mieszkaniowy – 628 rodzin, na kwotę: 1 272 636,93 zł - dodatek energetyczny – 31 rodzin, na kwotę 4 461,05
4.	Liczba wniosków o przydział mieszkania socjalnego		3 rodziny
5.	Liczba osób bezdomnych na terenie gminy – ogółem		24 osoby
	w tym: osób w rodzinach		25 osób
6.	Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie		12 osób
7.	Liczba osób, rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa - ogółem		315 osób
	w tym: osób w rodzinach		617 osób
8.	Liczba osób, rodzin bezrobotnych objętych pomocą - ogółem		232 osób

	w tym: osób w rodzinach	610 osób
9.	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu: - ubóstwa - bezrobocia - bezdomności	 - 315 rodzin, osób w tych rodzinach 617 - 232 rodziny, osób w tych rodzinach 610 - 23 rodziny, osób w tych rodzinach 25
10.	Liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa	275 rodzin, osób w tych rodzinach 674
11.	Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie dożywiania (posiłki)	- 217 dzieci
12.	Liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych	3 programy: 1)Wieloletni program osłonowy Gminy Pułtusk, który realizowany jest w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023" wsparciem objętych zostało w 2021r.: - 636 osoby,(w tym 217 dzieci), - 236 rodzin otrzymało świadczenie pieniężne na zakup żywności; 2)Program Rodzina 3+ w ramach którego wsparciem objęto w 2021r.: - 61 rodziny wielodzietne, liczba wydanych kart ,,3+" - 314 3)Program Dużej Rodziny w ramach którego wsparciem objęto w 2021r.: - 640 rodzin i wydano 198 Kart Dużej Rodziny
13.	Wielkość stopy bezrobocia – na dzień 31.12.2021r. na terenie powiatu pułtuskiego	12,6% (dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku)
14.	Liczba osób bezrobotnych w Gminie Pułtusk - ogółem	1330 osób
	w tym liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami pomocy	1024 osoby
	Liczba nowych inwestorów	0
15.	Liczba podmiotów gospodarczych	1838
16.	Liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych	uzyskano dofinansowanie z Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 ,,Maluch+ 2021" w kwocie 165 240,00 zł na funkcjonowanie 81

140

		miejsc w żłobku i utworzenie dodatkowo 8 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w kwocie 243 200,00 zł
17.	Liczba osób zatrudnionych w ramach prac społecznie-użytecznych	35 osób
18.	Liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych	0
19.	Liczba pozyskanych lokali - mieszkań socjalnych	0

PRIORYTET II

WIELOZAKRESOWY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY I DZIECI

Cele szczegółowe:

1. **Wspieranie rozwoju potencjału rodziny: jej aktywności i spójności**

kierunki działań:

- wdrażanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej, służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła;
- wspieranie rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, niewydolnych wychowawczo z dysfunkcjami społecznymi w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych w formie zasiłków celowych, okresowych, świadczeń pieniężnych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu", zasiłków rodzinnych, stypendiów szkolnych, świadczeń wychowawczych, świadczenia „Dobry Start";
- promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych (niepełnych), zwiększenie dostępności do różnorodnych dóbr i usług;
- realizacja programu ,,Program Rodzina 3+" mającego na celu umacnianie rodziny oraz poprawę warunków życiowych wielodzietnych rodzin zamieszkałych na terenie gminy Pułtusk;
- realizacja programu „Karta Dużej Rodziny" mającej na celu wspieranie budżetów rodzin obciążonych kosztami utrzymania wielodzietnej rodziny oraz integracji ze społecznością lokalną;
- systematyczna praca socjalna z rodziną poprzez wzmacnianie więzi rodzinnych w różnych fazach rozwoju rodziny;
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia asystenta rodziny i pracownika socjalnego;
- odbudowanie przy wsparciu asystenta rodziny odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na pozostawienie dzieci w rodzinie naturalnej;
- realizacja pozarządowych programów w zakresie wspierania rodziny;

- tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających w celu poprawy funkcjonowania rodzin niewydolnych wychowawczo;
- podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń);
- prowadzenie poradnictwa rodzinnego, psychospołecznego, psychologicznego i socjoterapeutycznego opartego na kompleksowej pracy z rodziną i systematycznej terapii umożliwiającej wsparcie w rozwiązywaniu problemów powstałych w różnych fazach życia rodziny;
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rodzicielstwa zastępczego oraz systemu wsparcia i pomocy dla rodzin sprawujących takie funkcje poprzez upowszechnianie programów edukacyjnych zorientowanych na zdobywaniu umiejętności potrzebnych do pełnienia ról w rodzinie;
- rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów tj. warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne.

Wielozakresowy system wspierania rodziny stanowi jeden z priorytetów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026". Celami strategicznymi były: wspieranie rozwoju, potencjału rodziny, jej aktywności i spójności, rozwój instytucji samopomocowych na rzecz rodziny oraz pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające.

Wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży realizowane było w 2021 roku między innymi w ramach przyjętego uchwałą Nr XL/365/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 marca 2021r. **„Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem na lata 2021-2023"**, zbudowanego w oparciu o założenie, że jest to proces zorganizowanych, skoordynowanych, kompletnych i ciągłych działań, realizowanych wspólnie przez współpracujące ze sobą ściśle instytucje pomocowe w gminie.

Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi od wielu lat stanowią jedną z licznych grup klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku. W okresie sprawozdawczym objęto wsparciem systemu pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego **70 rodzin** o liczbie **246 osób** w rodzinie. Dlatego też, kluczowym priorytetem z punktu widzenia zadań tut. Ośrodka przewidzianym do realizacji w ramach Programu było stworzenie rozwiązań profilaktycznych, zaradczych i interwencyjnych umożliwiających zapobieganie marginalizacji mieszkańców Gminy Pułtusk oraz wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej poprzez stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo – wychowawczej.

Wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania służyły działania:

1) diagnoza i analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego;
2) wzmocnienie roli funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, polepszenie sytuacji dziecka, wzmocnienie jego poczucia bezpieczeństwa, zabezpieczenie niezbędnych potrzeb bytowych;
3) przeciwdziałanie patologii i wykluczeniu rodziny;
4) dążenie do reintegracji rodziny.

142

Skoordynowane działania realizowane były w oparciu o następujące programy:
1.„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026".
2.„Gminny Program Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem na lata 2021-2023".
3.„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021".
4.„Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021".

Praca socjalna z rodzinami wykazującymi problemy opiekuńczo – wychowawcze prowadzona była przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, których działania w omawianym obszarze polegały przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin, ustalaniu przyczyn występującego kryzysu, działania nakierowane były na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych dzieci.
Do podstawowych zadań należało:
1) pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów poprzez wzmocnienie ich funkcji, rozmowy wspierające, motywujące do zmiany postaw, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu miejsca dla dziecka w żłobku, w przedszkolu, pomoc w znalezieniu pracy:
2) zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami;
3) przeciwdziałanie utrwalaniu postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży.
Poradnictwo pracowników socjalnych prowadzone było na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, jak również w środowisku lokalnym.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Pułtusku współpracowali z rodzinami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Celem współpracy z rodziną biologiczną było motywowanie rodziców do utrzymywania stałego, regularnego kontaktu ze swoimi dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni wspierali rodziny biologiczne w działaniach zmierzających do poprawy ich sytuacji, która stała się bezpośrednią przyczyną powierzenia dzieci pod opiekę rodziny zastępczej.

W 2021 roku kontynuowano działania asystenta rodziny, którego rolą było wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Zaangażowanie asystenta rodziny skupiało się między innymi na: wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. Asystent rodziny koncentrował się w swojej pracy na wzmocnieniu rodziny, pomocy w przełamaniu oporu i pobudzaniu aktywności wszystkich członków rodziny w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej rodziny i właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przy wykorzystaniu zasobów własnych rodzin oraz wsparcia środowiska lokalnego. Nadrzędnym celem pracy asystenta była pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności i przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej samodzielne wychowywanie dzieci. Praca asystenta rodziny wspomagała rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny – rodziców

i dzieci, czemu sprzyjało indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W sytuacji, gdy doszło, mimo wszystko, do czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną, praca asystenta z rodziną była kontynuowana. Wówczas zadania asystenta skupiały się na pracy z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również na współpracy z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, w ramach umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w 2021 roku zatrudniał jednego asystenta rodziny. Asystent rodziny pracował z **21 rodzinami**, w których przebywało **52 dzieci** (15 dzieci w przedziale wiekowym 0-5 lat, 37 dzieci w przedziale wiekowym 6-18 lat). Wśród rodzin objętych asystenturą **7 rodzin** zostało zobowiązanych do pracy z asystentem rodziny postanowieniem sądowym.
Asystent rodziny w 2021r. zakończył pracę z 6 rodzinami: z powodu zmiany miejsca zamieszkania (2 rodziny), z powodu osiągnięcia zamierzonych celów (3 rodziny) i z powodu przywrócenia pełni władzy rodzicielskiej (1 rodzina). W ramach prowadzonego poradnictwa asystent rodziny skierował do:
1) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pułtusku - 27 dzieci na badania pedagogiczne, psychologiczne i logopedyczne;
2) Poradni Zdrowia Psychicznego Al-Med w Pułtusku - 13 osób dorosłych na konsultacje psychiatryczne, 16 osób w celu podjęcia leczenia odwykowego i 4 rodziny w celu podjęcia terapii małżeńskiej;
3) Ośrodka Rehabilitacji PIO w Pułtusku - 3 dzieci na konsultacje psychiatryczne;
4) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku - 6 dzieci celem uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności i 3 rodziny w celu uzyskania dofinansowania w ramach środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w okresie sprawozdawczym otaczał szczególną opieką rodziny o niskim statusie społeczno – ekonomicznym, niewydolne wychowawczo z różnymi dysfunkcjami, wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych. Pracownicy socjalni brali udział w posiedzeniach Zespołu ds. Pieczy Zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, podczas których omawiano sytuację dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej oraz sporządzano opinię o możliwości przyjęcia przez rodziców biologicznych opieki nad dzieckiem, bądź braku takiej możliwości.

Na bieżąco pracownicy socjalni prowadzili monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych we współpracy z asystentem rodziny. W związku z tym prowadzono szeroką współpracę z pedagogami szkolnymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji zajmującymi się sprawami rodziny oraz z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie, natychmiast o takiej okoliczności informowany był Sąd Rejonowy w Pułtusku, III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku objął pomocą i wsparciem (świadczeniami bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę i źródło finansowania) **532 rodziny** liczące **1 094 osób** w tych rodzinach, zaś w formie pracy socjalnej udzielono pomocy ogółem **502** rodzinom o liczbie **1035** osób.

Wśród rodzin objętych w 2021 roku wsparciem z systemu pomocy społecznej **163 rodziny** o łącznej liczbie **osób 659**, to rodziny z dziećmi, **w tym 52 rodziny** o liczbie **174 osób,** to rodziny niepełne. Z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa pomocą zostało objętych **50 rodzin** o liczbie **263 osób**, z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego **70 rodzin** o liczbie **246 osób**, rodziny borykające się z problemem niepełnosprawności **174 rodziny** o liczbie **265 osób** i długotrwałej choroby **258 rodzin** o liczbie osób **410** oraz rodziny z problemem alkoholowym **53 rodziny** o liczbie osób **80**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku udzielał następujących form pomocy:

1) świadczenia pieniężne: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki celowe specjalne,
2) dożywianie dzieci i młodzieży w żłobku, przedszkolach, szkołach podstawowych, młodzież ze szkół średnich korzystała z gorącego posiłku wydawanego przez bar gastronomiczny „Okruszek" w Pułtusku w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu";
3) potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
4) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla dwojga niepełnosprawnych autystycznych dzieci, realizujących program wspierający rozwój dziecka (edukacyjny, terapeutyczny, rozwijający zainteresowania).

Dodatkowo Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku prowadził dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo placówkę wsparcia dziennego: świetlicę „Słonecznikowa Brać". W 2021 roku w ramach rozwijania i precyzowania u dzieci zainteresowań, zamiłowań i uzdolnień w placówce zostały zorganizowane imprezy kulturalne, tj.: Dzień Babci i Dziadka dla uczestników Dziennego Domu „Senior+" w Pułtusku. W uroczystości wzięło udział 15 dzieci i 25 seniorów. Podczas ferii zimowych zorganizowano warsztaty, takie jak: zajęcia plastyczne, manualne oraz zajęcia sportowe. W ramach wypoczynku letniego w miesiącu sierpniu 2021 roku zorganizowano warsztaty letnie, w których udział wzięło 20 dzieci z rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku. W trakcie warsztatów letnich dzieci korzystały z zajęć: rozrywkowych (gry, zabawy, konkursy), artystycznych (rysunek, prace plastyczne, teatralne), sportowych (gry, zabawy ruchowe), wycieczek pieszych i wyjazdowych (Sala Zabaw „AKMA" w Pułtusku, Warsztaty kulinarne w pałacu-muzeum Jana III w Warszawie, Rejs gondolą po rzece Narew). Ponadto w trakcie warsztatów letnich dzieci, raz w tygodniu odwiedziły okoliczną lodziarnię oraz uczestniczyły w zajęciach psychologicznych przeprowadzonych przez przedstawicieli Fundacja Gwiazdka z Warszawy. W trakcie warsztatów letnich opiekę nad dziećmi sprawowało dwóch wychowawców z wykształceniem pedagogicznym zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pułtusku. W trakcie roku szkolnego dzieci uczęszczały na zajęcia w świetlicy w dni robocze korzystając z pomocy w odrabianiu lekcji, nauki czytania, pisania, zajęć manualnych, gier i zabaw organizowanych przez wychowawców.

W 2021r. dzieci skierowane do placówki wsparcia dziennego w trakcie roku szkolnego świetlica uczestniczyły w warsztatach psychologicznych zorganizowanych przy współpracy z Fundacją Gwiazdka z siedzibą w Legionowie.

W zakresie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 r. wydał **11 582 decyzji administracyjnych** (bądź informacji)

o przyznaniu, zmianie bądź odmowie przyznania świadczeń. Na wypłatę i obsługę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekuna, świadczeń wychowawczych oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od wypłaconych świadczeń przeznaczono kwotę – **39 512 613 zł** (całość wydatkowano ze środków Wojewody Mazowieckiego).

W związku z realizacją zadań zleconych w zakresie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych, do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku w roku 2021 wpłynęło 5079 wniosków.

L.p.	Forma pomocy	Liczba wniosków	Liczba wydanych decyzji/informacji
1.	Świadczenia rodzinne	1398	2142
2.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	192	275
3.	Za życiem	4	4
4.	Zasiłek dla opiekuna	0	0
5.	Świadczenia wychowawcze	3485	3370
	Razem	**5079**	**5791**

W wyniku przyznanych i realizowanych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekuna oraz świadczeń wychowawczych, Ośrodek w roku 2021 wypłacił **94 550 świadczeń** na łączną kwotę **38 548 388 zł.**

I. Świadczenia rodzinne przyznane w 2021r. - zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

	Świadczenia	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Wydatki
1.	**Zasiłek rodzinny**	**932**	**1740**	**16 379**	**1 860 108**
	zasiłek do ukończenia 5 roku życia	-	-	4 529	420 383
	zasiłek powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	-	-	10 869	1 313 651
	zasiłek powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia	-	-	901	116 020
	zasiłek powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia	-	-	80	10 054
2.	**Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu:**	**-**	**-**	**7 635**	**883 589**
	urodzenia dziecka	-	-	87	71 788
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	-	-	361	128 457

	samotnego wychowania dziecka	-	-	780	144 792
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego:	-	-	1 126	118 911
	- do 5 roku życia	-	-	*130*	*11 551*
	- powyżej 5 roku życia	-	-	*996*	*107 360*
	rozpoczęcia roku szkolnego	-	-	1 568	91 825
	podjęcia nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	-	-	785	55 269
	w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	-	-	*89*	*9 780*
	w związku z dojazdem do szkoły	-	-	*696*	*45 489*
	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	-	-	2 928	272 547
3.	**Zasiłek pielęgnacyjny**	**718**	**-**	**7 862**	**1 694 975**
4.	**Świadczenie pielęgnacyjne**	**170**	**-**	**1 837**	**3 607 974**
5.	**Specjalny zasiłek opiekuńczy**	**16**		**154**	**95 180**
6.	**Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka**	**185**	**188**	**188**	**188 000**
7.	**Świadczenie rodzicielskie**	**115**	**115**	**802**	**712 823**
	Razem	**-**	**-**	**34 857**	**9 042 649**

II. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w 2021r.- zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

L.p.	Forma pomocy	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	205	270	2770	1 187 587

Egzekucja należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego odbywała się za pośrednictwem organów egzekucyjnych: sądowego (komornika) i administracyjnego (urzędu skarbowego).

Należności zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2021r.	
Przekazane na dochody budżetu państwa (kwota w zł)	**Przekazane na dochody własne organu wierzyciela (kwota w zł)**
262528,86	**61 397,94**
Stan należności na 31 grudnia 2021r. wyniósł	
z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych	**z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego**
1 559 329	**15 827 408**

Poziom ściągalności należności wynika głównie z dużego bezrobocia wśród dłużników i braku ofert pracy (zatrudnienie w wywiadach potwierdziło zaledwie 14 dłużników), a także:
- z niepełnosprawności (6 dłużników),
- przebywania w zakładzie karnym (3 dłużników),
- nie znanych z miejsca pobytu (0 dłużników, których reprezentują wyznaczeni sądownie, na wniosek Ośrodka – kuratorzy).

III. Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka wypłacone w 2021r. – zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem".

L.p.	Forma pomocy	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1.	Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka	5	5	5	20 000

IV. Zasiłek dla opiekuna wypłacony w 2021r. - zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

L.p.	Forma pomocy	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłek dla opiekuna	4	30	18 600

V. Świadczenie wychowawcze wypłacone w 2021r. – zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

L.p.	Forma pomocy	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1.	Świadczenie wychowawcze	3 243	5 085	56 888	28 279 552

148

VI. Składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne (opłacane za osoby otrzymujące świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekunów) w 2021r.

L.p.	Forma pomocy	Liczba rodzin	Liczba składek	Kwota świadczeń w zł
1.	składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe	144	1 497	734 752
2.	składki na ubezpieczenia zdrowotne	127	1393	229 473

VII . Zwrot świadczeń nienależnie pobranych

L.p.	Forma pomocy	Kwota odzyskana w zł	Kwota podlegająca zwrotowi do budżetu państwa w zł	Kwota umorzonych nienależnie pobranych świadczeń w zł	Kwota wygaszonych nienależnie pobranych świadczeń w związku ze zgonem osoby w zł
1.	Świadczenia rodzinne	55 806	12 699	0	0
2.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	5 060	2 588	0	0
3.	Za życiem	0	0	0	0
4.	Zasiłek dla opiekuna	0	0	0	0
5.	Świadczenia wychowawcze	2 000	8 426	0	0
6.	Dobry Start	2 7000	0	0	0
	Razem	**65 566**	**23 713**	**0**	**0**

Ze świadczeń rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021r. skorzystało ogółem **932 rodziny**, zaś z funduszu alimentacyjnego skorzystało **205 rodzin**, natomiast ze świadczeń wychowawczych skorzystało **3243 rodziny**.

Zadania z obszaru wspierania rodziny realizowane były przez inne instytucje gminne i powiatowe. Kierując się ideą przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie sprawozdawczym duży nacisk położono na działania

profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu, zapobiegające powstawaniu dysfunkcji. Profilaktyka rodzinna była realizowana przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Pomoc była skierowana głównie do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Wspólne wytyczne i cele Programu realizowane były na terenie gminy Pułtusk przez wymienionych dalej partnerów i realizatorów, opierały się na szerokiej współpracy.

Urząd Miejski w Pułtusku w 2021 roku wspierał rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej poprzez realizację **Programu Rodzina 3+**, którego celem było umacnianie rodziny oraz wspieranie realizacji funkcji rodziny wielodzietnej, poprawę warunków materialnych i wzmocnienie kondycji rodziny wielodzietnej, z myślą o wsparciu w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach wielodzietnych oraz zapewnieniu dostępności do dóbr sportowych i kulturalnych. Instrumentami umożliwiającymi zrealizowanie powyższych celów w 2021 roku było:
- 5% rabatu na zakup książek oraz 10% na podręczniki przy zakupie kompletu podręczników - Księgarnia Marek Leleń, ul. Traugutta 21C;
- 15% rabatu na wszystkie meble i 20% na meble skrzyniowe z ekspozycji – NGJ Galeria Mebli Grzegorz Niesiobędzki;
- 20% na ogłoszenia drobne dla osób objętych Programem Rodzina 3+ i 10% na ogłoszenia i reklamy dla Partnerów Programu Rodzina 3+;
- 50% rabatu na usługi rozliczenia rocznego dla rodzin z liczbą dzieci 3-5, 90% rabatu na usługi rozliczenia rocznego dla rodzin z liczbą dzieci 6 i więcej, 30% rabatu usługi księgowe dla przedsiębiorców z liczbą dzieci 3-5;30% rabatu inne usługi księgowo kadrowe dla rodzin z liczbą dzieci 3 i więcej, zniżki na wszelką profesjonalną pomoc mieszczącą się w ramach oferowanych przez firmę usług, indywidualne zniżki dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne przez Kancelarię Finansowo-Audytową Aneta Mokrzycka -Roguska, ul. Rynek 46/48 lok. 3;
- 20% rabatu ubezpieczenia NNW dzieci i młodzieży realizującej obowiązek szkolny i studentów, 10% rabatu NNW rodziców i dorosłych członków Rodziny 3+, 10% rabatu ubezpieczenia domów i mieszkań Rodziny 3+, bezpłatne fachowe doradztwo ubezpieczeniowe oraz bezpłatna pomoc w zgłaszaniu i likwidacji szkód przez Dom Ubezpieczeniowy SPECTRUM, ul. Mickiewicza 33A;
- 50% zniżki na opłaty miesięczne za zajęcia organizowane przez Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku, realizowane w sekcjach zainteresowań,
- 50% zniżki na opłaty za korzystanie z Krytej Pływalni przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pułtusku;
- bezpłatne usługi ksero materiałów edukacyjnych po okazaniu Karty Rodziny 3+ w Pułtuskiej Biblioteki Publicznej im. Joachima Lelewela i jej filiach;
- 20% zniżki na opłaty za korzystanie z opieki w żłobkach prowadzonych przez Gminę Pułtusk oraz za świadczenia przedszkoli publicznych w zakresie przekraczającym podstawę programową;
- 20% zniżki na opłaty za świadczenia w zakresie przekraczającym podstawę programową w Przedszkolu Miejskim nr 3 w Zespole Szkół nr 2 z oddziałami integracyjnymi w Pułtusku, ul. Polna 7;
- 20% zniżki na opłaty za świadczenia w zakresie przekraczającym podstawę programową w Przedszkolu Miejskim nr 4 z oddziałami integracyjnymi w Pułtusku, ul. Krajewskiego 3;
- 20% zniżki na opłaty za świadczenia w zakresie przekraczającym podstawę programową

150

w Przedszkolu Miejskim nr 5 w Pułtusku, ul. 17 Stycznia 7;
- 50% refundacji biletów miesięcznych na dojazd uczniów z terenu gminy Pułtusk do szkół ponadgimnazjalnych położonych w Pułtusku,
- 100% refundacji opłat za szczepienia przeciw grypie; jednorazowe bilety komunikacji miejskiej za złotówkę realizowane przez Gminę Pułtusk.

Potwierdzeniem uprawnień do korzystania z powyższych instrumentów jest wydawanie **Karty Rodziny 3+**, których w 2021r. zostało wydanych w Gminie Pułtusk **314**, zaś **61 rodzin** korzystało z tego programu.

Na terenie gminy Pułtusk realizowany był również rządowy program dla rodzin wielodzietnych **„Duża Rodzina".** Jest to szczególna forma pomocy, która uprawnia niezależnie od dochodu do zniżek dla rodzin wielodzietnych, w której rodzic/rodzice lub małżonek rodzica maja na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 lub 25 roku życia, w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej, bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Rodzice mogą korzystać z Karty dożywotnio. Osobom niepełnosprawnym Karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności. Dotyczy to także rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Rodziny posiadające Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju, co wpływa na obniżenie kosztów codziennego życia.

W 2021 roku wydano **198 Kart „Dużej Rodziny"**, zaś **640 rodzin** korzystało z ww. programu.

Gmina Pułtusk uzyskała dotację z Resortowego programu rozwoju instytucji i opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 ,,Maluch+2021" w kwocie **165 240,00 zł** na funkcjonowanie **81 miejsc** opieki w Żłobku Miejskim w Pułtusku oraz dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki i ich funkcjonowania dla **8 dzieci** w kwocie **243 200,00 zł.**

Urząd Miejski w Pułtusku w wyniku Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych w 2021 roku w ramach współpracy Gminy Pułtusk z organizacjami pozarządowymi z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu, krajoznawstwa i wypoczynku dzieci i młodzieży, ratownictwa i ochrony ludności oraz opieki paliatywno-hospicyjnej powierzył do wykonania zadania i przyznał dotacje:
1) Klubowi Sportowemu „Semiramida" w kwocie 14 000,00 zł na zadanie pt. „Szkolenie i współzawodnictwo sportowe w sportach walki",
2) Miejskiemu Klubowi Sportowemu „Narew" w Pułtusku w kwocie 19 500,00 zł na zadanie pt. ,,Szkolenie i współzawodnictwo sportowe w podnoszeniu ciężarów",
3) Młodzieżowemu Klubowi Sportowemu w Pułtusku w kwocie 22 500,00 zł na zadanie pt. „Rozwój lekkiej atletyki poprzez „Czwartki lekkoatletyczne", zawody i zajęcia sportowe dla uczniów",
5) Młodzieżowemu Klubowi Sportów Walki „Kan" Pułtusk w kwocie 12 000,00 zł na zadanie pt. „Szkolenie i współzawodnictwo w sportach walki",
6) Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu „Posejdon" w kwocie 22 000,00 zł na zadanie pt.: „Szkolenie i współzawodnictwo sportowe w pływaniu",
7) Pułtuskiemu Klubowi Wodniaków w kwocie 12 000,00 na zadanie „Szkoleniowy obóz żeglarski",
8) Stowarzyszeniu „Z Serca" w Pułtusku w kwocie 8 000,00zł na zadanie „Kolonie lato, „Z Serca" dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Pułtusk",

9) Pułtuskiemu Wodnemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu w ramach ratownictwa i ochrony ludności przyznano dotację w kwocie 30 000,00 zł na zadanie pt. „Utrzymanie gotowości ratowniczej w Gminie Pułtusk rz. Narew w 2021r.",
10) Caritas Diecezji Płockiej w ramach opieki paliatywno - hospicyjnej otrzymał dotację w kwocie 40 000,00zł na zadanie pt. „Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczonym chorobą nowotworową i ich rodzinom z terenu gminy Pułtusk w ramach funkcjonowania Hospicjum Stacjonarnego Caritas Diecezji Płockiej w Pułtusku".

W ramach działań wspierających rodziny marginalizowane, wymagające wsparcia we wzmocnieniu roli rodziny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku zapewniał również specjalistyczne poradnictwo dla ofiar przemocy domowej, świadczone przez ekspertów: prawnika, psychologa, terapeutę ds. profilaktyki uzależnień w ramach funkcjonującego przy Ośrodku **Interdyscyplinarnego Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla Ofiar Przemocy Domowej**, którego celem jest pobudzenie wrażliwości na drugiego człowieka i samego siebie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności pomocy ofiarom przemocy domowej, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy domowej oraz zintegrowanie działań poszczególnych instytucji gminnych na rzecz ochrony i pomocy ofiarom przemocy domowej, a także oddziałujących efektywnie na sprawców i świadków przemocy w rodzinie. Specjaliści udzielili **306 porad 200 rodzinom** o liczbie **375 osób**, tj.: prawnik - 75 porad, 74 rodziny, 109 osób w rodzinach, psycholog - 78 porad, 37 rodzin, 113 osób w rodzinach, specjalista profilaktyki uzależnień - 153 porady, 89 rodzin, 153 osoby w rodzinach.

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych oraz w placówce opiekuńczo – wychowawczej jest zadaniem własnym powiatu. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku**.
Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowywania dziecka przez rodziców, funkcjonuje w dwóch formach:
1) rodzinnej pieczy zastępczej zapewnianej w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych;
2) instytucjonalnej pieczy zastępczej zapewnianej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie powiatu pułtuskiego funkcjonuje forma rodzinnej pieczy zastępczej w postaci rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych oraz zawodowych (w tym 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku monitoruje funkcjonowanie wszystkich rodzin zastępczych na terenie powiatu pułtuskiego. Zapewnia im pomoc finansową zgodnie z ustawą o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej, wsparcie specjalistów oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator pieczy zastępczej udziela pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej poprzez zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej. Rodzinna piecza zastępcza tymczasowo zapewnia dziecku, pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, całodobową opiekę i wychowanie. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, które dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej, nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona. Wszystkie rodziny

zastępcze są zobowiązane m.in. do traktowania dziecka w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewnienia rozwoju uzdolnień i zainteresowań, zaspokojenia jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych oraz religijnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku w 2021 roku podejmowało działania w celu promocji rodzicielstwa zastępczego i naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej poprzez udostępnienie dostępnych materiałów promocyjnych, ulotek, zamieszczanie na stronie PCPR ogłoszeń. Na terenie placówki prowadzono szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej. Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej prowadzone były według indywidualnego planu szkolenia, w zależności od potrzeb rodziny i dziecka.

Na terenie gminy Pułtusk funkcjonuje **18 rodzin zastępczych** i **1 rodzinny dom dziecka**. W 2021 roku na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej wydatkowano kwotę **270 215,28 zł** ze środków własnych gminy. W rodzinnej pieczy zastępczej pozostawało umieszczonych **43 dzieci** z terenu gminy Pułtusk. **33** z nich pozostawało pod opieką spokrewnionych rodzin zastępczych, **1** dziecko pod opieką rodziny zastępczej niespokrewnionej, **3** dzieci przebywało w zawodowej rodzinie zastępczej, a **6** w rodzinnym domu dziecka. W okresie sprawozdawczym postanowieniem Sądu Rejonowego w Pułtusku **4** małoletnich dzieci powróciło pod opiekę rodziców biologicznych, **2** dzieci osiągnęło pełnoletność i usamodzielniło się.

Na rzecz osób i rodzin w systemie pieczy zastępczej podejmowana była praca socjalna i poradnictwo, nakierowane na motywowanie i wzmacnianie zasobów rodziców, by samodzielnie przezwyciężali trudności i problemy, które były przyczyną umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej regularnie dokonywali oceny szans powrotu dziecka pod opiekę rodziców naturalnych i zasadności pobytu w pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku podejmowało szereg działań na rzecz monitorowania sytuacji 13 rodzin naturalnych dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z celami zawartymi w Planie Pomocy Dziecku skoordynowanym z Planem Pracy z Rodziną m.in.: w formie spotkań i konsultacji zespołów złożonych z pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, w tym koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku oraz asystenta rodziny. Dodatkowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku w 2021r. w ramach działań profilaktycznych oraz zaradczych prowadziło specjalistyczne poradnictwo, tj. pomoc psychologiczną (11 konsultacji), pedagogiczną (8 konsultacji), prawną (103 konsultacji) oraz poradnictwo rodzinne (5 konsultacji), szczególnie w ramach wzmocnienia kompetencji opiekuńczo –wychowawczych rodzin. W odniesieniu do rodzin zastępczych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku zapewniało świadczenia obligatoryjne oraz umożliwiało skorzystania ze świadczeń fakultatywnych –11 rodzinom. Ponadto zorganizowano w Centrum Dzień Otwarty, podczas którego promowano wizerunek rodzin zastępczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i deinstytucjonalizacji. Jednocześnie współpracowano w zakresie nawiązywania oraz utrzymania kontaktów dzieci w rodzinami naturalnymi na rzecz powrotu

dzieci pod ich opiekę – 16 rodzin.

Działania profilaktyczne, interwencyjne i zaradcze podejmowała **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku** kierując wnioski do Sądu Rejonowego w Pułtusku o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczniczym - 18 wniosków. Podejmowała także rozmowy motywujące do podjęcia dobrowolnej terapii odwykowej – 37 osób oraz konsultacje w zakresie występowania problemu alkoholowego w rodzinach – 25 osób. W 2021r. dofinansowano w kwocie **17 228,68 zł** działalność placówki wsparcia dziennego realizującej program opiekuńczo-wychowawczy dla dzieci z tych rodzin.

Ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Klub Integracji Społecznej i Samopomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku uzyskał dofinansowanie na realizację działalności KISS w 2021r. w wysokości 7 873,77 zł w ramach zadania - Aktywizacja i integracja osób bezrobotnych z problemem alkoholowym lub zagrożonych tym problemem. Program był skierowany do osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ze środków Gminnej Komisji Rzowiązywania Problemówe Alkoholowych w Pułtusku w ramach konkursu ofert ogłoszonych w 2021 r. dofinansowano 5 programów profilaktycznych, m.in.: programy pozalekcyjnych zajęć, których integralnym elementem były strategie profilaktyczne, organizację różnych form wypoczynku letniego dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym lub socjoterapeutycznym, a także wspieranie stowarzyszeń trzeźwościowych oraz przeciwdziałanie patologiom i uzależnieniom społecznym. Łączny koszt dofinansowania wyniósł 67 500,00 zł. W ramach konkursu wniosków ogłoszonych w 2021r. dofinansowano 11 programów profilaktycznych, realizację programów zajęć pozaszkolnych, których integralnym elementem są strategie profilaktyczne; organizacja środowiskowych debat szkolnych, prowadzenie „Szkoły dla rodziców i wychowawców", zajęć w ramach programu „Bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń". Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku zapewniła wsparcie i pomoc psychospołeczną i prawną rodzinom, w celu przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez dyżury prawnika, psychologa i specjalisty profilaktyki uzależnień. Ponadto Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku w 2021r. brała udział w ogólnopolskich kampaniach: „Zachowaj trzeźwy umysł", „Reaguj na przemoc", „Przeciw pijanym kierowcom", „Narkotyki? To mnie nie kręci". Dodatkowo w sposób ciągły dystrybuowała materiały informacyjno – edukacyjne (ulotki, plataty) dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz alkoholowego zespołu płodowego FAS.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pułtusku w ramach swojej działalności w roku 2021 podejmowała działania pomocowe dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Zintegrowane i spójne działania skierowane były na następujące cele:

1) wspieranie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
2) zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;
3) promowanie i organizowanie różnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną;
4) tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny.

W ramach wspierania rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych realizowane były następujące działania:

1. Diagnozowanie i monitorowanie skali potrzeb i problemów rodzin:

154

- prowadzenie działalności diagnostycznej określającej poziom rozwoju dzieci, uczniów oraz pełnoletnich uczniów w różnych obszarach ich funkcjonowania oraz przyczyn ewentualnych problemów edukacyjnych i wychowawczych,
- wydawanie opinii i orzeczeń zawierających wskazania dla nauczycieli i rodziców do pracy z dziećmi i młodzieżą z różnego typu problemami,
- prowadzenie indywidualnych spotkań konsultacyjno-informacyjnych dla rodziców ukierunkowanych na usprawnianie ich kompetencji wychowawczych i pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów,
- Szkolenie dla rodziców „Jak rozpoznawać niepokojące sygnały w rozwoju dziecka?".

2. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji (np. uzależnienia, przemoc):
- prowadzenie spotkań konsultacyjnych dla rodziców, podczas których realizowane jest wsparcie ukierunkowane na motywowaniu do podejmowania działań w zakresie eliminowania destrukcyjnych postaw i zachowań,
- wyposażanie osób z różnego typu problemami (np.: uzależnienia, przemoc i inne) w dane teleadresowe osób, broszury, ulotki, informatory instytucji zajmujących się specjalistyczną terapią i profesjonalną obsługą prawną.

3. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez udział w projektach socjalnych, kampaniach społecznych, których celem jest wzmacnianie rodziny i jej roli w społeczeństwie:
- prowadzenie zajęć o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym w szkołach, m.in.: z zakresu przeciwdziałania różnego typu problemom wychowawczym, m.in.: budowanie i podtrzymywanie pozytywnych relacji rówieśniczych i społecznych, incydentów przemoc, incydentów konfliktów, mediacji.

4. Rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego:
- realizacja zadań wynikających z porozumienia o współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku w zakresie diagnozowania dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych i monitorowania ich dalszego rozwoju oraz udzielanie wsparcia psychologiczno - pedagogicznego,
- organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych 04-15.01.2021r. w postaci dyżuru telefonicznego, dyżur telefoniczny psychologa Poradni w czerwcu 2021r.,
- zakup nowych narzędzi diagnostycznych z zakresu psychologii: System Oceny Zachowań Adaptacyjnych ABAS-3, Skala Inteligencji Stanford-Binet 5, Skala Inteligencji Wechslera WISC-V, Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy Depresji u Dzieci i Młodzieży CDI-2, Zestaw Wywiad do Diagnozy Autyzmu – Wersja zrewidowana ADI-R,
- zakup nowych narzędzi diagnostycznych z zakresu pedagogiki: Profil Psychoedukacyjny PEP-3-PL, Bateria metod diagnozy rozwoju psychomotorycznego dzieci pięcio- i sześcioletnich,
- zakup nowego narzędzia diagnostycznego z zakresu logopedii: Karta Oceny Logopedycznej Dziecka KOLD,
- zatrudnienie psychiatry dziecięcego, który prowadzi działalność konsultacyjną dla małych dzieci i ich rodziców, z konsultacji skorzystało 40 dzieci,
- realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem". Z zajęć logopedycznych oraz terapii integracji sensorycznej w ramach realizacji Programu skorzystało 29 dzieci w tym 3 do 3 roku życia.

W ramach zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny podjęte zostały następujące działania:

1. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia:
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznej oraz procesów integracji sensorycznej. W roku 2021r. wydanych zostało 205 orzeczeń oraz opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju, 397 opinii z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz 97 informacji z przeprowadzonych badań.
2. Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia:
- zajęcia dla uczniów z zakresu doradztwa zawodowego: „Autoocena predyspozycji i preferencji zawodowych w kontekście wyboru zawodu oraz dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej", „Sieć szkolnictwa ponadpodstawowego i zewnętrzne uwarunkowania wyboru zawodu", „Istotne czynniki wyboru szkoły ponadpodstawowej w kontekście planowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej", „Oferta edukacyjna i zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych na rok 2021/2022",
- zajęcia dla uczniów: „Aktywne metody spędzania czasu wolnego".

Na rzecz promowania i organizowania różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną zostały zrealizowane niżej wymienione działania:
1. Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej na rzecz wspomagania rodzin oraz umocnienia ich więzi rodzinnych:
- organizacja obchodów Światowego Miesiąca Wiedzy na Temat Autyzmu kwiecień 2021r.,
- organizacja webinarium poświęconego *Ankiecie dla rodziców dzieci z opóźnionym rozwojem mowy i komunikacji,* maj 2021r.,
- organizacja webinarium poświęconego programowi Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej, którego celem jest rozwijanie u dzieci podstawowych umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz przygotowanie do radzenia sobie z trudnościami, maj 2021r.,
- organizacja webinarium poświęconego efektywnej komunikacji oraz nabywania przez uczniów umiejętności nawiązywania i podtrzymywania komunikacji,
- udział pracowników Poradni w XXIV Dniu Patrona Pułtuska, prezentacja zakresu działalności placówki.
2. Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych, mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko:
- spotkanie dla rodziców „Hejt – jak pomóc dziecku?",
- spotkanie dla rodziców – motywowanie dziecka do nauki.
3.Prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstania dysfunkcji:
- informacje skierowane do rodziców dzieci/uczniów umieszczone na stronie internetowej Poradni dotyczące: symptomów depresji, doradztwa zawodowego, wpływu niedowidzenia na funkcjonowanie dziecka/ucznia.

W zakresie tworzenia warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny Poradnia podejmowała następujące działania:
1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych asystentów rodziny i pracowników socjalnych oraz innych osób związanych z pracą z rodziną wieloproblemową poprzez udział w szkoleniach: dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracownika Poradni w zakresie uzyskana kwalifikacji do wykonywania zawodu mediatora.

Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku w 2021r., w celu wspierania roli rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy Pułtusk podczas

przeprowadzanych interwencji informowała rodziców o prawnych możliwościach załatwiania problemów, jak również miejscach świadczących kompleksową pomoc rodzinom. Dzielnicowi wspólnie z policjantami Zespołu Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii brali udział w posiedzeniach grup roboczych Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W ramach nadzoru nad rodzinami związanymi z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty", dzielnicowi sprawowali nadzór nad rodzinami poprzez odwiedzanie ich i sprawdzanie sytuacji rodzinnej. Wszelkie sygnały, jakie otrzymują policjanci Komendy Powiatowej Policji w Pułtusku o dysfunkcjach rodziny pod względem sprawowania opieki nad dziećmi są przekazywane do Sądu Rejonowego w Pułtusku celem podjęcia bezzwłocznych działań zaradczych. Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku podejmowała również działania na rzecz promowania i organizowania różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną. W ramach powyższego zadania policjanci Zespołu Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii wspólnie z dzielnicowym danego rejonu przeprowadzali spotkania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży , pedagogów i osób starszych. Spotkania dotyczyły takich zagadnień jak: odpowiedzialność karna dzieci i młodzieży, w szczególności przejawów demoralizacji i czynów karalnych, przemocy rówieśniczej, uzależnień, przemocy w rodzinie, handlu ludźmi, cyberprzemocy. W 2021r. przeprowadzono 278 spotkań profilaktycznych, z czego 150 odbyło się z dziećmi i młodzieżą, natomiast z gronem pedagogicznym – 100, rodzicami – 4, innymi – 24.

Policjanci Komendy Powiatowej Policji w Pułtusku na bieżąco prowadzili procedurę „Niebieskie Karty". W 2021r. sporządzono 90 formularzy Niebieska Karta „A", w tym wszczynających procedurę 79 oraz 11 dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie. Na terenie miasta Pułtusk sporządzono 39 formularzy, natomiast na terenach wiejskich 51.

Ponadto Komenda powiatowa Policji w Pułtusku współpracowała z Miejskim i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie w Pułtusku oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pułtusku.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Pułtusku

W Sądzie Rejonowym w Pułtusku III Wydziale Rodzinnym i Nieletnich zadania w obszarze wspierania rodziny wykonują Kuratorzy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej. W 2021r. Kuratorzy prowadzili szereg spraw (postepowań wykonawczych – ok. 80), w których sąd ograniczył rodzicom władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi poprzez nadzór kuratora sądowego. Postępowania na terenie gminy Pułtusk dotyczyły 280 osób, w tym ok. 150 dzieci. W części przywołanych spraw, w różnym natężeniu występują problemy przemocy w rodzinie oraz agresji, natomiast we wszystkich przypadkach rodzice małoletnich potrzebują wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a nawet wzmożonej kontroli wypełniania tych obowiązków wobec dzieci. Kuratorzy sądowi w ramach wykonywanej pracy zawodowej współpracują z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku, szkołami, ośrodkami terapii, Policją i innymi instytucjami, które realizują zadania na rzecz pomocy rodzinie.

Pułtuska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela w 2021 roku prowadziła szereg działań, na rzecz wspierania rodzin. Biblioteka w swoich zbiorach posiada literaturę fachową, wspomagającą rodziców i ich dzieci z dysfunkcjami (książki o tematyce logopedycznej, psychologiczne oraz poradniki biblioterapeutyczne dla nauczycieli). Księgozbiór systematycznie wzbogacany jest o książki z dużą czcionką dla osób słabowidzących. W 2021 roku zakupiono 47 książek z dużą czcionką, 107 audiobooków oraz nowe pozycje książkowe do pracy z dziećmi i młodzieżą. Uzupełniana jest także literatura specjalistyczną według zgłoszeń i potrzeb rodzin

z problemami.
Pułtuska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela wspiera rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej poprzez organizowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci w czasie wolnym od zajęć szkolnych tj. ferie, wakacje. W roku 2021 w powodu trwającej pandemii Covid-19 i związanymi z tym obostrzeniami większość zajęć edukacyjnych odbywała się w sieci. Powstał cykl zajęć on – line pt.: „Ferie z książką, czyli świat na wyciągnięcie ręki" dostępny dla dzieci i ich opiekunów posiadających dostęp do Internetu.
W ramach Tygodnia Bibliotek - ogólnopolskiej akcji promowania czytelnictwa, bibliotek i bibliotekarzy, która w 2021 r. przebiegała pod hasłem „Znajdziesz mnie w bibliotece" Biblioteka przygotowała cykl działań on-line m.in.: „Literacki poranek malucha", czyli baśnie i opowiadania on-line, „Biblioteczne inspiracje dla przedszkolaków" – warsztaty plastyczne, krótkie filmiki skierowane do dzieci nt. „Tolerancja: o sprawach ważnych i ważniejszych", „Ostrożnie, czyli o niebezpieczeństwach czyhających w domu". Dzięki umieszczeniu tych materiałów w naszych mediach społecznościowych były one dostępne nie tylko dla naszych czytelników, ale również szerszego grona odbiorców.
W drugiej połowie 2021 roku przeprowadzono liczne zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży. W ramach „Wakacji w bibliotece" odbyły się m.in.: zajęcia pt. „Kodowanie w bibliotece" przy wykorzystaniu robota Photon oraz warsztaty plastyczne „Kartka przestrzenna z wakacji" oraz dzień rebusów, zagadek i gier planszowych „Zostań mistrzem gier". Łącznie w zajęciach uczestniczyło 150 osób.
Pułtuska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela promuje i organizuje różnorodne formy integracji rodziny ze społecznością lokalną. W ramach akcji „Noc bibliotek" pt. „Czytanie wzmacnia" w dniu 9 października 2021 r. – w sobotę, Biblioteka była dodatkowo czynna w godzinach 17.00 – 19.00. „Noc Bibliotek" to ogólnopolska akcja, która w niekonwencjonalny sposób zachęca do korzystania z zasobów biblioteki. Włączając się w akcję po raz kolejny placówka przygotowała bogata ofertę kulturalną dla osób w różnym wieku, jak i całych rodzin. Zaprezentowano ciekawe publikacje zbiorów regionalnych, unikatowe numery czasopism, m.in.: „Świerszczyk" z 1953 r. W ofercie „Nocy Bibliotek" dostępny był również film „Operacja: człowiek w czerni" oraz gra on-line. Stacjonarnie w akcji udział wzięło 15 osób (4 rodziny). Kody dostępu do filmu i gry rozdane zostały czytelnikom w wypożyczalniach Biblioteki.

Pułtuska Biblioteka Publiczna była również organizatorem 3 wystaw. Zwiedzanie ekspozycji było doskonałą okazją do integracji poszczególnych rodzin ze społecznością lokalną w wymiany spostrzeżeń czy też nawiązania nowych relacji.

1. Wystawa „Per Mariam Soli Deo – przez Maryję Samemu Bogu", ekspozycja prezentowana w Bibliotece, w Bazylice Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie oraz Kościele św. Piotra i Pawła w Pułtusku. Wystawa udostępniona przez Instytut Prymasa Wyszyńskiego, zawierała informację o życiu i działalności Kardynała Stefana Wyszyńskiego.
2. Wystawa „Witold Pilecki", ekspozycja prezentowana w Bibliotece w 120 rocznicę urodzin Rotmistrza. Na planszach zawarta została historia życia i śmierci jednego z najdzielniejszych Polaków w historii Europy I poł. XX wieku. Wystawa udostępniona przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie.
3. Wystawa „Stan wojenny 1981- 1983" prezentowana w czytelni Biblioteki oraz podczas pułtuskich obchodów 40 rocznicy wybuchu stanu wojennego w Polsce. Ekspozycja udostępniona przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Warszawie.

Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku w ramach wspierających rodzinę organizowało

i współorganizowało szereg imprez kulturalnych i rekreacyjnych zapewniających rodzinom i dzieciom możliwość spędzenia czasu wolnego.
W ramach przedsięwzięć kulturalnych w celu integracji rodzin Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku w 2021 roku zorganizowało imprezy kulturalne m.in.:
1) Otwarcie wystawy „Hiszpańskie Miasta na liście światowego dziedzictwa ludzkości" w Galerii Miejskiego Centrum Kultury i Sztuki. współorganizowana z Ambasadą Hiszpanii w Warszawie. Wystawa połączona z warsztatami artystycznymi dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Dostępna była również w oknach galerii.
2) Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy film z 2000 roku. Emisja na kanale You Tube MCKiS Pułtusk.;
3) Wystawa „Historia kinematografii w Małym Muzeum Kina" w holu kina.
4) 29. Walentynki. Walentynkowy seans filmy „#tuiteraz". Koncert Walentynkowy (Koncert online na kanale You Tube MCKiS Pułtusk);
5) VII cykl bezpłatnych pokazów filmowych „Andrzej Wajda – droga do Oskara". 1 film w reżyserii Andrzeja Wajdy – „Zemsta";
6) Wystawa w Galerii MCKiS „Good Idea Slovakia" – współorganizowana z Instytutem Słowackim w Warszawie, połączona z warsztatami artystycznymi dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Dostępna również była w oknach galerii;
7) Muzyczni jubilaci 2021 – koncert online na kanale You Tube MCKiS Pułtusk;
8) XXII Spotkania ze Sztuką Wielkanocną – warsztaty artystyczne online;
9) „44. Warszawska Syrenka" – eliminacje do ogólnopolskiego konkursu recytatorskiego;
10) Ogłoszenie konkursu VII Pułtuskie Teatry Amatorskie – Konkurs „PTA-K";
11) Udostępnienie na kanale You Tube MCKiS wystawy multimedialnej „Good Idea Slovakia";
12) Wystawa w Galerii MCKiS „Kosmiczny zielnik" - współorganizowana z Muzeum Etnograficznym w Warszawie, połączona z warsztatami artystycznymi dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
13) Obchody 230 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja – wydarzenie online na kanale You Tube MCKiS Pułtusk. „Program Uroczysty. Konstytucje" – przedsięwzięcie społeczno-kulturalne współorganizowane z Samorządem Województwa Mazowieckiego oraz Samorządem Gminy Pułtusk.
- Rys historyczny „Konstytucja 3 Maja", wygłoszony przez prof. Radosława Lolo.
- Czytanie fragmentów tekstu „29 kwietnia 1791 r." Artura Śliwińskiego z 1921 roku.
- Widowisko „W roku 1791" autorstwa Artura Oppmana, sfilmowane w Hotelu Zamek Dom Polonii w Pułtusku.
- Czytanie pięciu wierszy, również autorstwa Artura Oppmana: „List Księcia Józefa 1792", „Głos Małachowskiego", „Trębacz z Jabłonny", „Noc belwederska" oraz „Grochów". Do wierszy zaprojektowano plansze zawierające teksty utworów oraz obrazy malarzy związane z opisywanymi wydarzeniami.
- Czytanie polskiego projektu *Konstytucji dla Europy* z 3 maja 1831 roku, autorstwa Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego – uczestnika powstania listopadowego.
- Koncert zespołu Maciej Komorowski Band.
- Wypowiedź Adama Struzika Marszałka Województwa Mazowieckiego.
14) VIII Noc Muzeów z Małym Muzeum Kina. W programie trzy wystawy: „Historia kinematografii" w Małym Muzeum Kina, „Wystawa unikatowych plakatów" w holu kina oraz „Wystawa STAR-WARS" w holu kina;
15) VII cykl bezpłatnych pokazów filmowych „Andrzej Wajda – droga do Oskara", w reżyserii Andrzeja Wajdy – „Polowanie na muchy"; „Panny z wilka"; „Kanał"; „Przekładaniec",

„Pierścionek z orłem w koronie", „Człowiek z marmuru".
16) Dzień dziecka. Warsztaty Artystyczne dla dzieci i młodzieży: „Zróbmy razem slime!", „energetyczny witraż z papieru", „Wiosenne koliberki" oraz „Koszulki wyobraźnia malowane" oraz seanse dla szkół;
17) Spektakl „Farrago" Lidii Amejko w wykonaniu grupy teatralnej „Ostatni dzwonek" z Pułtuska;
18) Wianki 2021 – Błogosławieństwo wody;
19) Muzyczni Jubilaci 2021 w wykonaniu muzyków z Pułtuska – koncert w MCKiS
20) Otwarcie Plaży Miejskiej;
21) Wystawa „Teraz Pułtusk" pod hasłem „Urokliwe miejsca i zakątki Pułtuska" w Galerii MCKiS;
22) Oferta wakacyjna – zajęcia dla dzieci i młodzieży – warsztaty artystyczne: zajęcia manualno-plastyczne, warsztaty aktorskie, warsztaty artystyczne oraz gry i zabawy;
23) Udostępnienie na kanale You Tube MCKiS wystawy multimedialnej „Teraz Pułtusk" pod hasłem „Urokliwe miejsca i zakątki Pułtuska";
24) Bezpłatne rejsy po Narwi łodziami tradycyjnymi w ramach projektu „Obywatel rzeki Wisły" realizowanego wspólnie z Fundacją Rok Rzeki Wisły;
25) Koncert z okazji 15 sierpnia w Amfiteatrze Domu Polonii w Pułtusku w wykonaniu: muzyków z Pułtuska, Artystycznego Zespołu Estradowego MCKiS, występu Zespołu Tańców Historycznych MDK w Przasnyszu oraz koncert zespołu Ramolsi;
26) Koncert rockowy zespołów „Bobcat" oraz „PsychoBeets";
27) Wystawa „Lem – Twórca przyszłości" w Galerii MCKiS połączona z warsztatami artystycznymi dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
28) Dni Patrona Pułtuska-Tradycje Teatralne Pułtuska VII – premiery teatralne, Koncert Alicji Majewskiej i Włodzimierza Korcza z kwartetem smyczkowym - Bazylika Pułtuska;
29) VII Pułtuskie Teatry Amatorskie – Konkurs „PTA-K", Spektakle teatralne: „Zakładnicy" Piotra Jachowicza w wykonaniu „Teatru pod Dębem" z Pułtuska w reżyserii Adama Gadomskiego, „Scenariusz dla 3" na podstawie „Scenariusza dla trzech aktorów" Bogusława Schaeffera w wykonaniu grupy teatralnej „HURRAGRAM" działającej w Nowodworskim Ośrodku Kultury w reżyserii Marcina Turka, „Księga wielkich życzeń" na podstawie scenariusza filmowego Sławomira Kryńskiego w adaptacji Anny Kutkowskiej w wykonaniu Teatru „STARSZAKI" z Serocka reżyserii Magdaleny Ważyńskiej, „Kantata na cztery skrzydła" Roberta Bruttera w wykonaniu „teatru nie z tej kulisy" z Warszawy w reżyserii Tomasza Mitrowskiego, „Parady": „Gil zakochany", „Kasander literatem", „Podróż Kasandra do Indii" Jana Potockiego w wykonaniu grupy teatralnej „Ostatni dzwonek" z Pułtuska w reżyserii Artura Bednarka w ramach projektu „Tradycje teatralne Pułtuska VII";
30) Muzyczne Zaduszki - koncert w wykonaniu muzyków z Pułtuska i Makowa Mazowieckiego;
31) „Na skrzydłach wolności" koncert z okazji Dnia Niepodległości. W programie: Parada Jana Potockiego „Kasander literatem" w wykonaniu grupy teatralnej „Ostatni dzwonek"; pieśni i piosenki z wykonaniu Artystycznego Zespołu Estradowego MCKiS oraz piosenki w wykonaniu zajęć muzycznych i osób współpracujących z MCKiS;
32) Mikołajki w kinie MCKiS;
33) Piosenki stanu wojennego. Koncert zespołu „Pamiętajmy" w ramach przedsięwzięcia społeczno-kulturalnego pod nazwą „40 rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce" współorganizowanego z Samorządem Województwa Mazowieckiego oraz Samorządem Gminy Pułtusk.
34) Wystawa „Pułtusk w latach 80. XX wieku. Stan wojenny" w Galerii MCKiS połączona

160

z warsztatami artystycznymi dla dzieci i młodzieży ze szkół Gminy Pułtusk. Wystawa w ramach przedsięwzięcia społeczno-kulturalnego pod nazwą „40 rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce" współorganizowanego z Samorządem Województwa Mazowieckiego oraz Samorządem Gminy Pułtusk;
35) Teatr domowy – aktorski bojkot stanu wojennego. Przedstawienia „Audiencja", „Wernisaż" i „Degrengolada" w ramach przedsięwzięcia społeczno-kulturalnego pod nazwą „40 rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce" współorganizowanego z Samorządem Województwa Mazowieckiego oraz Samorządem Gminy Pułtusk;
36) Koncert zespołu „Pamiętajmy" „Piosenki stanu wojennego".

W 2021 roku dorośli, młodzież i dzieci mogli rozwijać swoje pasje podczas stałych zajęć artystycznych organizowanych przez **Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku**: „Plastyka dziecięca" (8-12 lat), „Plastyka dla Smyka"(5-7 lat), „Rozmaitości plastyczne" (8-12 lat), „Rysunek i malarstwo", „Papieroplastyka", „Witraż"(od 12-lat), „Teatr dziecięcy"(7-12 lat), „Teatr młodzieżowy"(od 12 lat), „Gitara-zajęcia indywidualne"(od 8 lat), „Gitara-zajęcia indywidualne"(od 9 lat), „Gitara-akustyczna"(od 9-13 lat), „Zajęcia wokalne - indywidualne" (od 8 lat) oraz „Artystyczny Zespół Estradowy". Udział w zajęciach był odpłatny, Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku posiada regulamin opłat za zajęcia z systemem zniżek dla rodzin wielodzietnych lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Regulamin był dostępny na stronie internetowej www.mckis.pultusk.pl oraz w sekretariacie placówki. Uczestnikom zajęć przysługiwały następujące zniżki: 5% dla rodzeństwa, 5% dla uczestników co najmniej dwóch zajęć oraz 50% dla posiadaczy Karty Rodzina 3+.
Dużą popularnością wśród mieszkańców Pułtuska cieszyła się działalność kinowa. Wychodząc naprzeciw lokalnej społeczności Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku utrzymywał cenę biletów na możliwie najniższym poziomie, wprowadzając bilety: normalny, ulgowy, grupowy, „Tani poniedziałek" (do końca sierpnia) oraz karta „Rodzina 3+".
Wielu mieszkańców Pułtuska w wieku od 3 do 60+ lat miało możliwość korzystania z bogatej oferty programowej oraz atrakcyjnego systemu zniżek dotyczącego oferty placówki. W ten sposób instytucja wspierała działania profilaktyczne i zaradcze na rzecz rodzin z terenu gminy Pułtusk.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pułtusku w 2021 roku był organizatorem, współorganizatorem szeregu imprez sportowo-rekreacyjnych na rzecz społeczności Gminy Pułtusk. Zajęcia prowadzone były w ramach sekcji piłki nożnej, sekcji tenisa stołowego, piłki koszykowej, badmintona. Zawodnicy rekrutujący się spośród uczniów pułtuskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczestniczyli w dziecięcych i młodzieżowych rozgrywkach oraz turniejach. W rundzie jesiennej sezonu 2021 drużyny piłkarskie brały udział w rozgrywkach ligowych prowadzonych przez Ciechanowsko-Ostrołęcki Okręgowy Związek Piłki Nożnej oraz Mazowiecki Związek Piłki Nożnej w swoich klasach rozgrywkowych. Wszystkie zajęcia prowadzone były przez wykwalifikowanych trenerów i instruktorów w poszczególnych grupach szkoleniowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, których celem jest poprawa sprawności fizycznej, promocja zdrowego stylu życia oraz przygotowanie do udziału w rozgrywkach i turniejach, a także wsparcie prawidłowego procesu wychowawczego poprzez sport.
Główy cel i zadanie to zachęcanie mieszkańców Pułtuska do aktywnego spędzania wolnego czasu, rywalizacji i współzawodnictwa, promocji zdrowego stylu życia oraz integracji społeczeństwa poprzez zdrową rywalizację sportową. Cel został osiągnięty poprzez realizacje

następujących celów szczegółowych:
1) poprawę kondycji oraz ogólnej sprawności fizycznej;
2) doskonalenie techniki i taktyki w poszczególnych dyscyplinach sportowych;
3) przygotowanie zawodników i zawodniczek do udziału w rozgrywkach i turniejach;
4) utrwalanie właściwych postaw młodych uczestników wobec środków psychoaktywnych i innych substancji uzależniających, w tym dopalaczy;
5) stworzenie warunków sprzyjających nawiązaniu kontaktów w grupach rówieśniczych;
6) integrację środowisk dziecięco – młodzieżowych;
7) promocję pozytywnych zachowań w sporcie w ramach idei fair-play.

Do zakładanych rezultatów realizacji zadań należą: osiągnięcie jak najlepszych wyników sportowych w konfrontacji z drużynami z innych klubów, zajęcie czołowych miejsc w swojej klasie rozgrywkowej i turniejach, podniesienie sprawności fizycznej ogólnej i specjalnej, zredukowanie poziomu agresji patologii wśród młodych ludzi poprzez stworzenie możliwości udziału dzieci, młodzieży i dorosłych w zajęciach sportowych. Treningi, rozmowy i pogadanki z trenerami, którzy pełnią rolę wychowawców, wspólne wyjazdy na mecze ligowe oraz turnieje, rywalizacja w rozgrywkach ligowych rozwiną umiejętności, które pomogą wyeliminować próby sięgania po używki, tj. umiejętność mówienia „NIE". Ponadto mają za zadanie podnieść umiejętności radzenia sobie ze stresem i trudnymi emocjami, umiejętności przewidywania konsekwencji, poprawić komunikację interpersonalną, wzmocnić poczucie własnej wartości.
Podczas zajęć prowadzący stymulowali wychowanków do poznawania ich mocnych stron i czerpania z nich siły do unikania zachowań ryzykownych.
Wszystkie powyższe działania mają za zadanie integrowania rodzin ze społecznością lokalną oraz wspieraniu w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ponadto Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pułtusku przy współpracy z miejscowymi szkołami tworzy warunki wykonywania tych zadań poprzez udostępnianie i przygotowanie boisk oraz obiektów sportowych (hale sportowe, szatnie, zaplecze sanitarne), niezbędnych do prowadzenia treningów i zawodów wszystkich grup szkoleniowych. W okresie wakacyjnym Ośrodek organizuje i przygotowuje dla mieszkańców plaże miejską wraz z zabezpieczeniem ratowniczym oraz infrastrukturą, organizuje turnieje w plażowej piłce siatkowej oraz plażowej piłce nożnej, zakupuje niezbędny sprzęt sportowy oraz rekreacyjny.

Zespół Przychodni Specjalistycznych Al – MED S.C. w Pułtusku w strukturach którego funkcjonują: **Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Poradnia Leczenia Uzależnień** w ramach swojej działalności w 2021r. na rzecz wspierania rodzin w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania podejmował następujące działania, które zostały zrealizowane w ramach zakontraktowanych z NFZ dla osób powyżej 18 roku życia:
1) organizowano wizyty lekarskie, konsultacje/wizyty psychologiczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi (3799 osób);
2) udzielał porad terapeutycznych, prowadził sesje grupowe dla osób uzależnionych od alkoholu (323 osób, 220 uzależnionych i 103 osób współuzależnionych);
3) omawiano zagadnienia dotyczące usprawniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodzin z pacjentami korzystającymi z poszczególnych usług. Łączna liczba wizyt zrealizowanych w 2021r. wyniosła 10 433.

Szpital Powiatowy Gajda-Med Sp. z o.o. w Pułtusku w ramach działań podjętych na rzecz

wspierania rodziny i osób doświadczających przemocy w 2021r. wykonywał rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu tego zjawiska, przeprowadzał rozmowy umożliwiające rozpoznanie form przemocy, częstotliwości występowania, wystawianie poszkodowanym zaświadczeń lekarskich o stwierdzonych obrażeniach, informowanie osób doznających przemocy o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, powiadamianie organów ścigania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia podczas badania popełnienia przestępstwa np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, informowanie pacjentów, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięci przemocą w rodzinie o możliwości uzyskania wsparcia i pomocy od instytucji do tego powołanych, udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych powołanych osób z personelu. W ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku podejmowano wspólne działania dotyczące ubezpieczenia pacjentów ze środków publicznych. Ponadto pielęgniarki szkolne dokumentowały wszelkie oznaki przemocy w kartach zdrowia dziecka, jak też przekazywały dostrzeżone podejrzenia innym pracownikom szkoły (pedagog, psycholog, wychowawca, dyrektor).

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Psycho - MED Centrum Diagnostyczno Psychologiczne w Pułtusku w 2021 roku w zakresie wspierania rodziny podejmował działania polegające na prowadzeniu psychoterapii systemowej rodziny, i psychoterapii małżeńskiej. Ponadto Placówka przeprowadzała warsztaty dla rodziców z zakresu komunikacji, aktywności, radzenia sobie z emocjami we wzajemnych relacjach.

Przedszkole Miejskie nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku w 2021r. na rzecz wspierania rodziny oraz w celu przezwyciężania sytuacji problemowych swoich podopiecznych, współpracowało z kuratorem sądowym Sądu Rejonowego w Pułtusku, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, a także Policją i Strażą Pożarną. Placówka organizowała różne formy pedagogizacji rodziców: spotkania z rodzicami dotyczące tematyki rozwoju dziecka. Prowadzono spotkania adaptacyjne, zachęcano rodziców do udziału w warsztatach tematycznych ukierunkowanych na kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich. Wdrażano ogólnopolską akcję „Cała Polska czyta dzieciom". Prowadzono indywidualne konsultacje ze specjalistami.
Placówka zabezpieczała podstawowe potrzeby bytowe dzieci i rodzin poprzez udzielanie wsparcia finansowego na zakup paczek świątecznych, biletów na teatrzyki, i innych imprez okolicznościowych. Równorzędnie z tymi działaniami promowano różnorodne formy integracji rodziny ze społecznością lokalną poprzez angażowanie rodziców do realizacji zadań przedszkola, zachęcanie rodziców do aktywnego uczestnictwa w procesie dydaktyczno – wychowawczym, wdrażanie do współpracy instytucji i organizacji środowiska lokalnego (włączanie rodziców w akcje charytatywne organizowane przez placówkę). W ramach tworzenia warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny udzielano pomocy rodzinie i prowadzono konsultacje wychowawców, udzielano pomocy w dotarciu do instytucji i podmiotów wspierających rodziny dysfunkcyjne, przezywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu.

Placówka dostrzega potrzebę rozpowszechniania oraz udostępniania literatury, czasopism, ulotek oraz plakatów o tematyce przemocy domowej, edukacji dzieci i rodziców w przedszkolach działających na terenie gminy Pułtusk, podnoszenie świadomości społecznej

na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Przedszkole Miejskie nr 5 w Pułtusku w 2021r. na rzecz wspierania i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania podejmowało działania profilaktyczne:
1) systematyczną obserwację zachowania dziecka w przedszkolu, reagowanie na jego potrzeby emocjonalne, pomoc w adaptacji, promocja postaw asertywnych;
2) wzmocnienie roli i funkcji rodzin poprzez prowadzenie rozmów z rodzicami przeżywającymi trudności, pomoc w integracji rodziny;
3) systematyczną współpracę z kuratorem sądowym Sądu Rejonowego w Pułtusku, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich;
4) konsultacje i poradnictwo specjalistyczne poprzez systematyczną współpracę z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pułtusku w zależności od potrzeb (psycholog, pedagog);
5) organizowanie dyżurów pedagoga i psychologa w przedszkolu;
6) organizowanie w przedszkolu zajęć terapeutycznych dla dzieci.
W ramach zabezpieczania potrzeb bytowych dziecka i rodziny organizowano dyżury pedagoga i psychologa w przedszkolu, organizowano ponadto zajęcia terapeutyczne dla dzieci.
W czasie trwania pandemii koronawirusa znacznie ograniczono działania promujące różnorodne formy integracji rodziny ze społecznością lokalną, preferowane były zebrania z rodzicami na platformie Clasroom, podczas których omawiano bieżące sprawy grup przedszkolnych, a także zapraszano rodziców na indywidualne spotkania z wychowawcą w celu omówienia obserwacji i/lub diagnozy dziecka. W zakresie tworzenia warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny udzielano rodzicom doraźnych porad o sposobach komunikacji z dziećmi. W przypadku zaobserwowanej potrzeby umożliwiono rodzicom kontakt z psychologiem lub pedagogiem we współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Pułtusku.

Zespół Szkolno – Przedszkolny w Przemiarowie w 2021r. podejmował niżej wymienione działania na rzecz wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:
1) prowadzono diagnozę sytuacji rodzinnej i opiekuńczej uczniów, określano poziom funkcjonowania uczniów;
2) prowadzono indywidualne spotkania wspierające z rodzicami i uczniami w chwili zauważonych problemów rodzinnych, koleżeńskich, emocjonalnych;
3) kierowano uczniów na badania do poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w celu rozwiazywania dostrzeżonych trudności psychoedukacyjnych;
4) podnoszono umiejętności opiekuńczo – wychowawcze rodziców motywując ich do podejmowania wysiłku na rzecz zmian w obrębie własnych umiejętności rodzicielskich;
5) przekazywano rodzicom informacje dotyczące ciekawych webinarów;
- motywowano uczniów do uczestnictwa w konkursach profilaktycznych organizowanych na terenie gminy Pułtusk;
6) prowadzono zajęcia psychoedukacyjne w ramach szkolnego Programu wychowawczo – profilaktycznego ;
7) udostępniano adresy, numery telefonów instytucji pomocowych świadczących pomoc wykwalifikowanych specjalistów.

W ramach zabezpieczania podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:
1) pozostawano w stałym kontakcie z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusk oraz asystentem rodziny;

2) pozostawano w stałej gotowości do zapewnienia wsparcia w rozwiazywaniu różnego typu problemów dzieci, młodzieży i dorosłych;
3) upowszechniano wśród rodziców informacje w zakresie możliwości uzyskania przez nich pomocy socjalnej i psychologicznej;
4) angażowano instytucje zewnętrzne do pomocy rodzinom.

W zakresie promowania i organizowania różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną:
1) organizowano akcje charytatywne wspólnie z rodzicami, uczniami i nauczycielami;
2) organizowano spotkania okolicznościowe (np. Dzień Dziecka i Sportu, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny) i występy dla rodzin uczniów Zespołu mające na celu pogłębienie więzi między uczestnikami;
3) prowadzono konsultacje z rodzicami i uczniami mające na celu poprawę relacji między nimi;
4) prowadzono zajęcia integracyjne dla uczniów po powrocie z edukacji zdalnej.

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Klaudyny Potockiej w Pułtusku w 2021r. na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych podjęła nastepujące przedsięwzięcia:
1) prowadzono analizę sytuacji rodziny i środowiska oraz przyczyn występującego kryzysu w rodzinie;
2) wzmacniano rolę i funkcje rodziny poprzez Projekt „Szkoła dla Rodziców i Opiekunów', szkolenia z edukatorami zewnętrznymi i przedstawicielami Fundacji, programy profilaktyczne „Domowi Detektywi", „Fantastyczne Możliwości", „Wczesna Interwencja profilaktyczna" itp.;
3) organizowano zebrania z rodzicami służące rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, szkolenia dla rodziców oraz konsultacje indywidualne lub rodzinne;
4) podnoszono świadomość w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
5) przeciwdziałano marginalizacji i degradacji społecznej rodziny z dysfunkcjami;
6) współpracowano z instytucjami pomocowymi działającymi na terenie Pułtuska

Placówka zapewniała także podstawowe potrzeby bytowe dzieci i rodzin poprzez następujące działania:
1) zapewniano wszystkim uczniom proces edukacyjny, dostosowany do indywidualnych możliwości i potrzeb dziecka;
2) zapewniano wyposażenie w podręczniki i ćwiczenia szkolne;
3) prowadzono systematyczną ocenę sytuacji rodzinnej uczniów;
4) udzielano wsparcia w postaci pomocy materialnej i finansowej uczniów z rodzin ubogich oraz dysfunkcyjnych;
5) zorganizowano szeroka ofertę zajęć specjalistycznych, wspierających i rozwijających w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
Na rzecz promowania różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną placówka zachęcała i angażowała rodziców w różnego rodzaju przedsięwzięcia poprzez organizację pikników rodzinnych, wycieczek szkolnych dla całej rodziny, organizację uroczystości szkolnych – wewnątrzszkolnych oraz dla społeczności lokalnej., jak tez szkoleń, prelekcji i konferencji.
Szkoła dążyła również do tworzenia warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny poprzez informowanie rodziców o możliwościach uzyskania pomocy ze strony różnych instytucji pomocowych i umożliwienie im udziału w ogólnopolskich

kampaniach dla rodziców i opiekunów.

Zespół Szkół nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku w 2021r. podejmował działania profilaktyczne, zaradcze na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych polegajace na:

1) udziale w kampaniach profilaktycznych „Zachowaj trzeźwy umysł";
2) realizacji innowacji pedagogicznej : ,,Żyję w przyjaźni z sobą i innymi";
3) utrzymywaniu ścisłego kontaktu z asystentem rodzin, kuratorami społecznymi i zawodowymi Sądu Rejonowego w Pułtusku;
4) sprawowaniu opieki nad uczniami w rodzinach zastępczych i mającymi nadzór kuratora, dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi oraz różnymi deficytami, pomoc w rozwiązywaniu ich problemów;
5) pracy w ramach stowarzyszenia DZIECI DZIECIOM, działającego w naszej szkole;
6) udzielaniu porad, konsultacji oraz wsparcia rodzicom we wszystkich sytuacjach, gdy się o to zwracali, szczególnie w sytuacjach problemowych, wymagających interwencji pedagoga bądź innej specjalistycznej - przy współpracy dyrekcji i wychowawców. Problemy zgłaszane przez rodziców dotyczyły trudności wychowawczych, zaburzonych relacji dzieci-rodzice, niskiej motywacji uczniów do nauki w czasach pandemii (nauka zdalna);
7) udzielaniu pomocy uczniom, najczęściej w formie tzw. interwencji ukierunkowanej na udzielenie pomocy. Dotyczyły one konfliktów rówieśniczych, trudności adaptacyjnych w grupie rówieśniczej, przemocy, problemów w środowisku domowym;
8) udzielaniu wsparcia indywidualnego uczniom i opiekunom przez pedagoga w zakresie rozwoju psychofizycznego dziecka;
9) wspieraniu uczniów w ramach udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
10) umożliwianiu uczniom uzdolnionym udziału w zajęciach rozwijających, kołach przedmiotowych, konkursach, projektach.

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Pułtusku w 2021r. na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych prowadziła następujące działania:

1) organizację opieki świetlicowej, propagowanie bezpiecznych zachowań;
2) prowadzenie szkolnej stołówki i dożywianie dzieci, z dofinansowaniem ze środków gminnych;
3) pomoc socjalną w formie realizacji rządowych programów: wyprawka szkolna „300+" bezpłatne podręczniki, pomoc rzeczową i finansową poprzez organizację akcji charytatywnych w formie zbiórek publicznych w szkole i na facebook;
4) organizację dowożenia dzieci wiejskich oraz dzieci niepełnosprawnych;
5) zatrudnianie pracownika na przejściu dla pieszych, ustanowienie kontroli wejść do placówki;
6) organizację opieki medycznej – gabinet profilaktyczny z dyżurami pielęgniarki (bilanse zdrowia, pogadanki w klasach, poradnictwo, opieka stomatologiczna);
7) organizację pogadanek i konsultacji wychowawców, pedagoga, psychologa, dyrekcji związane z bezpieczeństwem ucznia, udzielane w warunkach stacjonarnych i zdalnych;
8) współpracę z instytucjami powołanymi w celu wspierania rodziny w pełnieniu jej funkcji: Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w Pułtusku, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku, Sądem Rejonowym w Pułtusku i zespołem kuratorskim, Komendą Powiatową Policji w Pułtusku,

166

Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Zdrowia Psychicznego, lekarzem psychiatrą;
9) prowadzenie oddziałów integracyjnych;
10) prowadzenie zajęć rewalidacyjnych dla dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego;
11) zatrudnianie nauczycieli wspomagających do pracy w oddziałach z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
12) realizację pomocy psychologiczno – pedagogicznej (zajęcia wspierające, kompensujące, wyrównawcze, rozwijające, korygujące);
13) prowadzenie zajęć w ramach wczesnego wspomagania dla dziecka z kl. 0, zgodnie z zaleceniem Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej w Pułtusku;
14) realizację zajęć opiekuńczych w dni wolne od nauki szkolnej;
15) pedagogizację rodziców: podczas zebrań, dni otwartych oraz indywidualnych konsultacji z wychowawcami, pedagogiem szkolnym, nauczycielami uczącymi i dyrekcją;
16) konsultacje, zajęcia terapeutyczne z psychologiem szkolnym, pedagogiem szkolnym, logopedami;
17) realizację zajęć dodatkowych (rozwijających umiejętności kluczowe oraz stanowiących pomoc i wsparcie);
18) promowanie i organizowanie form integracji rodziny ze środowiskiem lokalnym,: udział uczniów w konkursach gminnych na najpiękniejszą kartkę bożonarodzeniową, „Szkolne kolędowanie online", Marszu Życia i Rodziny, kolędowaniu z parą prezydencką;
19) realizację działań wychowawczych i profilaktycznych, wynikających z programów Szkoły, tj. realizację tematów wychowawczych podczas lekcji, imprez szkolnych i wycieczek oraz udział w imprezach pozaszkolnych: VIII Gminna Gala Profilaktyki Lokalnej „Wybieram szczęście", „Bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń" – ze środków gminnych, „Szkołą domowych detektywów";
20) administrowanie internetowej strony Szkoły i portalu społecznościowym Facebook, tworzenie warunków i prowadzenie zdalnej nauki. wspieranie doradztwem technicznym w zdalnym nauczaniu.

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 z Klasami Sportowymi im. Ireny Szewińskiej w Pułtusku w 2021 r. na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania wykonała następujące działania:
1) dokonywano diagnozy sytuacji uczniów – sprawdzenia dostępności do Internetu i narzędzi, zaopatrywała dzieci w sprzęt do nauki zdalnej (dla 8 uczniów mających szczególnie trudne warunki domowe zorganizowano zdalne nauczanie w wykorzystaniem komputerów w szkole);
2) diagnozowano problemy, definiowano możliwości wsparcia i wypracowano rozwiązania monitorowania sytuacji uczniów;
3) organizowano zajęcia w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz zajęcia specjalistyczne – logopedyczne, korekcyjno – kompensacyjne, Trening Umiejętności Społecznych;
4) przekazywano najważniejsze informacje rodzicom na bieżąco – poprzez stronę szkoły, e-dziennik Librus, e – mail, rozmowy telefoniczne, dyżury online;
5) prowadzono zdalny dyżur pedagoga dla rodziców, uczniów i nauczycieli;
6) zamieszczano informacje i materiały edukacyjne na stronie internetowej szkoły – „Telefon

zaufania", „Gdzie znajdę pomoc?";
7) realizowano Program Przeciwdziałania Przyjmowaniu Substancji Uzależniających przez Uczniów „Unplugged", a także Program edukacyjny „Od dziewczynki do kobiety"; program profilaktyki uzależnień w formie warsztatu słowno – muzycznego pt. „Zło dobrem zwyciężaj", „Domowi detektywi", „Fantastyczne możliwości", „Szkoła dla rodziców i wychowawców";
8) wspierano uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
9) utrzymywano ścisły kontakt z asystentami rodzin, kuratorami Sądu Rejonowego w Pułtusku;
10) udzielano porad, konsultacji oraz wsparcia rodzicom w sytuacjach problemowych wymagających interwencji pedagoga, psychologa bądź innej specjalistycznej – przy współpracy dyrekcji i wychowawców. Problemy zgłaszane przez rodziców dotyczyły trudności wychowawczych, zaburzonych relacji dzieci – rodzice, małej motywacji młodzieży do nauki, podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych;
11) wspierano uczniów w ramach udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
12) udzielano porad i konsultacji z uczniami, rodzicami, nauczycielami i wychowawcami – zgodnie z potrzebami. Zakres porad obejmował relacje rówieśnicze, domowe, trudności w nauce, trudności emocjonalne, samotność, niepokój, zmęczenie, przytłoczenie edukacją zdalną, problemy wychowawcze, trudności emocjonalne, brak edukacyjnego wsparcia przez rodziców.

Publiczna Szkoła Podstawowa im. bł. Jana Pawła II w Płocochowie w 2021r. prowadziła działania profilaktyczne mające na celu wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
1) monitorowanie z pedagogiem szkolnym i wychowawcami klas absencji i realizowania obowiązku szkolnego dzieci;
2) budowanie kompetencji i postaw wychowawczych poprzez indywidualne konsultacje wychowawcze z pedagogiem szkolnym oraz udzielanie wsparcia dla rodziców mających trudności wychowawcze z dziećmi;
3) współpracę z instytucjami wspierającymi rodzinę takimi jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy w Pułtusku, Komenda Powiatowa Policjiw Pułtusku, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły i przedszkola, placówki medyczne;
4) promowanie wartości rodziny oraz prawidłowego wzorca postaw rodzicielskich i relacji w rodzinie poprzez organizowanie uroczystości szkolnych z okazji Dnia Matki i Ojca, Dnia Babci i Dziadka;
5) prowadzenie diagnozy sytuacji rodzinnej i opiekuńczej uczniów, określanie poziomu funkcjonowania uczniów;
6) prowadzenie indywidualnych spotkań wspierających z rodzicami i uczniami w chwili dostrzeżenia problemów rodzinnych, koleżeńskich, emocjonalnych;
7) kierowanie na badania do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w celu rozwiązywania trudności psychoedukacyjnych uczniów;
8) podnoszenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców motywując ich do podejmowania wysiłku na rzecz zmian w obrębie własnych umiejętności rodzicielskich;
9) przekazywanie rodzicom informacji dot. ciekawych webinarów;
10) prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w ramach szkolnego programu Wychowawczo – Profilaktycznego przez pedagoga szkolnego;
11) udostępnianie adresów, numerów telefonów instytucji pomocowych świadczących

wsparcie wykwalifikowanych specjalistów.

Placówka zabezpieczała także podstawowe potrzeby bytowe dziecka i rodziny poprzez:
1) udzielanie pomocy materialnej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej;
2) pozostawianie w stałym kontakcie z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku oraz asystentem rodziny;
3) upowszechnianie wśród rodziców informacji w zakresie możliwości uzyskania przez nich pomocy socjalnej i psychologicznej;
4) angażowanie instytucji zewnętrznych do pomocy rodzinom.

Na rzecz promowania różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną, placówka podjęła następujące działania:
1) zorganizowanie akcji charytatywnych wspólnie z rodzicami, uczniami, nauczycielami;
2) prowadzenie konsultacji z rodzicami i uczniami mających na celu poprawę relacji miedzy nimi;
3) prowadzenie zajęć integracyjnych dla uczniów po powrocie z edukacji zdalnej;
4) organizowanie spotkań okolicznościowych (np.; Dzień Dziecka i Sportu, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny) i występów dla rodzin uczniów mających na celu pogłębienie więzi między uczestnikami.
Placówka podejmowała także działania mające na celu tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny polegające na:
1) umożliwianiu uczniom uczestnictwa w konkursach profilaktycznych organizowanych na terenie gminy Pułtusk;
2) udzielanie rodzicom informacji nt. zadań realizowanych przez gminę, w których mogą brać udział.

Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Skargi w Pułtusku w 2021r. w zakresie działań profilaktycznych, zaradczych i interwencyjnych podjęło następujące działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:
1) przeprowadzano rozmowy indywidualne psychologa/pedagoga szkolnego z rodzicami uczniów – wsparcie w trudnych sytuacjach życiowych, rodzinnych, kryzysach zdrowotnych, sytuacjach okołorozwodowych;
2) udzielano informacji na temat możliwości otrzymania pomocy specjalistycznej (psycholog, psychiatra, psychoterapeuta);
3) prowadzono psychoedukację nauczycieli, uczniów i rodziców związaną z radzeniem sobie z sytuacjami kryzysowymi, kryzysami psychicznymi, przekazywano uczniom i rodzicom informacji dotyczących materiałów i webinariów (Życie warte jest rozmowy, Nastoletni Azyl);
4) wspierano uczniów i rodziców podczas nauki zdalnej – organizacja dnia zdrowia psychicznego;
5) zorganizowano spotkanie rodziców z psychologiem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Pułtusku na temat skutków nauki zdalnej i długotrwałej izolacji.

Na rzecz tworzenia warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny zatrudniono psychologa szkolnego na cały etat, objęto pomocą psychologiczno – pedagogiczną uczniów w trudnych sytuacjach.

Zespół Szkół im. Bolesława Prusa w Pułtusku w ramach wspierania rodzin w wypełnianiu

funkcji opiekuńczo-wychowawczych w 2021 roku podejmowano następujące działania:
1) dokonano diagnozy środowiska rodzinnego i sytuacji uczniów w rodzinie;
2) prowadzono mediacje w sytuacji konfliktu rodzic – dziecko;
3) udzielano porad i konsultacji dla rodziców prowadzonych przez pedagoga, psycholog i nauczycieli;
4) prowadzono psychoedukację młodzieży;
5) udzielano pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
6) prowadzono szkolenia rodziców podnoszące ich kompetencje wychowawcze;
7) współpracowano z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku – w przypadku uczniów przebywających w pieczy rodziny zastępczej;
8) współpracowano z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku, Sądem Rejonowym w Pułtusku, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Komenda Powiatową Policji w Pułtusku – podejmowano działania interwencyjne w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ucznia;
9) upowszechniano i udostępniano zainteresowanym osobom adresy instytucji wspomagających;
10) organizowano pomoc materialną w ramach realizacji rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników w roku szkolnym 2021 – 2022.

Zespół Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego w Pułtusku na rzecz wspierania rodziny w 2021r. wykonał następujące działania:
1) realizacja projektów min: Nawigacja w każdą pogodę – program ochrony zdrowia psychicznego, Zawodowcy przyszłości – rozwijanie pasji i zainteresowań;
2) podejmowanie działań w ramach innowacji – Dobrostan psychiczny społeczności szkolnej Zespołu szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego;
3) dokonywanie okresowej oceny sytuacji wychowawczej w placówce;
4) zapewnienie uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
5) przeprowadzanie cyklicznych rozmów z uczniami i rodzicami potrzebującymi pomocy oraz podejmowanie działań interwencyjnych;
6) wspomaganie rodziców w wychowywaniu dzieci niedostosowanych społecznie między innymi wchodzących w konflikt z prawem;
7) wspomaganie rodziców i uczniów w rozwiązywaniu sytuacji problemowych;
8) organizowanie spotkań dla uczniów ze specjalistami z różnych dziedzin adekwatnie do potrzeb;
9) współdziałanie z instytucjami (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku, Sąd Rejonowy w Pułtusku) w zakresie wspierania osób dotkniętych problemem;
10) zapoznanie się ze środowiskiem rodzinnym uczniów poprzez indywidualne rozmowy z uczniami na temat ich problemów osobistych i rodzinnych;
11) integracja szkoły ze środowiskiem rodzinnym uczniów, wzmocnienie współpracy z rodzicami;
12) wyrabianie u uczniów poczucia odpowiedzialności za swoje czyny, bezpieczeństwo własne i innych;
13) rozwijanie wśród młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych talentów i pasji oraz wszechstronnych zainteresowań w ramach zajęć: sportowych, artystycznych, literackich, muzycznych itp.;

14) diagnoza środowiska szkolnego poprzez ankiety anonimowe, obserwacje bezpośrednie, rozmowy z uczniami, wywiady;
15) inspirowanie uczniów do samodoskonalenia, samorealizacji i przygotowanie ich do życia w społeczeństwie;
16) zapobieganie agresji, przemocy i segregacji wśród młodzieży;
17) doskonalenie umiejętności interpersonalnych i pracy w zespole;
18) rozpropagowywanie telefonów zaufania, umieszczanie informacji w gablotach szkolnych;
19) wskazywanie miejsc, instytucji i osób zajmujących się świadczeniem profesjonalnej pomocy;
20) propagowanie zdrowego stylu życia i harmonijnego rozwoju ucznia. Wspieranie uczniów mających trudności edukacyjne.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Anny Karłowicz w Pułtusku w 2021r. na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania wykonał następujące działania:
I. Wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:
1. Systematyczne i planowe podnoszenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców poprzez:
a) współudział rodziców w tworzeniu, wdrażaniu i modyfikacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Ośrodka,
b) opiniowanie pracy szkoły, przekazywanie własnych oczekiwań (ankiety dla rodziców, spotkania rodziców z nauczycielami),
c) włączanie rodziców do ścisłego współdziałania w sprawach wychowania i kształcenia swoich dzieci, wspólne rozwiązywanie problemów (rozmowy grupowe i indywidualne z wychowawcą, nauczycielami przedmiotów, dyrekcją i pielęgniarka szkolną),
d) udostępnianie księgozbioru bibliotecznego Ośrodka związanego szczególnie ze specyfiką nauczania i wychowania oraz materiałów informatycznych i edukacyjnych,
e) prowadzenie na stronie internetowej placówki „Biblioteczki dla Rodzica", w której znajdują się pozycje książkowe dotyczące procesu wychowania oraz sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach opiekuńczo – wychowawczych z dzieckiem z niepełnosprawnością,
f) organizowanie lekcji i spotkań otwartych, zajęć szkoleniowo – profilaktycznych dla rodziców.
2. Prowadzenie w placówce punktu informacyjno – konsultacyjnego dla rodziców (adresy, telefony do różnego rodzaju instytucji pomocowych, pomoc w załatwianiu formalności).
3. Konsultacje szkolnych pedagogów i psychologa z rodzicami mającymi trudności natury opiekuńczo – wychowawczej w dziećmi.
4. Prowadzenie „Tablicy Rodzica", na której eksponowane są materiały informacyjne na temat bieżących zmian w przepisach związanych z pomocą społeczną.
5. Propagowanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych na tematy związane z wychowaniem oraz kryzysami rozwojowymi i życiowymi dzieci i młodzieży.
6. Współudział pracowników Ośrodka w rozwiązywaniu problemów natury wychowawczej, opiekuńczej i zdrowotnej uczniów/wychowanków.
7. Pomoc w załatwianiu wizyt lekarskich, dowóz dzieci z ich rodzicami/opiekunami na wyznaczone konsultacje do przychodni i szpitali specjalistycznych.

II. Zabezpieczanie podstawowych potrze bytowych dziecka i rodziny:

1. Aktywna działalność Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Ich Rodzin „Skarb Nadziei" funkcjonującego w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Pułtusku (wspieranie rzeczowe uczniów/wychowanków, zorganizowanie wyjazdów edukacyjno – turystycznych, zawodów sportowych oraz imprez z udziałem rodziców, zakup paczek z okazji Mikołajek).
2. Wspieranie przez opiekuna i członków Szkolnego Koła Wolontariatu działającego w Ośrodku Ogólnopolskiego Projektu Społecznego „Szlachetna Paczka" (sukcesywne zgłaszanie uczniów/wychowanków Ośrodka, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz pomoc podczas finałowej uroczystości przekazania zakupionych darów rodzinom).
3. Wspieranie rzeczowe uczniów/wychowanków przez pracowników placówki.
4. Poprawa warunków bytowych i nauki osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych zrealizowanych w ramach zadania inwestycyjnego pn.: „Przebudowa budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. Anny Karłowicz w Pułtusku". Dzięki wdrożonym działaniom placówka dysponuje nowoczesną, funkcjonalną i bezpieczną baza do realizacji zadań statutowych (dydaktyczno – wychowawczych i opiekuńczych).
5. Zapewnienie opieki podczas ferii zimowych, przerw świątecznych i wakacji dzieciom, których rodzice pozostają w trudnej sytuacji życiowej lub są pozbawieni władzy rodzicielskiej.

III. Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną:
1. Udział rodziców w imprezach i spotkaniach okolicznościowych organizowanych w klasach/grupach wychowawczych oraz konkursach, akcjach, wycieczkach i wyjazdach edukacyjno – turystycznych.
2. Współpraca rodziców z nauczycielami/wychowawcami klas w przygotowaniach i przebiegu uroczystości ogólnoszkolnych/klasowych oraz warsztatów edukacyjno – profilaktycznych.
3. Angażowanie rodziców w realizację projektów profilaktyczno – edukacyjnych w Ośrodku.
4. Zamieszczanie na stronie internetowej Ośrodka artykułów, zdjęć, filmików prezentujących szerszej społeczności rożne formy aktywności dydaktycznej, artystycznej i sportowej uczniów/wychowanków placówki promujących umiejętności i przejawiane przez nich zdolności.

IV. Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny:
1. Praca nauczycieli Ośrodka w Gminnym Zespole interdyscyplinarnym działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pułtusku
2. Współpraca z Sądem Rejonowym w Pułtusku III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich pod kątem właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Bieżąca współpraca z ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie w celu wieloaspektowego wsparcia rodziny.
4. Pomoc w uzyskaniu specjalistycznego wsparcia ze strony instytucji działających na rzecz rodziny poprzez indywidualne rozmowy informacyjno – doradcze z rodzicami lub opiekunami prawnymi.

W 2021 roku na terenie gminy Pułtusk nie funkcjonowały rodziny wspierające. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku wyznaczony jako podmiot organizujący pracę z rodziną prowadził stały monitoring w zakresie możliwości i konieczności zapewnienia dodatkowego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w formie rodzin wspierających. Żadna z rodzin objętych wsparciem Ośrodka nie wyraziła chęci skorzystania z tej formy pomocy, a Ośrodek nie

172

dostrzegł konieczności udzielenia przedmiotowego wsparcia.

Ocena realizacji celu szczegółowego 1.
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

2. Rozwój instytucji samopomocowych na rzecz rodziny

kierunki działań:
- inspirowanie społeczeństwa lokalnego do podejmowania działań samopomocowych;
- wypracowanie standardów pracy z rodziną wieloproblemową przez instytucje i organizacje pracujące na rzecz dziecka i rodziny – interdyscyplinarność działań;
- budowanie zespołów interdyscyplinarnych w celu rozwiązywania problemów indywidualnych rodzin;
- upowszechnianie instytucji asystenta rodzinnego;
- opracowanie i wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej;
- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej odnośnie alternatywnych form opieki nad dzieckiem oraz rozwój różnych form rodzin zastępczych;
- rozszerzenie wolontariatu również wolontariatu sąsiedzkiego w dziedzinie wsparcia i pomocy dla rodzin w kryzysie;
- promowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży;
- dostęp do informacji na temat możliwości pomocy rodzinom poprzez tworzenie bazy danych adresowanych do rodzin, poprawa przepływu informacji o ofercie pomocowej dla rodzin między instytucjami, prowadzenie kampanii społecznych i innych form informacyjnych dotyczących kierunków, założeń, celów i działań prowadzonych w ramach strategii na rzecz rodzin.

W 2021 roku w ramach rozwoju instytucji samopomocowych na terenie gminy Pułtusk na rzecz rodzin dysfunkcyjnych były realizowane działania pomocowe poprzez stałą współpracę instytucji odpowiedzialnych za tworzenie i realizowanie gminnej polityki wobec rodziny, tj.: pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, organów sprawiedliwości, organów porządku publicznego, organizacji pozarządowych i innych.

W ramach zapobiegania marginalizacji osób i rodzin prowadzono interdyscyplinarne podejście do rozwiązywania problemów rodziny poprzez stworzenie sieci współpracy podmiotów lokalnych działających na rzecz rodziny.
Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach, tj.: opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej, kulturowej i była realizowana w ramach prowadzonej pracy socjalnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, metodę asystentury realizuje od 2010 roku jako innowacyjne działanie wobec osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których występuje wiele sprzężonych problemów, do których należą, m.in.: niskie umiejętności opiekuńczo - wychowawcze i prowadzenie gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekła choroba, niepełnosprawność, przemoc,

wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, a których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych. Wspieranie rodziny w ramach asystenta rodziny jest procesem powolnym i długotrwałym, dającym bardzo trudno osiągalne wymierne efekty działania. Działania te doprowadzić mają do uzyskania pozytywnych zmian postępowania członków rodziny ich sytuacji życiowej, zniwelowania destruktywnych zachowań członków rodziny, samodzielności w realizowaniu spraw rodzinnych, podniesienia jakości życia członków rodziny.

W ramach podniesienia poziomu wiedzy i świadomości społecznej odnośnie alternatywnych form opieki nad dzieckiem oraz rozwoju różnych form rodzin zastępczych **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**, jako instytucja funkcjonująca w Pułtusku podejmowała szereg działań poprzez promocję rodzicielstwa zastępczego, naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej, popularyzację wiedzy pedagogicznej wśród rodziców, udostępnianie materiałów promocyjnych, tj.: ulotek, ogłoszeń w internecie. Wskazywano źródła informacji na temat rozwiązywania problemów rodzinnych wychowawczych. Prowadzone były konsultacje i poradnictwo otwarte dla rodzin i udzielano porad bezpośrednich i telefonicznych.

Na terenie gminy Pułtusk od 2020 roku działa **Fundacja Promocji Kultury i Edukacji „Art.-Heart"**, która w ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku zorganizowała cykl zajęć dla dzieci i ich rodziców w ramach projektu, pt.: „Realizacja programów profilaktyki w zakresie przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom społecznym". Przeprowadzono również warsztaty o zdrowym żywieniu, których celem było uświadomienie, czym jest zdrowe odżywianie Dodatkowo odbyły się indywidualne zajęcia dydaktyczne z matematyki dla dzieci uczęszczających do świetlicy „Słonecznikowa Brać", które były połączone ze wsparciem psychologicznym.

Na terenie gminy Pułtusk działają Szkolne Kluby Wolontariusza, które w ciągu roku szkolnego promowały ideę wolontariatu w środowisku szkolnym angażując młodzież do udziału w akacjach charytatywnych, współpracowały z organizacjami, stowarzyszeniami i fundacjami pomocowymi np.: z Fundacją „Krok w Przyszłość", z Caritas Polska, z Fundacją Promocji Kultury i Edukacji „Art.-Heart, z ogólnopolskimi fundacjami, instytucjami lokalnymi, w tym z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku oraz corocznie z pułtuskim sztabem Szlachetnej Paczki. Możemy do nich zaliczyć wolontariuszy ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, np. Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 im. T. Kościuszki z oddziałami integracyjnymi i Zespołu szkół nr 2 z oddziałami integracyjnymi, Zespołu Szkół im. B. Prusa w Pułtusku, Liceum Ogólnokształcącego im. P. Skargi w Pułtusku.

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Anny Karłowicz w Pułtusku od kilku lat aktywnie działa Szkolne Koło Wolontariatu liczące aktualnie 6 członków. Głównym zadaniem Koła Wolontariatu jest wpieranie rodzin uczniów/wychowanków będących w trudnej sytuacji życiowej poprzez zgłaszanie ich do Ogólnopolskiego Projektu Społecznego „Szlachetna Paczka" w celu pozyskania pomocy materialnej. W 2021 roku zostało zgłoszonych 10 rodzin, wsparcie rzeczowe uzyskało 3 rodziny.

W Zespole Szkół nr 2 z oddziałami integracyjnymi w Pułtusku w 2021 r. w ramach Szkolnego Klubu Wolontariusza, który liczył 54 osoby podejmowane były działania, m.in.:

1) Ogólnopolska Akcja pt. „Ile Waży Święty Mikołaj"- Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo- zbiórka monet;

2) Pisanka dla Seniora - pisanki wykonane przez uczniów i życzenia przekazano pensjonariuszom Domów Pomocy Społecznej w Ołdakach, Pułtusku i Obrytem;
3) Akcja ,,Świąteczna Paczka" -Zbiórka środków higieny osobistej dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Pułtusku;
4) Zbiórka żywności, środków czystości, przyborów szkolnych – pod hasłem ,,Świąteczna Paczka"- dla najuboższych rodzin uczniów naszej szkoły.
5) Świąteczna zbiórka karmy i zabawek dla schroniska dla zwierząt bezdomnych w Chrcynnie.
6) Szkolny kiermasz bożonarodzeniowy – cele statutowe Stowarzyszenia Zwykłego Dzieci Dzieciom, działającego w naszej szkole.

W Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 im. T. Kościuszki funkcjonuje Klub Wolontariusza liczący ok. 20 członków, który w 2021r. podejmował działania w zakresie: zbiórki nakrętek/korków, zbiórki zużytych baterii, zbiórki karmy dla zwierząt ze schroniska „Pełna miska dla schroniska", zbiórka charytatywna pod nawą „Trójeczkowa cegiełka dla Pani Agnieszki", zbiórka środków czystości dla rodzin poszkodowanych w pożarze. Wolontariusze brali udział w Międzynarodowym Dniu Praw Dziecka, współpracowali z Powiatowym Centrum Rodzinie w Pułtusku, placówką wsparcia dziennego świetlicą „Słonecznikowa Brać", Dziennym Domem „Senior+", Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym im. A. Karłowicz w Pułtusku.

Wolontariusze z terenu gminy Pułtusk 2021r. uczestniczyli w akcji ogólnopolskiej zbiórce pn. „Dziergamy rekordowy szalik dla WOŚP".

Ocena realizacji celu szczegółowego 2.
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Kierunek wymagający rozszerzenia działań w następnych latach
- zawiązanie wolontariatu sąsiedzkiego w dziedzinie wsparcia i pomocy dla rodzin w kryzysie.

3. <u>Pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające</u>

kierunki działań:
- dostosowanie form edukacyjnych i wychowawczych do specyfiki dzieci i młodzieży z trudnych środowisk społecznych z rodzin wieloproblemowych i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne, przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku, budowa nowych ścieżek rowerowych, placów zabaw i innych miejsc rekreacji;
- współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją;
- zintensyfikowanie i zwiększenie skuteczności programów przeciwdziałania wszelkim formom uzależnienia dzieci i młodzieży zarówno, od substancji psychoaktywnych, jak i innych uzależnień typu: internet, telewizja, gry komputerowe;
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

- zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna, itp.);
- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W celu wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w Gminie Pułtusk z trudnych środowisk społecznych, z rodzin wieloproblemowych zgodnie z Zarządzeniami Burmistrza Miasta Pułtusk przyznano dofinansowanie na realizację programów profilaktycznych, pozalekcyjnych, programów środowiskowych, organizację wypoczynku letniego poniżej wymienionym instytucjom i stowarzyszeniom.

W wyniku Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych w zakresie zdrowia publicznego oraz Otwartego Konkursów Wniosków na samodzielne wykonywanie zadań profilaktycznych przez jednostki organizacyjne Gminy Pułtusk w roku 2021 roku przyznano dofinansowanie następującym podmiotom:

1) Prowadzenie Szkoły dla Rodziców i Wychowawców przez realizatorów posiadających certyfikat następującym jednostkom:

a) **Publicznej Szkole Podstawowej nr 4 z klasami sportowymi im. Ireny Szewińskiej w Pułtusku** w kwocie 3 000,00 zł dla 10 uczniów i ich rodziców w formie zajęć konsultacyjnych i psychologicznych;

b) **Publicznej Szkole nr 1 im. Klaudyny Potockiej** w kwocie 3 000,00 zł dla 35 osób w formie konsultacji psychologicznych dla dzieci;

c) **Zespół Szkół nr 2 z oddziałami integracyjnymi w Pułtusku** w kwocie 2 949,89 zł dla 15 uczniów i ich rodziców.

2) Realizacja programów zajęć pozalekcyjnych, których integralnym elementem były strategie profilaktyczne przyznano dofinansowanie następującym podmiotom:

a) **Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu w Przemiarowie** w kwocie 4 000,00 zł na realizację programu „Alkoholu nie ruszamy i o zdrowie dbamy" dla 25 uczniów;

b) **Publicznej Szkole Podstawowej w Płocochowie im. bł. Jana Pawła II** w kwocie 4 000,00 zł na realizację programu „Bezpieczna szkoła. Bezpieczny uczeń" w formie zajęć z pedagogiem szkolnym nt. uzależnień dla 20 uczniów;

c) **Publicznej Szkole Podstawowej nr 4 z klasami sportowymi im. Ireny Szewińskiej w Pułtusku** w kwocie 4 000,00 zł na realizację programu „Warsztaty fotograficzne Cegiełka Pamięci" dla 21 osób

d) **Miejski Ośrodek Sporu i Rekreacji w Pułtusku** otrzymał kwotę 6 994,44 zł na realizację programu zajęć pozalekcyjnych – „Aktywna Plaża Miejska bez uzależnień-bezpieczne kąpielisko nad Narwią dla 20 000 dzieci, młodzieży i dorosłych.

W ramach wspierania profilaktyki w szkołach **Publiczna Szkoła nr 1 im. Klaudyny Potockiej** w Pułtusku zorganizowała koncert profilaktyczny „Życie-spacer po kamieniach" realizowany przez Pana Jacka i Michała Musiatowicza na temat uzależnień dla klas VI VII około 60 uczniów wraz z wychowawcami klas. Koszt 1 500,00 zł oraz recital słowno-muzyczny pt.: „Zło dobrem zwyciężaj"

W 2021 roku dla uczniów szkół podstawowych i nauczycieli zrealizowano na terenie gminy Pułtusk rekomendowane programy profilaktyczne:

-„Domowi detektywi" koszt 8 380,53 zł. Adresaci 130 uczniów wraz z rodzicami;

- „Fantastyczne możliwości" koszt 10 125,00 zł. Adresaci 113 uczniów wraz z rodzicami.

W celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w szkołach na terenie gminy Pułtusk prowadzone były następujące rodzaje zajęć: nauczanie indywidualne,

rewalidacja, zajęcia dydaktyczno - wychowawcze, informacyjno - edukacyjne, psychologiczno – pedagogiczne, zajęcia korekcyjno - kompensacyjne, zajęcia logopedyczne.

Ponadto w szkołach prowadzone były:

1) zajęcia dla uczniów z nadpobudliwością psychoruchową,
2) indywidualne rozmowy interwencyjne z uczniami sprawującymi problemy wychowawcze, w tym również z uczniami objętymi nadzorem kuratorskim, uczniami wagarującymi,
3) indywidualne rozmowy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym czy też z rodzin pozostających w konfliktach (rozwody),
4) rozmowy wspierające, zaradcze, interwencyjne i motywacyjne mające na celu zmniejszenie trudności opiekuńczo-wychowawczych,
5) zajęcia rozwijające umiejętności interpersonalne uczniów,
6) zajęcia dla dzieci ze zdiagnozowaną dysleksją,
7) zajęcia przesiewowe dla klas „O",
8) organizowanie szkoleń dla rodziców na temat sposobów oddziaływań wychowawczych, mające na celu wsparcie rodziny w procesie wychowania,
9) pomoc w formie dostosowania formy nauczania do zaleceń Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
10) wspomagania wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny poprzez warsztaty umiejętności wychowawczych umożliwiających analizę, eliminację niekorzystnych i rozwijanie prawidłowych wzorców działania w roli rodzica prowadzone przez specjalistę.

Dzieci i młodzież z terenu gminy Pułtusk obejmowane są także działaniami **Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Pułtusku**, której celem jest udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno- pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

W ramach przedsięwzięć kulturalnych w celu integracji rodzin Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku w 2021r. zorganizowało imprezy kulturalne, które zostały opisane w niniejszym sprawozdaniu w Priorytecie II, cel szczegółowy 1.

Pozostałe przedsięwzięcia na rzecz pomocy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych w zakresie działań edukacyjnych i wspierających realizowane w 2021 roku przez instytucje i placówki oświatowe z terenu gminy Pułtusk zostały opisane w celu szczegółowym nr 1, 2, Priorytetu II niniejszego sprawozdania z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026.

Gmina współfinansuje pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Gmina ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

a) **10 %** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w rodzinie zastępczej;

b) **30 %** wydatków na opiekę i wychowanie - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

c) **50 %** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka pieczy zastępczej.

W 2021 roku na opiekę i wychowanie 43 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wydatkowano kwotę 270 215,28 zł ze środków własnych gminy.

Pracownicy socjalni brali czynny udział w posiedzeniach Zespołu ds. Pieczy Zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, podczas których omawiano sytuację dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej oraz sporządzano opinię o możliwości przyjęcia przez rodziców biologicznych opieki nad dzieckiem, bądź braku takiej możliwości.

Na bieżąco pracownicy socjalni prowadzili monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych we współpracy z asystentem rodziny. W związku z tym prowadzono szeroką współpracę z pedagogami szkolnymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, pracownikami służby zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji zajmującymi się sprawami rodziny oraz z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie, natychmiast o takiej okoliczności informowany był Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Pułtusku.

Analiza sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wskazuje na występowanie dysfunkcji w tym obszarze i konieczność kontynuowania działań wspierających.

Rekomenduje się dalsze podejmowanie działań profilaktycznych i wspomagających skierowanych do rodzin z dziećmi, które będą zmierzały w kierunku wspierania rodzin celem przywrócenia ich zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych. Do osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa poprzez zintegrowane i spójne działania, stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Ocena realizacji celu szczegółowego 3

Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Wskaźniki monitoringowe:

	Nazwa wskaźnika		Wartość w roku 2021
1.	Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej – ogółem		532 rodziny
	w tym:	- osób w rodzinach	1094 osób
2.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną - ogółem		502 rodzin
	w tym: osób w rodzinach		1035 osoby
3.	Liczba zatrudnionych asystentów - ogółem		1 asystent rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy
4.	Liczba rodzin objęty asystenturą rodzinną		21 rodzin
	w tym:	- liczba dzieci	52 dzieci

5.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	43 dzieci
6.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w systemie pieczy zastępczej	270 215,28 zł
7.	Liczba dzieci, którym umożliwiono powrót z pieczy zastępczej do rodziny biologicznych	4 dzieci
8.	Liczba rodzin objętych wsparciem w tym:	
	- z systemu pomocy społecznej	532 rodziny
	- ze świadczeń rodzinnych	932 rodziny
	- z funduszu alimentacyjnego	205 rodzin
	- ze świadczenia wychowawczego	3243 rodziny
9.	Liczba rodzin objętych Programem Rodzina 3+	61 rodzin wielodzietnych, liczba wydanych kart ,,3+" - 314
10.	Liczba rodzin objętych Kartą Dużej Rodziny	640 rodzin (wydanych kart 198)
11.	Liczba osób, rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	396 osób , rodzin
12.	Liczba dzieci objętych dożywianiem	217 dzieci
13.	Liczba dzieci uczęszczających do placówek:	
	- żłobka	122
	- przedszkolnych:	635
14.	Liczba świetlic: - przyszkolne - pozaszkolne	 0 świetlic przyszkolnych 1 pozaszkolna
15.	Liczba uczniów otrzymujących stypendia szkolne na rok 2020/2021, zasiłki szkolne	styczeń -czerwiec- 120 uczniów wrzesień-grudzień-104 uczniów
16.	Liczba uczniów otrzymujących stypendia sportowe i naukowe	130 - uczniów
17.	Liczba uczniów otrzymujących wyprawkę szkolną	83 uczniów
18.	Liczba zorganizowanych akcji, spotkań, prelekcji, konferencji, plakatów i innych form promocji i informacji w prasie lokalnej na rzecz rodziny i dziecka	417

PRIORYTET III

WSPIERANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIA I PRZEMOCY DOMOWEJ

Cele szczegółowe:

1. **Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych**

kierunki działań:

- wdrażanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych;
- prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- rozwijanie i poszerzanie współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami promującymi zdrowy styl życia i abstynencję;
- udzielanie wsparcia szczególnie finansowego, psychologicznego, prawnego rodzinom i osobom dotkniętym alkoholizmem;
- wpieranie lokalnych imprez profilaktycznych;
- wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy Pułtusk;
- kolportaż ulotek, plakatów o charakterze edukacyjnym;
- prowadzenie akcji informacyjnych na stronie internetowej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku nt. szkodliwości substancji psychoaktywnych;
- tworzenie i rozwój świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych dla dzieci z rodzin uzależnionych;
- wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu;
- podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych;
- promocja zdrowego stylu życia poprzez organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
- organizacja spotkań, szkoleń, konferencji, warsztatów z zakresu profilaktyki z dziećmi i młodzieżą;
- organizowanie wypoczynku letniego i właściwego zagospodarowania wolnego czasu dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

Zadania w zakresie zmniejszania lub wyeliminowania występowania negatywnych zjawisk będących skutkami uzależnień od alkoholu oraz ograniczania zaburzeń życia rodzinnego i społecznego w rodzinie w 2021 roku określał uchwalany corocznie przez Radę Miejską, **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, ustanowiony

180

uchwałą nr XXXVI/332/2020 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 grudnia 2020 roku na rok 2021.
Zadania realizowane w ramach programu były finansowane ze środków pochodzących z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Realizacja nałożonego przez cytowaną ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 była jednym z głównych zadań **Gminnej Komisji Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku.**

W okresie sprawozdawczym zrealizowano szczegółowe cele Programu poprzez następujące działania:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie;
2) udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii; w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczych, wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6) Wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz reintegracji społecznej i zawodowej.

We wrześniu i w październiku 2021 roku zostały przeprowadzone badania ankietowe dotyczące problemu alkoholowego na terenie gminy Pułtusk przez wyspecjalizowaną w tym zakresie instytucję - Oficynę Profilaktyczną w Krakowie, ul. Dworcowa 9a/19.

W badaniach diagnozujących problemy udział wzięło **880 respondentów**, w tym dzieci i młodzież szkolna- **628 osób**, dorośli mieszkańcy gminy – **237 osób**, sprzedawcy alkoholi – **15 osób.**

Lokalna diagnoza problemów alkoholowych za 2021 roku i wyniki powyższych badań ankietowych zostały przedstawione na sesji Rady Miejskiej w Pułtusku w dniu 29 grudnia 2021 roku wraz z przyjętym do realizacji **Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022**.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021r. wpłynęło 45 wniosków dotyczących zgłoszenia osób nadużywających alkoholu, wobec których należało podjąć stosowne działania, wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Z 37 osobami, które zgłosiły się na wezwania, Komisja przeprowadziła rozmowy motywujące do podjęcia leczenia i jednocześnie zostały skierowane do miejscowych poradni uzależnień celem przeprowadzenia diagnozy i podjęcia psychoterapii. Wobec 18 osób, które nie zgłosiły się na dwukrotne wezwanie celem odbycia rozmowy motywacyjnej bądź nie podjęły psychoterapii lub ją przerwały skierowano wnioski do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Podstawowym zadaniem wynikającym z profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych jest zadbanie o dostępność terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia

dla mieszkańców Gminy Pułtusk.

Na terenie gminy Pułtusk funkcjonują poradnie: **Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia AL-MED** i **Poradnia Psycho - Med**.

Poradnia AL- MED w Pułtusku w 2021r. w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Pułtusku objęła terapią łącznie 181 osób i 91 osób współuzależnionych, którym udzielono świadczenia.

Poradnia Psycho - MED w Pułtusku udzieliła świadczenia 20 osobom uzależnionym od alkoholu i 25 osobom współuzależnionym. Liczba osób, które ukończyły podstawowy program psychoterapii uzależnień- 5 osób.

Liczba interwencji **Szpitala** wobec osób w stanie upojenia alkoholowego wynosiła 108 osób hospitalizowanych, 244 osób przetrzymanych do wytrzeźwienia, 273 osoby zatrzymane przez Policję w celu przeprowadzenia badań.

W **Interdyscyplinarnym Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym dla Ofiar Przemocy Domowej** w Pułtusku w 2021 roku udzielono 306 porad 200 rodzinom o liczbie 375 osób, tj. prawnik 75 porad, 74 rodziny, 109 osób w rodzinach, psycholog-78 porad, 37 rodzin, 113 osób w rodzinach, specjalista profilaktyki uzależnień -153, porady - 89 rodzin, 153 osoby w rodzinie.

W realizacji zadań Programu **Gminna Komisja Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku** współpracuje z jednostkami organizacyjnymi Gminy Pułtusk, tj.: placówkami oświatowymi, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Pułtusku poprzez ich wspieranie finansowe i merytoryczne w zakresie realizacji programów profilaktycznych i promocji zdrowego stylu życia w ramach otwartego konkursu wniosków, a także z organizacjami pozarządowymi w ramach otwartego konkursu ofert.

W okresie sprawozdawczym pomocą finansową z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny objęto **53 rodziny**, w tym osób w rodzinie 80.

W 2021 roku kontynuowano profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie wspomagania młodzieży w utrzymywaniu abstynencji, wdrażano programy profilaktyczne preferujące postawy i umiejętności służące zdrowemu i trzeźwemu życiu, organizowano zajęcia w czasie wolnym dla dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki.

Z funduszu Gminnej Komisji Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku dofinansowywano placówkę wsparcia dziennego - świetlicę „Słonecznikowa Brać" Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, która stanowi środowisko terapeutyczne i opiekuńcze dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Dofinansowanie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uczestniczących w programach opiekuńczo - wychowawczych w placówce wsparcia dziennego, wyniosło **17 228,68 zł.**

Na terenie gminy Pułtusk członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z udziałem Straży Miejskiej w 2021 roku przeprowadzili kontrolę 9 punktów sprzedaży napojów alkoholowych (udzielono 4 pouczenie). Uchwałą Nr LXI/480/2018 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 14 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Pułtusk dokonano znacznego zmniejszenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w stosunku do poprzedniego limitu punktów sprzedaży alkoholu. W efekcie zlikwidowano wolne limity zezwoleń. Ograniczenie dostępności alkoholu jest jedną ze skutecznych metod zmniejszających poziom spożycia alkoholu i problemów z tym związanych. Aktualne wyniki badania, jak i dane instytucjonalne w porównaniu do roku poprzedniego nie potwierdzają nasilenia problemów

182

związanych z alkoholem lecz względną ich stabilizację.

Jednym z działań profilaktycznych w 2021r. była promocja zdrowego stylu życia poprzez organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz organizowanie wypoczynku. Celem programów była integracja społeczeństwa, krzewienie abstynencji i twórcze spędzanie czasu wolnego, wolnego od środków psychoaktywnych. Stan zagrożenia epidemicznego i epidemii wywołany chorobą COVID-19 uniemożliwił realizację działań na większą skalę w tym obszarze.

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym lub socjoterapeutycznym zorganizowano przy udziale **Młodzieżowego Klubu Sportowego Walki „KAN"** z siedzibą w Pułtusku, ul. Traugutta 23, z programem „Obóz sportowy w Mikoszewie" dla 28 dzieci. **Klub Sportowy „ Semiramida" w Pułtusku, ul. Chabrowa 8** zorganizował obóz sportowy w Wałczu z programem „Sport przeciwko uzależnieniom alkoholowym oraz narkomanii 2021" dla 28 dzieci.

W ramach działań w zakresie wspierania abstynencji, trzeźwienia i zdrowego stylu życia osób uzależnionych i ich rodzin zrealizowano programy przez organizacje pozarządowe, m.in.: **Pułtuskie Stowarzyszenie Trzeźwości „Świt" w Pułtusku** realizowało program „Nie boimy się być razem.-Nauka trzeźwego stylu życia". Adresatami programu było 640 osób (młodzież, dzieci i dorośli). W ramach tego programu zrealizowano: wyjazd Integracyjny do Białego Dunajca, do Częstochowy i Lichenia na Ogólnopolskie Spotkania Trzeźwości, warsztaty z zakresu profilaktyki i rehabilitacji dla osób uzależnionych i współuzależnionych, imprezę plenerową - Przegląd Twórczości Abstynenckiej Świt.

- **Fundacja Promocji Kultury i Edukacji ,,Art.-Heart" w Pułtusku, ul. Cedrowa 22** wykonała program, pn. ,,Realizacja programów profilaktyki w zakresie przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom społecznym, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych". W ramach tego programu zrealizowano cykl spotkań nt. uzależnień.

W ramach realizacji programów zajęć pozalekcyjnych, których integralnym elementem były strategie profilaktyczne wyłoniono w Otwartym Konkursie Wniosków realizatora tj.: **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pułtusku** z programami pt. „Sport i rekreacja jako profilaktyka uzależnień". Zajęcia sportowe na stadionie dla 60 uczestników realizowane były w okresie sierpień-listopad 2021 roku oraz program pt.: „Aktywna Plaża Miejska bez uzależnień - bezpieczne kąpielisko nad Narwią". Zajęcia sportowo rekreacyjne, warsztaty plastyczne dla około 2000 osób dorosłych i dzieci.

Na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2021 wydatkowano kwotę w wysokości **306 898,00 zł.**

Gmina Pułtusk wzięła udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjno-edukacyjnych „Zachowaj trzeźwy umysł", „Postaw na rodzinę", „Reaguj na przemoc", „Przeciw pijanym kierowcom" w ramach których odbyły się pogadanki w szkołach, zakupiono materiały (broszury, ulotki, informatory i konspekty) przekazane zostały do placówek oświatowych dla dzieci i młodzieży, a także dla potrzeb nauczycieli i wychowawców oraz rodziców. Jest to szeroka edukacji publiczna na temat szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież, zwiększania umiejętności wychowawczych rodziców oraz promowania zdrowego stylu życia.

Część zadań realizowanych w ramach środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierała w sobie elementy przeciwdziałania

innym uzależnieniom, w tym narkomanii oraz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i zostały opisane w Priorytecie III, cel szczegółowy nr 2 i 3 niniejszej strategii.

Ocena realizacji celu szczegółowego 1.
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Kierunek wymagający podjęcia działań w następnych latach:
- tworzenie i rozwój świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych dla dzieci z rodzin uzależnionych.

2. Zwiększenie świadomości społecznej i poziomu wiedzy nt. wpływu substancji psychoaktywnych na życie człowieka

kierunki działań:
- wdrożenie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, diagnoza występującego problemu;
- monitorowanie i badanie efektywności oddziaływań profilaktycznych podejmowanych w ramach Gminnego Programu;
- prowadzenie kampanii społecznej na temat szkodliwości używania narkotyków i środków odurzających;
- realizacja programów profilaktycznych skierowanych głównie dla dzieci i młodzieży w szkołach;
- propagowanie zdrowego stylu życia;
- inicjowanie różnych form profilaktyki rówieśniczej;
- kolportaż ulotek, plakatów o charakterze edukacyjnym rozpowszechnionych w środowisku lokalnym;
- zapewnienie dostępu do poradnictwa i różnych form pomocy dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, materialnej;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Diagnoza problemów narkotykowych na terenie gminy Pułtusk opiera się na tendencjach występujących w całym kraju. Używanie substancji psychoaktywnych przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe w naszym kraju oraz psychospołeczne skutki skupione wokół tego uzależnienia stają się coraz bardziej widoczne. Problem narkotykowy dotyczy również Gminy Pułtusk, chociaż jego nasilenie nie jest dokładnie znane, gdyż nie istnieje statystyka, która obejmowałaby tylko mieszkańców Gminy Pułtusk.

We wrześniu i w październiku 2021 roku została przeprowadzona „Diagnoza problemów społecznych" na terenie gminy Pułtusk przez wyspecjalizowaną instytucję - Oficyna Profilaktyczna w Krakowie. Celem przeprowadzonych badań ankietowych i wywiadów było uzyskanie informacji oraz poznanie opinii i postaw na temat wybranych problemów

społecznych, występujących na terenie gminy, m.in. problemu narkotykowego, zażywania dopalaczy i narkotyków przez dzieci i młodzież.

Problem używania narkotyków i następstw związanych z uzależnieniem dotyczy coraz młodszej populacji. Czas inicjacji narkotycznej przypada z reguły na okres dojrzewania, lub bezpośrednio przed nim, a więc z profilaktyką należy dotrzeć (najpóźniej) do młodzieży ok. 12 roku życia. Szczególnie narażone na nie są dzieci i młodzież głównie z powodu lekceważenia problemu i panującą modę na zażywanie substancji psychoaktywnych, nowych narkotyków, tzw. dopalaczy. Młodzi ludzie mają dość beztroski stosunek do problemu używania narkotyków i zjawiska narkomanii. Dlatego też należy podjąć działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej nakierowane na problem używania środków psychoaktywnych na terenie gminy Pułtusk.

Dokumentem, na podstawie którego prowadzono realizację działań w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów wynikających z używania narkotyków, innych używek i środków odurzających na szczeblu lokalnym jest **Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2021r.** przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/333/2020 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 grudnia 2020 roku

Celem programu było ograniczenie używania substancji psychoaktywnych, które wpłynie na zmniejszenie problemów społecznych i zdrowotnych z tym związanych.
Powyższy cel był realizowany w rozbiciu na cele operacyjne w obszarach:
- profilaktyki uniwersalnej i selektywnej;
- ograniczania szkód zdrowotnych poprzez kierowanie na leczenie i rehabilitację;
- badania i monitoring zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych.

Realizując w 2021 roku Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii wspierano postawy abstynenckie poprzez zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego bez środków psychoaktywnych w grupach ryzyka oraz realizowano programy edukacyjno-informacyjne promujące zdrowy styl życia i ochronę zdrowia psychicznego przez realizatorów wyłonionych w Otwartym Konkursie Ofert i w Otwarty Konkursie Wniosków, tj.:
- **Fundacja „Krok w Przyszłość" w Pułtusku** z programem zajęcia pozalekcyjne z elementami strategii profilaktycznych. Projekt adresowany był dla około 200 osób dla dzieci i młodzieży z gminy Pułtusk. W ramach programu zrealizowano zajęcia stretworkingowe na wybranych osiedlach w Pułtusku (gry i zabawy ruchowe, zajęcia tematyczne wprowadzające do profilaktyki".
- **Zespół Szkół nr 2 z oddziałami integracyjnymi w Pułtusku** zrealizował program rekomendowany „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców posiadających certyfikat" dla 15 uczniów i ich rodziców oraz zrealizował przygotowanie i przeprowadzenie Gminnej Gali Profilaktyki w listopadzie 2021 dla 20 uczniów i 10 nauczycieli.
- **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pułtusku** zrealizował program zajęć pozalekcyjnych, których integralnym elementem są strategie profilaktyczne – „Aktywna Plaża Miejska bez uzależnień – bezpieczne kąpielisko nad Narwią dla 20 000 dzieci, młodzieży i dorosłych.

W ramach wspierania profilaktyki w szkołach na terenie gminy Pułtusk w 2021 roku w sześciu szkołach podstawowych zrealizowano programy rekomendowane „Domowi detektywi" i „Fantastyczne Możliwości" dla uczniów, a także ich rodziców oraz w Szkole Podstawowej nr 1 w Pułtusku im. Klaudyny Potockiej zorganizowano koncert profilaktyczny pt.: „Życie spacer po kamieniach".

Gmina Pułtusk uczestniczyła w ogólnopolskich kampaniach informacyjno-edukacyjnych, takich jak: „Zachowaj trzeźwy umysł", „Narkotyki? To mnie nie kręci" w ramach których odbyły się pogadanki w szkołach, zaś Gminna Komisja Przeciwdziałania Problemów Alkoholowych

dystrybuowała ulotki, plakaty i broszury. Działania informacyjno-edukacyjne Kampanii dostarczyły wiedzy ich odbiorcom na temat mechanizmów uzależnień oraz zdrowego stylu życia, aktywizowania dzieci i młodzieży w różne formy aktywności (naukowej, sportowej, artystycznej itp.) jako alternatywy używania narkotyków.

W ramach przeciwdziałania narkomanii w 2021 roku udzielono w Interdyscyplinarnym Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym porad i konsultacji 9 osób eksperymentujących z narkotykami bądź ich nadużywających. Jednocześnie skierowano do innych specjalistów 8 osób.

W Interdyscyplinarnym Punkcie Konsultacyjno Informacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pułtusku, gdzie dyżur pełni psycholog, prawnik, specjalista do spraw profilaktyki uzależnień, jak również w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zainteresowane 3 osoby otrzymywały pomoc w kierowaniu na leczenie i rehabilitację.

Na terenie gminy Pułtusk funkcjonują poradnie lecznicze, które wspierają osoby z problemem narkotykowym, tj.:

1. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej Psycho-Med. Centrum Diagnostyczno-Psychologiczne w Pułtusku – 5 osobom udzielono porad;
2. Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Pułtusku – 19 osobom udzielono porad;
3. Szpital Powiatowy Gajda-Med. W Pułtusku – 30 osobom udzielono porady.

W okresie sprawozdawczym pomocą finansową z powodu uzależnienia od narkotyków i substancji psychoaktywnych przez co najmniej jednego z członków rodziny objęto 1 osobę.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii wpływa na zmniejszenie problemów społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Pozytywny wpływ w tym zakresie miało również upowszechnianie informacji o dostępnych miejscach i instytucjach udzielających pomocy osobom z problemem narkotykowym oraz kierowanie tych osób do miejsc specjalistycznej pomocy.

Realizacja wydatków Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 wyniosła **44 046,33 zł**

Ocena realizacji celu szczegółowego 2

Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

3. Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej

kierunki działań:

- wdrożenie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w gminie;
- zwiększenie dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych;
- zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy;
- tworzenie grup samopomocy, grup wsparcia mających na celu wspieranie ofiar przemocy i ich rodzin;
- prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy;
- wspieranie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

- zwiększenie ilości usług prawnika, psychologa i terapeuty uzależnień w Interdyscyplinarnym Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy Domowej;
- zwiększenie wiedzy społeczności lokalnej o możliwościach przeciwdziałania zjawiska
- przemocy oraz sposobów reagowania i uzyskiwania pomocy (plakaty, ulotki, spotkania obywatelskie);
- realizacja procedury ,,Niebieska Karta" przez instytucje do tego powołane;
- prowadzenie Interdyscyplinarnego Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy Domowej;
- realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- szkolenia grup zawodowych realizujących zadanie tworzonego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w szkole i środowisku rówieśniczym;
- umacnianie interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez aktywną współpracę międzyinstytucjonalną, wymiana informacji z zakresu monitoringu w realizacji planów pomocowych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej wykonywana jest w Gminie Pułtusk poprzez realizację zapisów Uchwały Nr XL/366/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 marca 2021 roku w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2026" i Uchwały Nr XLVIII/512/2010 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 5 listopada 2010 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Opracowanie i realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026" została przyjęta uchwałą Nr XL/363/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 marca 2021r., którego głównym celem jest podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program adresowany jest do osób dotkniętych przemocą z terenu gminy Pułtusk, w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób, które stosują przemoc, świadków przemocy w rodzinie, służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W realizacji Programu uczestniczyli specjaliści zaangażowani w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy, instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz pełniące funkcje wspierające.

Diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Pułtusk prowadzone są na bieżąco. Dążąc do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie, Zarządzeniem Nr 39/2011 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 11 kwietnia 2011 roku powołano **Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.** Członkowie Zespołu oraz Grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych.
Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie sprawozdawczym było ingerowanie i koordynowanie działań podmiotów, tj.: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,

gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych i prokuratorów oraz innych podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W 2021 roku odbyło się **5** posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w których uczestniczyli przedstawiciele reprezentujący pułtuskie instytucje, na podstawie porozumienia o współpracy, tj.: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku, ochrona zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe oraz przedstawiciel Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej.

Zespół Interdyscyplinarny działał w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty", która polegała na rozpoznaniu zaburzeń życia rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożeniem planu pomocy oraz podjęciem działań interwencyjnych. Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego miały na celu poprawę sposobów udzielania pomocy osobom, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ich najbliższemu otoczeniu.

W okresie sprawozdawczym do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 38 Niebieskich Kart – A, sporządzonych przez przedstawicieli podmiotów wszczynających procedurę, tj: Policję – 36, oświatę – 1, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 1. W 2021r. powołano 40 grup roboczych w związku z wszczętą procedurą „Niebieskie Karty". W ramach grup roboczych zostało sporządzonych 37 Niebieskich Kart - C z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i 24 Niebieskich Kart - D z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

W okresie sprawozdawczym, tj.: w 2021 r. zostały zakończone 52 sprawy w ramach procedury „Niebieskie Karty", w tym: 13 z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań oraz 39, gdzie ustała przemoc w rodzinie i zaistniało uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się również rozpowszechnianiem informacji o możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W szkołach i instytucjach na terenie naszej gminy rozpowszechniane były plakaty i ulotki o tematyce związanej z występowaniem przemocy domowej. Członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w dniu 22 września 2021r. uczestniczyli w konferencji pt. „Zdemaskować Przemoc" poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec: dzieci, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób o różnych orientacjach seksualnych oraz kobiet i mężczyzn w rodzinie zorganizowanej przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. Ponadto Przewodniczący Zespołu poprowadził szkolenie na temat procedury „Niebieskie Karty" w dniu 25 listopada 2021r. dla pracowników Przedszkola Miejskiego nr 4 w Pułtusku. Jednocześnie Gminny Zespół bierze udział w cyklicznym projekcie badawczym organizowanym przez Szkołę Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie przy współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości oraz Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej mającym na celu pogłębienie wiedzy na temat zjawiska przemocy w środowisku rodzinnym w kontekście zmian legislacyjnych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku zapewniał obsługę organizacyjno - administracyjną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i przechowywał dokumentację

188

potwierdzającą zgłoszenie problemu do rozpatrzenia oraz plany działań grup roboczych.

Rodziny doświadczające przemocy miały możliwość korzystania z pomocy w **Interdyscyplinarnym Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym dla Ofiar Przemocy Domowej**, którego celem jest pobudzenie wrażliwości na drugiego człowieka i samego siebie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności pomocy ofiarom przemocy domowej, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy domowej oraz zintegrowanie działań poszczególnych instytucji gminnych na rzecz ochrony i pomocy ofiarom przemocy domowej.

Z profesjonalnej pomocy lub wsparcia ekspertów: prawnika, psychologa i specjalisty profilaktyki uzależnień skorzystało 200 rodzin (375 osób w tych rodzinach). Najczęściej zgłaszane problemy podczas pełnionych dyżurów psychologa, prawnika i specjalisty profilaktyki uzależnień dotyczyły przemocy psychicznej i fizycznej w rodzinach, alkoholizmu jednego z członków rodziny, warunków mieszkaniowych, spraw rozwodowych i alimentacyjnych. Ofiarom przemocy udzielano porad i konsultacji mających na celu przerwanie przemocy poprzez kierowanie do właściwych instytucji.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku w 2021 roku realizowała następujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy:

1) Podejmowała działania profilaktyczne, interwencyjne i zaradcze kierując wnioski do Sądu Rejonowego w Pułtusku o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczniczym (18 wniosków).
2) Podejmowała rozmowy motywujące do podjęcia dobrowolnej terapii odwykowej (37 osób) oraz konsultacje w zakresie występowania problemu alkoholowego w rodzinach (25 osób).
3) Zapewniła wsparcie i pomoc psychospołeczną oraz prawną rodzinom, w celu przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez dyżury prawnika, psychologa i specjalisty profilaktyki uzależnień.
4) Zorganizowała kampanię ,,Reaguj na przemoc".
5) Brała udział w ogólnopolskich kampaniach: „Zachowaj trzeźwy umysł", „Przeciw pijanym kierowcom", „Reaguj na przemoc", „Narkotyki? To mnie kręci".
6) Dystrybuowała w sposób ciągły materiały informacyjno–edukacyjne (ulotki, plakaty) dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku realizował zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i aktami wykonawczymi oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku w roku sprawozdawczym zajmowali się problemami, zagrażającymi prawidłowemu funkcjonowaniu społeczeństwa i starali się rozwiązywać problemy w rodzinach, które niekorzystnie wpływały na sytuację materialną społeczeństwa. Świadczyli na rzecz rodzin doznających przemocy systematyczną pracę socjalną opierającą się na wszelkiego rodzaju poradnictwie m.in.: prawnym, ekonomicznym, psychologicznym, pedagogicznym, a także podejmowali interwencje w celu załatwienia trudnych spraw rodzinnych, np.: kierowanie sprawców przemocy uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe. Pracownicy socjalni uczestniczyli w posiedzeniach grup roboczych w ramach funkcjonującego Zespołu Interdyscyplinarnego, systematycznie monitorowali rodziny, w których dochodziło do konfliktów, niejednokrotnie prowadzili pierwsze mediacje oraz podejmowali działania interwencyjne. Osoby pokrzywdzone każdorazowo informowane były przez pracowników

socjalnych o instytucjach niosących pomoc ofiarom przemocy. W siedzibie Ośrodka zamieszczono informację z numerami telefonów instytucji i placówek działających na rzecz osób pokrzywdzonych.

Z pomocy **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku** w 2021 roku skorzystało 532 rodziny, o liczbie 1094 osób w tych rodzinach. Z poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego skorzystało 200 rodziny (375 osób w tych rodzinach).
Dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo korzystały z pomocy w formie opiekuńczej z placówki wsparcia dziennego - świetlicy „Słonecznikowa Brać" działającej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pułtusku. Pobyt w świetlicy był nieodpłatny. W zajęciach prowadzonych w świetlicy „Słonecznikowa Brać" w 2021 roku uczestniczyło 25 dzieci i młodzieży.

Do zadań świetlicy należy realizacja funkcji opieki i wychowania poprzez:
1) zapewnienie dzieciom zorganizowanej opieki wychowawczej w czasie wolnym od zajęć szkolnych,
2) wdrażanie do pracy umysłowej, udzielanie pomocy w nauce, w przygotowaniu zadań domowych, pomoc w redukowaniu deficytów i opóźnień w nauce oraz trudności logopedycznych,
3) kształtowanie właściwej postawy moralnej i właściwych cech charakteru,
4) rozwijanie i precyzowanie u wychowanków zainteresowań, zamiłowań i uzdolnień,
5) naukę i rozwijanie samodzielności i samoobsługi, wpajanie nawyków higienicznych,
6) przygotowanie do pożytecznego spędzania czasu wolnego, kształtowanie umiejętności korzystania z dóbr kultury,
7) prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia i zdrowego stylu życia,
8) pomoc w naturze - dożywianie dzieci w formie podwieczorku,
9) organizowanie czasu wolnego od nauki w formie warsztatów letnich i zimowych.

Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku w 2021 roku w ramach działań profilaktycznych, zaradczych oraz interwencyjnych, podjęła szereg działań w zakresie indywidualnej pomocy dla ofiar przemocy. Policjanci podczas przeprowadzania interwencji domowych informowali osoby pokrzywdzone o przysługujących im prawach oraz instytucjach, które niosą pomoc ofiarom przemocy domowej, jak również procedurze „Niebieskie Karty" i związanym z nią nadzorze dzielnicowego nad rodziną. Rodziny, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty" są co miesiąc odwiedzane przez dzielnicowego, natomiast w rodzinach, w których jest podejrzenie stosowania przemocy w stosunku do nieletnich, do wizyt włączają się policjanci z Zespołu ds. Profilaktyki Społecznej, Nieletnich i Patologii. Policjanci, którzy ujawniają przemoc w rodzinie stosują działania zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji, zaś w przypadku ujawnienia przestępstwa przemocy w rodzinie stosują działania zgodnie z Kodeksem postępowania karnego.

W ramach działań profilaktycznych Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku współpracowała z pracownikami socjalnymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, by skuteczniej udzielać pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz dostosować rodzaj pomocy do ich aktualnych potrzeb. Policja współpracowała także z lokalnymi mediami, prowadziła stronę internetowa oraz Facebookową, na których publikowane były treści o charakterze edukacyjnym.

W 2021 roku Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku założyła 36 „Niebieskie Karty", które zostały przekazane do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Prokuratura Rejonowa w Pułtusku w ramach działań na rzecz skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie w 2021 roku prokuratorzy wszystkie sygnały i informacje dotyczące przemocy w rodzinie indywidualnie badali w postępowaniach karnych, poprzez m.in.: stosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych (np.: nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym), jak również w postępowaniach cywilnych, m.in.: poprzez kierowanie wniosków o leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu, o zawieszenie władzy rodzicielskiej. Jednocześnie w swoich referatach udzielali szczegółowych informacji i pouczeń dotyczących uprawnień pokrzywdzonych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ponadto siedzibie Prokuratury były dostępne wykazy instytucji i organizacji pozarządowych udzielających pomocy ofiarom przestępstw.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Pułtusku w 2021 roku w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w ramach swoich obowiązków służbowych prowadził sprawy (postępowania wykonawcze, ok. 80), w których Sąd ograniczył rodzicom władzę rodzicielską nad małoletnimi poprzez nadzór kuratora sądowego. Postępowania na terenie gminy Pułtusk dotyczyły 280 osób, w tym ok. 150 dzieci. W dużej części tych spraw występują problemy przemocy w rodzinie i agresji. Ponadto kuratorzy prowadzili systematyczny monitoring skazanych pozostających w okresie próby, wobec których sąd zastosował warunkowe zawieszenie postepowania, bądź warunkowe umorzenie postepowania. Jednocześnie w przypadku sprawców przemocy w rodzinie stosowane są areszty tymczasowe, a jeżeli zachodzi prawdopodobieństwo stosowania przemocy w rodzinie zastosowane wcześniej są przedłużane.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku w 2021 roku podejmowało następujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy:

1) Współpracowano z Sądem Rejonowym w Pułtusku, kuratorami, Prokuraturą Rejonową w Pułtusku, Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, placówkami medycznymi, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkołami w zakresie profilaktyki, ochrony i pomocy osobom dotkniętych przemocą w rodzinie.
2) Podejmowano interwencje kryzysowe w rodzinach m.in.: doświadczających przemocy.
3) Upowszechniano informację o Stowarzyszeniu dla Rodzin „Poradnia Rodzinna" dla osób potrzebujących pomocy psychologicznej, w tym także dla osób doznających przemocy w rodzinie.
4) Prowadzone było poradnictwo specjalistyczne dla ofiar przemocy w zakresie pomocy psychologicznej (11 konsultacji), pedagogicznej (8 konsultacji), rodzinnej (5 konsultacji), prawnej (103 konsultacje).
5)Podnoszono kompetencje pracowników w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6) Upowszechniane były ulotki, broszury, plakaty zawierające informacje dotyczące przemocy.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pułtusku w 2021 roku podejmowała następujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy:

1) Prowadzone były tematyczne zajęcia warsztatowe dla dzieci i młodzieży ukierunkowane na eliminowanie zachowań ryzykownych, przeciwdziałanie przemocy i agresji:

-zajęcia grupowe rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne,

- wsparcie udziału uczniów w projekcie „ Szkoła Myślenia Pozytywnego – Komunikacja bez przemocy i Mediacje w szkole",
- zajęcia grupowe „Trening Umiejętności Społecznych",
- zajęcia „ Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej",
- zajęcia psychoedukacyjne rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne: „Miłość", „Smutek", „Strach", „Odwaga", „Złość", „Radość", „Tolerancja",
- zajęcia psychoedukacyjne „Radzenie sobie ze złością",
- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego: „Autoocena predyspozycji i preferencji zawodowych w kontekście wyboru zawodu oraz dalszej ścieżki edukacyjno - zawodowej", „Sieć szkolnictwa ponadpodstawowego i zewnętrzne uwarunkowania wyboru zawodu", „Istotne czynniki wyboru szkoły ponadpodstawowej w kontekście planowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej", „Oferta edukacyjna i zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych na rok 2021/2022",
- zajęcia „ Aktywne metody spędzania czasu wolnego",
- konsultacje psychologiczne dla dzieci i uczniów z trudnościami emocjonalnymi.

2) Prowadzone były pogadanki, prelekcje i warsztaty dla rodziców na temat: motywacji do nauki, radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi u dzieci, spotkanie dla rodziców „Hejt – jak pomóc dziecku?" oraz prowadzono dyżur telefoniczny pracowników poradni w okresie ferii zimowych 04-15.01.2021r. oraz dyżur telefoniczny psychologa w czerwcu 2021r.

3) Prowadzone były konsultacje, a także organizowane spotkania terapeutyczne dla dzieci i rodziców dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, kryzysem wewnątrzrodzinnym, np. związanym z rozwodem rodziców.

4) Podejmowane były interwencje kryzysowe zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami.

5) Prowadzone były działania edukacyjno – informacyjne (dystrybucja broszur, informatorów, plakatów, ulotek), zamieszczano informacje o miejscach wsparcia dla ofiar przemocy domowej (tablice informacyjne Poradni, strona internetowa, portal społecznościowy).

6) Składane były wnioski do Sądu Rejonowego w Pułtusku o wgląd w sytuację rodzinną, w przypadku podejrzenia występowania w rodzinie problemu przemocy. Prowadzona była współpraca z Sądem Rejonowym w Pułtusku w ramach prowadzonych postępowań (przekazywane były opinie, informacje, a także obejmowane były wsparciem konsultacyjno – terapeutycznym ofiary przemocy).

7) Składane były zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Pułtusku w związku z powzięciem podejrzenia o popełnieniu przestępstwa, w tym stosowaniu przemocy. Prowadzona była współpraca z Prokuraturą Rejonową w Pułtusku w ramach prowadzonych postępowań (przekazywane były opinie, informacje, a także ofiary przemocy obejmowane były wsparciem konsultacyjno – terapeutycznym).

8) Zgłaszano gotowość pracowników Poradni do prac w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Placówka dostrzega potrzebę zatrudnienia lekarza psychiatry dziecięcego, który byłby dostępny w nagłych przypadkach związanych z sytuacjami kryzysowymi.

Zespół Przychodni Specjalistycznych Al - Med w Pułtusku, w strukturach którego funkcjonują: Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Poradnia Leczenia Uzależnień, w ramach swojej działalności w 2021r. na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie podejmował następujące działania, które zostały zrealizowane w ramach świadczeń zakontraktowanych z NFZ dla osób powyżej 18 roku życia:

1) organizowano wizyty lekarskie, konsultacje/wizyty psychologiczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi (3799 osób);
2) udzielano porad terapeutycznych, prowadzono sesje grupowe dla osób uzależnionych od alkoholu (323 osób, 220 osób uzależnionych i 103 osoby współuzależnione);

Podczas wizyt oraz konsultacji z lekarzem, psychologiem, terapeutą w trakcie sesji indywidualnych i grupowych omawiane były zagadnienia dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Łączna liczba wizyt zrealizowanych w 2021r. wyniosła 10433.

Ośrodek Rehabilitacji PIO w Pułtusku w 2021r. podejmował szereg działań na rzecz zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Ośrodek oferował możliwość skorzystania ze specjalistycznej terapii pedagogicznej, psychologicznej, terapii rozwijania kompetencji rodzicielskich, treningu umiejętności społecznych, konsultacji lekarskich w zakresie pediatrii, neurologii dziecięcej, psychiatrii dziecięcej, neurologopedii, pedagogiki. W 2021 roku Ośrodek Rehabilitacji PIO objął poradami i konsultacjami 200 osób, udzielił w zakresie wczesnej identyfikacji zaburzeń zachowania wśród dzieci i młodzieży 50 konsultacji, objął 45 osób działaniami nastawionymi na prawidłowe wywiązywanie się z pełnienia funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez rodziców i pełnienie ról społecznych, zorganizował 1 spotkanie z udziałem specjalisty z zakresu zdrowia psychicznego;

Szpital Powiatowy Gajda - MED sp. z o.o. w Pułtusku w 2021 roku oferował wiele form wsparcia rodzinom w procesie przywracania do prawidłowego funkcjonowania. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie istotne dla placówki było:
1) Rozpoznawanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy.
2) Umiejętność przeprowadzania rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwość jej występowania.
3) Poinformowanie osób doznających przemocy w rodzinie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia podczas badania popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała – powiadomienie organów ścigania.
4) Udział pracownika w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pułtusku.
Ponadto pielęgniarki szkolne w przypadku zauważenia stosowania śladów przemocy na ciele dziecka (siniaki, wybroczyny), opisują symptomy w karcie zdrowia dziecka i przekazują swoje podejrzenia innym pracownikom szkoły (pedagog, psycholog, wychowawca, dyrektor).

Przedszkole Miejskie Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku w roku 2021 podejmowało następujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy:
1) Realizowano programy edukacyjne adresowane do dzieci.
2) Zorganizowano pogadanki w grupach przedszkolnych.
3) Monitorowano sytuację rodzin poprzez współpracę instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy.
4) Uczestniczono w pracy i spotkaniach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
5) Zorganizowano szkolenie kadry pedagogicznej z procedury ,,Niebieskie Karty"-Praktyczna

wiedza z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Placówka dostrzega potrzebę podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, konieczność edukowania dzieci i rodziców w przedszkolach z terenu gminy Pułtusk, a także udostępnianie mieszkańcom literatury, czasopism, ulotek oraz plakatów o tematyce przemocy domowej.

Przedszkole Miejskie Nr 5 w Pułtusku w 2021 roku podejmowało na rzecz zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie następujące działania:
1) Prowadzona była obserwacja wychowanków pod kątem prawidłowych relacji rodzic - dziecko, dziecko – rodzic.
2) Prowadzone były rozmowy indywidualne z rodzicami (w sytuacji problemowej) podczas których udzielane były informacje o możliwościach korzystania z pomocy psychologicznej pedagogicznej i prawnej za pośrednictwem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Pułtusku.
3) Prowadzona była współpraca z Komendą Powiatową Policji i Miejskim Ośrodkiem Pomocy społecznej w Pułtusku (w sytuacjach wymagających interwencji wyżej wymienionych instytucji).

Publiczna Szkoła Podstawowa im. bł. Jana Pawła II w Płocochowie w 2021 roku w celu zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie podejmowała następujące działania:
1) Rozpowszechniano informacje o instytucjach, osobach oraz możliwościach udzielania pomocy ofiarom przemocy (np. umieszczenie powyższych informacji na Classroom w zakładce Pedagog).
2) Organizowano spotkania z pedagogiem szkolnym na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
3) Wdrażano prawidłowe zachowania i postawy wśród dzieci i młodzieży poprzez ustalanie klasowych i szkolnych zasad i umów zapobiegających agresji i przemocy.
4) W młodszych klasach i grupach przedszkolnych wychowawcy klas we współpracy z pedagogiem szkolnym prowadzili lekcje kształtujące świadomość dzieci na temat: jaką rolę powinna odgrywać rodzina, jakie relacje powinny występować w prawidłowo funkcjonującej rodzinie poprzez odgrywanie scenek dramowych, projekcje filmów edukacyjnych.
5) W ramach godzin wychowawczych przeprowadzone były zajęcia wychowawczo – profilaktyczne, na których uczniowie nabywali umiejętności reagowania na zagrożenia i przemoc, rozwiązywania konfliktów z rówieśnikami. Ponadto na zajęciach prowadzonych on-line pedagog szkolny podejmował temat hejtu w sieci, prowadził indywidualne rozmowy z uczniami i zajęcia na których uczniowie mogli poznać techniki relaksacyjne rozładowujące stres i napięcie emocjonalne.
6) Prowadzono obserwacje i podjęto działania mające na celu wsparcie rodzin wychowanków oddziały przedszkolnego

Zespół Szkolno - Przedszkolny w Przemiarowie w 2021 roku w celu podnoszenia świadomości uczniów i rodziców w zakresie przemocy w rodzinie podejmował następujące działania:
1) Upowszechniane były materiały edukacyjno-informacyjne, w tym na temat przemocy w rodzinie oraz instytucji pomocowych zajmujących się tą problematyką.
2) Rozpowszechnione zostały na korytarzu szkolnym, na stronie internetowej numery telefonów zaufania, numery całodobowej infolinii dla dzieci, młodzieży, rodziców oraz

nauczycieli, adresy instytucji pomocowych działających na terenie gminy Pułtusk w zakresie profesjonalnej pomocy doświadczonych psychologów.

3) Pedagog szkolny i wychowawcy przeprowadzali indywidualne rozmowy z uczniami oraz ich rodzicami, w trudnych sytuacjach udzielano wsparcia oraz pomocy.
4) Upowszechniane były wśród rodziców informacje w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy: psychologicznej, socjalnej i rodzinnej.
5) Prowadzona była profilaktyka wśród dzieci i młodzieży w zakresie agresji i przemocy sposobów konstruktywnego rozwiazywania problemów.
6) Pedagog szkolny przeprowadzał indywidualne spotkania dyscyplinujące w sytuacjach zauważonych problemów i konfliktów rówieśniczych.
7) Realizowany został program profilaktyczny „Alkoholu nie ruszamy i o zdrowie swoje dbamy" w ramach Konkursu Wniosków na samodzielne wykonywanie zadań profilaktycznych przez jednostki organizacyjne Gminy Pułtusk.
8) Wychowawcy na godzinach wychowawczych oraz pedagog szkolny prowadzili zajęcia integrujące zespoły klasowe, wzmacniające zachowania prospołeczne, bezpieczeństwo uczniów, wzbogacono wiedzę uczniów na temat konsekwencji podejmowania zachowań ryzykownych, cyberprzemocy, koleżeństwa, przyjaźni, rodzajów emocji i sposobów radzenia sobie z nimi.
9) Młodzież szkolna brała udział w międzyszkolnych konkursach profilaktycznych: Gminna Gala Profilaktyki Lokalnej w Zespole Szkół nr 2 w Pułtusku, Lokalna Burza Mózgów w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 w Pułtusku.
10) Pedagog szkolny przeprowadzał diagnozę środowiska szkolnego w celu rozpoznania i wytypowania uczniów mogących stosować przemoc w szkole bądź będących ofiarami przemocy w szkole lub w rodzinie.
11) Rozpoznawano sytuację rodzinną uczniów w rodzin alkoholowych, bądź niewydolnych wychowawczo.
12) Wspólnie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji zorganizowano pogadankę.
13) Uczniowie klas V i VI wzięli udział w programie ,,Fantastyczne Możliwości".
14) Pedagog szkoły podnosiła swoje kompetencje w czasie Grup wsparcia psychologów i pedagogów z terenu gminy Pułtusk.

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Klaudyny Potockiej w Pułtusku w 2021r podejmowała działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i agresji:

1) Udział pedagoga szkolnego w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2) Prowadzona była szczegółowa diagnoza i obserwacja uczniów przejawiających niepokojące zachowania, które mogą świadczyć o środowisku rodzinnym (w tym o przemocy).
3) Przeprowadzono cykl spotkań z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Pułtusku na temat agresji, cyberprzemocy i przemocy w rodzinie.
4) Rozpowszechniane były informacje o instytucjach pomocowych oraz rady wychowawcze poprzez dystrybucję ulotek i broszur, informacji publikowanych na stronie internetowej lub Facebooku.
5) Organizowanie w szkole Projektu Gminnego Lokalna Burza Mózgów uwzględniającego problematykę uzależnień, przemocy, instytucji pomocowych świadczących pomoc w tym zakresie.
6) Zorganizowanie warsztatów z pedagogiem m.in. „Nie jesteś sam, szukaj pomocy", „Znam numery do służb", „Agresji i przemocy mówimy – nie", „Bądź kumplem, nie dokuczaj".

7) Uczniowie szkoły brali udział w koncercie profilaktycznym o szeroko pojętej profilaktyce uzależnień i przemocy.
8) Udział w kampaniach i programach profilaktycznych rekomendowanych przez MEN- „Bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń", „Domowi Detektywi", „Fantastyczne możliwości", „Szkolna Interwencja".
9) Współpracowano z kuratorami sądowymi i Sądem Rejonowym w Pułtusku, w sytuacjach budzących niepokój zgłaszano prośby o wgląd w sytuację rodziny.

Zespół Szkół Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku w 2021 roku prowadził następujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy:
1) Realizowane były programy wychowawcze i profilaktyczne: Szkolny Program wychowawczo - profilaktyczny „Domowi Detektywi, czyli Jaś i Małgosia na tropie".
2) Prowadzone były zajęcia na godzinach wychowawczych na temat przemocy w rodzinie. Celem zajęć było poszerzenie wiedzy młodzieży na temat różnych aspektów i przejawów przemocy ze strony rodziców i opiekunów lub rodzeństwa oraz rozwijanie umiejętności rozpoznawania zagrażających sytuacji. Zajęcia dostarczały również informacji o tym, gdzie osoby doświadczające przemocy lub jej świadkowie mogą zwracać się o pomoc i wsparcie.
3) Diagnozowane były sytuacje i przeprowadzono systematyczne rozmowy wspierają, zaradcze, interwencyjne mające na celu minimalizowanie zjawiska przemocy.
4) Osobom dotkniętym przemocą udzielano informacji o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom, świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
5) Upowszechniane były materiały edukacyjno-informacyjne na temat przemocy w rodzinie.
6) Upowszechniane były informacje o instytucjach oraz organizacjach udzielających pomocy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. T. Kościuszki w Pułtusku
Działania podejmowane przez szkołę w 2021 roku w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
1) Odbyły się lekcje wychowawcze, na których nauczyciele podejmowali z uczniami rozmowy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
2) Prowadzone były konsultacje z pedagogiem i psychologiem szkolnym oraz krótkie interwencje w sytuacjach tego wymagających.
3) W najmłodszych klasach prowadzone były zajęcia z bajkoterapii, mające na celu edukację zachowań akceptowanych społecznie i tym samym przeciwdziałania przemocy, spotkania poświęcone stymulowaniu rozwoju emocjonalno – społecznego.
4) Przeprowadzono zajęcia warsztatowe z psychologiem i pedagogiem szkolnym pt. „Stres i sposoby radzenia sobie z nim", „Samobójstwa", „Uzależnienia", „Budowanie relacji".
5) Zorganizowano przez psychologa szkolnego kampanie pt.: „Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Przemocy Wobec Dzieci".
6) Zorganizowane zostało spotkania z Policją pt. „Przejawy i konsekwencje cyberprzemocy".
7) Placówka na bieżąco współpracowała z Komendą Powiatową Policji oraz Sądem Rejonowym w Pułtusku.

Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 z klasami sportowymi im. Ireny Szewińskiej w Pułtusku w 2021 roku. podejmowała działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1) Realizowane były programy wychowawcze i profilaktyczne: Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny.
2) Zamieszczone zostały informacje i materiały informacyjne na stronie internetowej szkoły pt.:
- Jak zorganizować dzieciom warunki do nauki w domu?
- Jak motywować i wspierać dzieci do systematycznego uczenia się poza szkołą?
- Jak zadbać o bezpieczeństwo w sieci?
- Co może robić dziecko w domu podczas kwarantanny?
- Jak radzić sobie z trudnymi emocjami, ze strachem i lękiem?
- Bądź życzliwy - Światowe Dni Świadomości Autyzmu.
- Czy można motywować zdalnie?
- Jak wzmacniać odwagę u dziecka?
- Ćwiczymy pamięć.
- Jak wychować dziecko silne psychicznie?
- Podróż w krainę postaw i wartości.
- Światowy Dzień Dziecka.
- Stres - jak sobie z nim radzić?
- Empatia. Siła wrażliwości, która zmienia nas, szkołę i świat.
- Propozycje programów edukacyjnych oraz gier i zabaw psychoedukacyjnych.

3) Prowadzone były godziny wychowawcze na temat przemocy w rodzinie. Celem zajęć było poszerzenie wiedzy młodzieży na temat różnych aspektów i przejawów przemocy ze strony rodziców/opiekunów lub rodzeństwa oraz rozwijanie umiejętności rozpoznawania zagrażających sytuacji. Zajęcia dostarczały również informacji o tym, gdzie osoby doświadczające przemocy lub jej świadkowie mogą zwracać się o pomoc i wsparcie.
4) Udzielone zostało wsparcie uczniom dotkniętym przemocą w rodzinie.
5) Udzielona została osobom dotkniętym przemocą informacja o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w rodzinie „Telefon zaufania", „Gdzie znajdę pomoc?".
6) Diagnozowane były sytuacje i potrzeby uczniów dotkniętych przemocą w rodzinie.
7) Skierowano wnioski do sądu o wgląd w sytuację dziecka.
8) Prowadzone zostało poradnictwo i interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
9) Rodzice i nauczyciele uczestniczyli w programie Kuratorium Oświaty w Warszawie „Reaguj i wspieraj. Koalicja na rzecz tworzenia bezpiecznego środowiska nauczania na odległość", którego celem było wyposażenie rodziców w wiedzę i umiejętności przydatne w organizacji bezpiecznego procesu zdalnej edukacji dzieci i młodzieży. Program realizowany był w formie cyklu webinarów emitowanych na kanale youtube:
- „Potrzeby psychiczne, społeczne i emocjonalne dzieci i młodzieży w okresie pandemii",
- „Sposoby wspomagania dzieci w nauce. Czas na naukę i relaks. Atrakcyjne narzędzia i materiały online",
- „Młodzi użytkownicy Internetu - wyzwania, bezpieczeństwo, ochrona wizerunku w sieci",
- „Co wiemy, o czym nie wiemy, a czego się nie domyślamy czyli jak towarzyszyć dziecku w cyfrowym świecie?".

10. Przeprowadzony został dla nauczycieli, uczniów i rodziców certyfikowany projekt pt.: „Szkoła Myślenia Pozytywnego – „Komunikacja bez przemocy", „Mediacje szkolne" organizowanym przez Instytut Edukacji Pozytywnej.
11. Młodzież szkolna brała udział w lokalnych projektach profilaktycznych:

- Lokalna Burza Mózgów: „Bliżej siebie - dalej od nałogów",
- Bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń: „Używek odmawiam - na zdrowie stawiam",
- VIII Gminna Gala Profilaktyki: „Wybieram szczęście",

12. Zrealizowano Program „Szkoła dla rodziców i wychowawców".

Zespół Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego w Pułtusku w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, realizował następujące zadania:

1. Prowadzono zajęcia warsztatowe dla uczniów klas pierwszych z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Pułtusku dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa.
2. Rozpropagowywano telefony zaufania dla ofiar i sprawców przemocy.
3. Udostępniano materiały edukacyjne na stronie internetowej szkoły.
4. Podejmowano działania profilaktyczne w ramach powstałej innowacji „Dobrostan psychiczny społeczności szkolnej Zespołu Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego w Pułtusku".
5. Uczestniczono w programie „Nawigacja w każdą pogodę" – diagnoza stanu emocjonalnego młodzieży.
6. Współdziałano z instytucjami (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pułtusku, Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku, Sąd Rejonowy w Pułtusku) w zakresie rozpoznawania i zapobiegania przemocy oraz wspierania osób (uczniów i ich rodziców) dotkniętych problemem.
7. Utrzymywano stały kontakt z kuratorami społecznymi i zawodowymi – wymiana informacji o uczniach, szczególny nadzór nad rodzinami, w których występują znamiona przemocy.
8. Prowadzano zajęcia na temat przeciwdziałania przemocy (szkolnej i domowej) przez wychowawców, pedagogów szkolnych wskazywanie miejsc, instytucji i osób zajmujących się świadczeniem profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy.
9. Prowadzono rozmowy indywidualne z uczniami i rodzicami uczniów zagrożonych zjawiskiem przemocy.

Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Skargi w Pułtusku w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2021 roku zrealizowało następujące działania:

1) Udzielano wsparcia psychologicznego oraz pedagogicznego uczniom, którzy doświadczyli przemocy w rodzinie.
2) Informowano uczniów gdzie szukać wsparcia i pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie (szczególnie podczas nauki zdalnej i lockdownu).
3) Udostępniano informacje nt. miejsc i instytucji pomocowych na stronie internetowej szkoły, Facebooku szkoły oraz poprzez dziennik elektroniczny.
4) Prowadzona była profilaktyka agresji i przemocy podczas godzin do dyspozycji wychowawcy klasowego (filmy edukacyjne, dyskusja itp.).
5) Upublicznione zostały na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej szkoły adresy i telefony instytucji pomocowych i telefonów zaufania (w tym udzielających pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie).
6) Na stronie internetowej szkoły zamieszczony został terminarz dyżurów specjalistów Interdyscyplinarnego Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla Ofiar Przemocy Domowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku oraz wszelkich instytucji udzielających pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie, telefonów zaufania dla ofiar przemocy.

198

Zespół Szkół im. Bolesława Prusa w Pułtusku w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadził w 2021 roku następujące działania:

1) Realizowano Program Profilaktyczno -Wychowawczy Szkoły, który zawierał zadania związane z profilaktyką agresji i przemocy. Wychowawcy w ramach zajęć przeprowadzili pogadanki z uczniami.
2) Rozpowszechniano informacje na temat procedury „Niebieskie Karty". Wśród rodziców, uczniów i nauczycieli udostępniono ulotki, umieszczono informację w gablotach szkolnych.
3) Przeprowadzono coroczną diagnozę o sytuacji uczniów w rodzinie uwzględniającą strukturę rodziny, euro sieroctwo, sytuację materialną i problemy za pomocą badania ankietowego i wywiadu.
4) Udzielono pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie poprzez: porady i konsultacje pedagoga i psychologa w szkole dla ucznia i rodzica, prowadzone były mediacje w sytuacjach konfliktu rodzic-dziecko, w razie konieczności kierowano sprawy do Sądu Rejonowego, Policji lub Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Anny Karłowicz w Pułtusku w 2021 roku realizował następujące działania uwzględniające problematykę przemocy i agresji:

1) Zorganizowane zostały szkolenia dla wychowanków Ośrodka ze szkolnym koordynatorem ds. bezpieczeństwa nt. przeciwdziałania agresji i przemocy.
2) Zorganizowano i przeprowadzono dla uczniów starszych klas Szkoły Podstawowej i Szkoły Przysposabiającej do Pracy spotkania edukacyjnego z przedstawicielem Sądu Rejonowego w Pułtusku nt. „Przestępstwa – jak się przed nimi uchronić i gdzie szukać pomocy oraz konsekwencje prawne czynów prawnie zabronionych".
3) Zorganizowano i przeprowadzono w Ośrodku „Międzynarodowy dzień Praw Dziecka" - przygotowano gazetkę informacyjną o prawach dziecka pn. „Parasol bezpieczeństwa", zorganizowano konkurs wewnątrzszkolny pt. „Prawa Dziecka", wzięto udział w konkursie plastycznym zorganizowanym przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka.
4) Przeprowadzono warsztaty edukacyjne mające na celu uwrażliwienie uczniów/wychowanków na przejawy, agresji i przemocy.
5) Przeprowadzano pogadanki z uczniami na temat przeciwdziałania przemocy i agresji połączonych z obejrzeniem prezentacji multimedialnej, filmików edukacyjnych oraz odgrywaniem przez nich scenek dramowych.
6) Przeprowadzono Trening Umiejętności Społecznych przez psychologa oraz psychologa grupowego dla uczniów Szkoły Podstawowej i Przysposabiającej do Pracy nt. „Jak radzić sobie ze złością", „Radzenie sobie z dręczeniem" oraz „Poczucie własnej wartości".
7) Zorganizowano ogólnoszkolny dzień „Światowego Dnia Życzliwości", w ramach którego została wykonana sesja zdjęciowa wybranych uczniów oraz stworzony plakat życzliwości.
8) Omawiano w zespołach złożonych z nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców zagadnień dotyczących przeciwdziałania przemocy i agresji w odniesieniu do konkretnych uczniów.
9) Prowadzony był monitoring wieloaspektowego funkcjonowania uczniów i ich rodzin, współpracowano z Sądem Rejonowym w Pułtusku III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich pod kątem właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Pułtusk w 2021 roku były podejmowane zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2021-2026.
Podejmowane były działania profilaktyczno - edukacyjne oraz szkoleniowe, skierowane bezpośrednio do mieszkańców oraz specjalistów udzielających pomocy i wsparcia.
Pomimo nałożonych restrykcji w związku sytuacją z epidemiczną w kraju instytucje i podmioty starały się maksymalnie wspierać rodziny w trudnych sytuacjach życiowych, w szczególności dzieci. Z uwagi na niepewne prognozy i pojawiające się nowe wyzwania oraz potrzeby społeczeństwa, w kolejnych latach rekomenduje się zwiększenie nakładów na stworzenie kompleksowego wsparcia rodzinom, podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zwłaszcza dbałość o ich zdrowie psychiczne, a także zapewnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom Gminy Pułtusk. Pozwoli to zwiększyć skuteczność pomocy świadczonej na rzecz osób doświadczających przemocy.

Ocena realizacji celu szczegółowego 3
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach

Wskaźniki monitoringowe:

Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika w roku 2021
1.	Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	18 programów
2.	Liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych	16 programów profilaktycznych, w tym 1509 osób
3.	Liczba osób objętych pomocą terapeutyczną	330
4.	Liczba wniosków o leczenie odwykowe, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pułtusku	45 wniosków
	w tym o objęcie leczeniem: - mężczyzn - kobiet	 35 10
5.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	18 wniosków
6	Liczba osób skierowanych przez Sąd na leczenie odwykowe	17 osób
7.	Liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym i profilaktyki uzależnień oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie	Ogółem 260 rodzin, w tym 477 osób w tych rodzinach - wsparcie psychologiczne-37 rodzin , 113 osób w tych rodzinach - wsparcie prawne – 74 rodziny, 109 osób w

		tych rodzinach -wsparcie specjalisty profilaktyki uzależnień – 89 rodzin, 153 osób w tych rodzinach
8.	Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie zakończonych procedurą „Niebieskiej Karty"	46 osób
9	Liczba spotkań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	5
10	Liczba powołanych Grup Roboczych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	40
11.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym udzielono schronienia	0
12.	Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej	136
13.	Liczba osób skierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy	0
14.	Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	246
15.	Liczba osób eksperymentujących bądź uzależnionych od narkotyków, korzystających z porad	9
16.	Liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	269 osób
17.	Liczba zorganizowanych akcji, kampanii, spotkań, prelekcji, konferencji, plakatów i innych form prelekcji.	138

PRIORYTET IV

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY DLA SENIORÓW

Cele szczegółowe :

1. **Rozwijanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu osób w wieku emerytalnym, samotnym, osamotnionym oraz przewlekle chorym i poprawa jakości ich życia**

kierunki działań:

- monitorowanie sytuacji osób starszych na terenie gminy;
- rozwój usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania osoby starszej obejmujących pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem;

- integracja międzypokoleniowa (współpraca seniorów ze szkołami, przedszkolami);
- działania osłonowe na rzecz osób starszych i ubogich w formie pracy socjalnej, pomocy finansowej, usługowej z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD);
- tworzenie i wdrażanie programów na rzecz aktywizacji ludzi starszych i integracji ze środowiskiem;
- tworzenie warunków do funkcjonowania Klubów Seniora i grup wsparcia;
- wspieranie działalności Dziennego Domu „Senior-WIGOR";
- rozwijanie i współpraca z organizacjami, instytucjami i Kościołem w zakresie pomocy osobom starszym;
- promowanie idei wolontariatu dla Seniorów oraz idei samopomocy;
- działania profilaktyczne, prewencyjne skierowane do osób starszych;
- likwidacja barier m.in. architektonicznych komunikacyjnych, społecznych utrudniających mobilność seniorów;
- zapewnienie w szerszym zakresie osobom starszym uczestnictwa w imprezach i spotkaniach integracyjnych;
- budowanie pozytywnego wizerunku starości;
- zapewnienie opieki dziennej o charakterze instytucjonalnym osobom starszym;
- upowszechnianie wiedzy i edukacji w zakresie nowych technologii (komputer, telefon komórkowy) poprzez organizację szkoleń, kursów.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Pułtusku z dnia 31.01.2022r., w Gminie Pułtusk na dzień 31 grudnia 2021 roku osoby w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i powyżej i kobiety 60 lat i powyżej) stanowiły liczbę **5197**, co w stosunku do **23 833** mieszkańców Gminy Pułtusk wyniosło **21,81%.**
Utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wskazuje to na potrzebę rozbudowy dostępnej infrastruktury społecznej o formy służące lepszej opiece nad osobami niesamodzielnymi z powodu wieku czy stanu zdrowia.

Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku** miała na celu monitorowanie sytuacji osób starszych na terenie gminy, ułatwienie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnorodnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie i monitorowanie kontaktów rodzinnych, uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, rozpowszechnianie idei wolontariatu.
Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Gminie Pułtusk korzystali z różnych form wsparcia, w tym m.in.: usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, pomocy materialnej, pomocy rzeczowej, pracy socjalnej, uczestnictwa w grupie samopomocowej „Klubie Srebrnego Wieku", Polskim Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów - oddział w Pułtusku, uczestnictwa w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, pobytu w Dziennym Domu „Senior+", w domach pomocy społecznej lub w zakładzie opiekuńczo - leczniczym.
Ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku skorzystało **57 emerytów i rencistów**, w tym osób w rodzinach **103.**

Jedną z podstawowych form opieki nad osobami starszymi było świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi świadczone w miejscu zamieszkania oprócz czynności pielęgnacyjno - opiekuńczych obejmowały również czynności polegające na zaspokojeniu codziennych czynności życiowych (przygotowanie posiłków, zakupy, mycie okien, palenie w piecu, utrzymanie porządku i czystości pomieszczeń, pranie, załatwianie spraw urzędowych, kontaktu z otoczeniem itd.).

W 2021 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania skorzystało **28 osób** w wieku poprodukcyjnym.

W 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku realizował Program „Opieka75+", którego celem strategicznym była poprawa jakości usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, lub samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie. W okresie sprawozdawczym **18 osób** w wieku 75 lat i więcej miało przyznane decyzją administracyjną świadczenie z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych. Z tego **3** osoby (2K i 1M) o znacznym stopniu niepełnosprawności miało wydane decyzje na usługi opiekuńcze, które zostały dofinansowane w ramach programu „Opieka 75+". Na realizację tego zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku otrzymał dotację w wysokości **24 185,00 zł**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w okresie od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r. był realizatorem Programu „Wspieraj Seniora". Działania podejmowane w ramach Programu były ukierunkowane na osiągnięcie celu strategicznego, tj. zapewnienie usługi wsparcia Seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się pozostać w domu i nie byli w stanie zabezpieczyć sobie artykułów podstawowej potrzeby.

W okresie realizacji programu do tut. Ośrodka wpłynęło **6** zgłoszeń od osób zainteresowanych uzyskaniem wsparcia w ramach Programu „Wspieraj Seniora". Jedno z nich zostało zarejestrowane poprzez Centralną Aplikację Statystyczną, natomiast pozostałe 5 przyjęte telefonicznie przez pracowników bezpośrednio zaangażowanych do realizacji zadania. Faktycznym wsparciem w ramach Programu zostało objętych 6 osób powyżej 70 roku życia. Usługi wsparcia zostały zrealizowane przy udziale Ochotniczej Straży Pożarnej oraz pracowników realizujących Program. Polegały na zapewnieniu seniorom artykułów niezbędnej potrzeby, w tym szczególnie żywności oraz lekarstw.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku dostrzega korzyści płynące z realizacji Programu „Wspieraj Seniora", który przyczynił się do wsparcia gminy w poprawie jakości życia Seniorów w obowiązującym okresie pandemii.

Z usług oferowanych przez Dział Usług Opiekuńczych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pułtusku (w zakresie świadczenia usług w siedzibie MOPS w Pułtusku) w 2021 roku skorzystało **24 osoby**, z których **2** osoby były w wieku poprodukcyjnym i korzystały m. in. w zakresie: poprawy higieny osobistej (korzystanie z prysznica i pralki), wyżywienia (możliwość korzystania z gorącego posiłku odpłatnie i nieodpłatnie oraz artykułów spożywczych pochodzących od darczyńców), odzieży pochodzącej od darczyńców i pomocy w problemach życia codziennego (wypełnianie dokumentów, pisanie podań, czytanie ze zrozumieniem pism urzędowych itp.).

Osobie wymagającej całodobowo opieki z powodu wieku, choroby niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Mieszkańcy Gminy Pułtusk, których stan zdrowia bezwzględnie wymagał skierowania do placówki zapewniającej całodobową opiekę, kierowani byli do domu pomocy społecznej zlokalizowanego w najbliższej okolicy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku pokrywał odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców Gminy Pułtusk.

W domach pomocy społecznej z terenu gminy Pułtusk w 2021 roku przebywało **25 osób**, w tym **12 osób** w wieku poprodukcyjnym, z których **10 osób** miało orzeczoną niepełnosprawność, zaś **13 osób** zostało umieszczonych w domu pomocy społecznej zgodnie

z postanowieniem Sądu. Poniesione wydatki na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej w 2021 roku wyniosły **825 309,68 zł**, zaś **6 012,78 zł** to kwota, która pozostała jako zobowiązanie na 2022r.

Znamienną rolę w procesie aktywności społecznej seniorów na terenie gminy Pułtusk odgrywają **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, Dzienny Dom „Senior +" w Pułtusku**, grupa samopomocowa **„Klub Srebrnego Wieku"**, **Uniwersytet Trzeciego Wieku, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – oddział w Pułtusku** oraz inne instytucje wspierające osoby starsze, rodzina, znajomi i cała społeczność.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku również skupiały się na wspieraniu osób niepełnosprawnych i osób starszych.

Grupa Samopomocowa - „Klub Srebrnego Wieku" z siedzibą w Miejskim Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku przy ul. Plac Teatralny 1 w 2021 roku liczyła **80 członków**. Celem grupy było przede wszystkim kształtowanie właściwych postaw społecznych oraz przełamanie izolacji społecznej u osób starych, samotnych, niepełnosprawnych. Członkowie „Klubu Srebrnego Wieku" mieli szansę na wymianę doświadczeń, rozwijanie umiejętności współżycia w grupie, rozwijanie swoich umiejętności i zainteresowań oraz znalezieniem oparcia w radzeniu sobie z własnymi problemami. Wszystkie spotkania i podejmowane działania miały na celu wyeliminowanie wśród seniorów negatywnych emocji, takich jak: rozczarowanie, smutek, rozgoryczenie, złość, frustrację. Seniorzy zrzeszeni w grupie samopomocowej „Klubu Srebrnego Wieku", mimo swojego wieku, samotności, chorób i dolegliwości, prowadzili w Klubie bardzo aktywny tryb życia. Wielką pasją seniorów jest śpiew, taniec, wyjazdy. W roku 2021 roku odbyły się trzy imprezy integracyjne przy muzyce w miesiącach czerwiec, sierpień, wrzesień w których uczestniczyło ok. 68 Klubowiczów (zabawy taneczne w przyzamkowej Tawernie i w sali w Szkole Podstawowej nr 4 z klasami sportowymi im. I. Szewińskiej). Członkowie Klubu Srebrnego Wieku w 2021 roku uczestniczyli w wycieczkach zorganizowanych do Augustowa, Zakopanego i Mikołajek. Z powodu pandemii została ograniczona ilość spotkań członków KSW i zaplanowanych imprez integracyjnych.

Na terenie gminy Pułtusk od 01.12.2015r. funkcjonuje Dzienny Dom „Senior - WIGOR", którego nazwa została zmieniona na Dzienny Dom „Senior+" na podstawie Uchwały Nr XLI/375/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 kwietnia 2021r. i Zarządzenia nr 314/21 Burmistrza Pułtusk z dnia 26 maja 2021r.

Dom jest ośrodkiem wsparcia dziennego przeznaczonym dla mieszkańców Gminy Pułtusk, osób powyżej 60 roku życia, osób nieaktywnych zawodowo, które w wyniku choroby, podeszłego wieku, niepełnosprawności i zdarzeń losowych nie mogą samodzielnie sprostać zadaniom stawianym przez codzienne życie, wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb.

Celem Dziennego Domu „Senior+" prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku jest zapewnienie wsparcia seniorom oraz kompensowanie skutków samotności i niepełnosprawności. Swoim działaniem Dom dąży do przeciwdziałania izolacji i marginalizacji osób starszych, utrzymania dobrej formy fizycznej, psychicznej, psychofizycznej i intelektualnej seniorów, rozwijania umiejętności społecznych i interpersonalnych, rozwijania potencjału uczestników Dziennego Domu. Celem zajęć oferowanych w Dziennym Domu „Senior+" w Pułtusku jest aktywizacja uczestników, podtrzymywanie zachowań umiejętności oraz wspieranie jak największej samodzielności w codziennym życiu. W tym celu wykorzystywane są różnorodne metody terapeutyczne. Formy zajęć są dopasowane do indywidualnych potrzeb, możliwości i zainteresowań uczestników. Dzienny Dom „Senior+"

w Pułtusku w funkcjonował w 2021r. od poniedziałku do piątku, przez 8 godzin dziennie w godz. od 8.00 do 16.00 i był gotowy do przyjęcia 30 uczestników i dla takiej liczby były utrzymywane miejsca.
W 2021 r. 28 osób (16 K i 12 M) z terenu gminy Pułtusk objętych było Programem Wieloletnim „Senior+". Wśród uczestników było 24 osoby niepełnosprawne, w tym 11 osób z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności lub orzeczoną trwałą niezdolnością do samodzielnej egzystencji (w tym 7 K i 4 M); 11 osób z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w tym 7 K i 4 M); oraz 2 osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności i trzeciej grupie inwalidzkiej (w tym 1 K i 1 M). W przedziale wiekowym od 60 – 69 lat było 4 osoby (3 M, 1 K), w przedziale wiekowym 70 – 79 lat - 12 osób (6 K i 6 M), w przedziale wiekowym 80 – 89 lat-10 osób (9 K i 1 M); zaś w wieku powyżej 90 lat-2 osoby (1 K i 1 M).

Seniorzy wnosili opłatę za pobyt w Dziennym Domu „Senior+" zgodnie z Uchwałą Nr L404/2017 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 listopada 2017 roku w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności w Dziennym Domu „Senior-WIGOR" w Pułtusku i Uchwałą Nr XLI/375/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 kwietnia 2021r. oraz zgodnie z Zarządzeniem nr 147/2020 z dnia 18 marca 2020 roku Burmistrza Miasta Pułtusk w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu pobytu w Dziennym Domu „Senior-WIGOR" prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku obowiązującym od 1 kwietnia 2020 roku do 31 marca 2021 roku i Zarządzeniem Nr 314/2021 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 26 maja 2021 roku obowiązującym w okresie do 31 marca 2022r. Seniorzy wnosili opłatę. Wysokość opłaty uzależniona była od sytuacji dochodowej osoby kierowanej, opłata obejmowała korzystanie z miejsca pobytu wraz z wyżywieniem oraz z usług świadczonych przez Dom. Uczestnicy kierowani byli na pobyt dzienny, do ośrodka wsparcia dziennego, na podstawie decyzji administracyjnej, uwzględniającej zasady ponoszenia odpłatności, wydanej przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku lub osobę upoważnioną, po wcześniejszym przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

W 2021 roku ze wsparcia w Dziennym Domu „Senior+" w Pułtusku skorzystało 28 Seniorów, 27 uczestników korzystało odpłatnie z pobytu w placówce, zaś 1 osoba posiadała nieodpłatne skierowanie.
W 2021r. seniorzy, podczas pobytu w Dziennym Domu „Senior+" w Pułtusku, korzystali z oferowanych usług, przy zastosowaniu reżimu sanitarnego, w zakresie:

1. usługowej oferty prozdrowotnej

a) organizacja zajęć fizjoterapeutycznych i kinezyterapii;

Seniorzy systematycznie brali udział w organizowanych zajęciach fizjoterapeutycznych i kinezyterapii, w zajęciach grupowych jak i indywidualnych, w ćwiczeniach rozluźniających przy muzyce relaksacyjnej, wykorzystując sprzęt rehabilitacyjny, w który wyposażona jest sala ćwiczeń. W zakresie pobudzania aktywności ruchowej prowadzone były dla seniorów zajęcia gimnastyczne prowadzone przez rehabilitanta.

b) organizacja wykładów i pogadanek;

Seniorzy brali udział w spotkaniach z:
- funkcjonariuszem Powiatowej Komendy Policji w Pułtusku, który przybliżył seniorom temat: „Bezpieczeństwo Seniorów";
- w ramach ogólnopolskiej Kampanii informacyjno-edukacyjnej „Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo" seniorzy otrzymali informację z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Pułtusku nt. korzyści jakie niesie wykorzystanie bezgotówkowej formy pobierania świadczeń, a także możliwości wynikających z korzystania z rachunku bankowego oraz wiedzę o cyfrowych

usługach bankowych zapewniających Seniorom bezpieczeństwo finansowe;
- przedstawicielami z Referatu Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Pułtusku nt.: Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 na temat badań demograficznych i statystycznych, którego celem było zebranie informacji nt. stanu i struktury ludności na ten czas i na określonym terytorium; poszerzyli swoją wiedzę, nt. „Systemu gospodarowania odpadami, prawidłowej selekcji odpadów komunalnych" oraz poruszona była tematyka komunikacji miejskiej o nowe przystanki autobusowe dogodne dla transportu (dowozu) osób starszych, niepełnosprawnych, o ograniczonych możliwościach poruszania się do siedziby domu z miejsca zamieszkania i do miejsca zamieszkania. Od 1 grudnia 2021r. sieć komunikacji miejskiej została rozszerzona o nowy przystanek przy ulicy Zaułek/Dzienny Dom „Senior+" w mieście Pułtusk, co ułatwia dojazd do siedziby oraz powrotu do miejsca zamieszkania;
- farmaceutką, która zapoznała seniorów z tematyką pn. „Szczepienie przeciw COVID-19. Dlaczego warto?";

c) zapewnienie pomocy psychologicznej

Seniorzy otrzymywali w miarę swoich potrzeb wsparcie psychologiczne z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pułtusku. Instruktor terapii zajęciowej organizował treningi pamięci, koncentracji uwagi, z osobami z otępieniem prowadzona była terapia indywidualna i komunikacji oraz warsztaty adaptacyjno - integracyjne. W ramach profilaktyki prozdrowotnej seniorzy codziennie w placówce mieli kontrolowany pomiar ciśnienia tętniczego. W ramach zgłaszanych potrzeb seniorzy mieli również badany poziom cukru oraz prowadzone były rozmowy z seniorami nt. zdrowego stylu życia.

2. usługi edukacyjnej

a) organizacja wykładów i pogadanek;

Uczestnicy Dziennego Domu „Senior+" brali udział w ciekawych wykładach i prelekcjach przystosowanych tematycznie do wieku i zapotrzebowania uczestników. Były to spotkania z: przedstawicielami Powiatowej Komendy Policji o tematyce „Bezpieczeństwo w sieci", „Bezpieczeństwo na drodze i w domu", „Bezpieczny Senior", „Aktywny i świadomy Senior w świecie finansów".

W ramach cyklu spotkań „Biblioteka dla Seniora" Dzienny Dom „Senior+" kontynuował współpracę z Pułtuską Biblioteką Publiczną im. J. Lelewela, które odbywały się w siedzibie Domu, jak i w Bibliotece.

Animatorzy kultury z MCKiS w Pułtusku przeprowadzili zajęcia dla seniorów w siedzibie Domu (zachowując reżim sanitarny), które pozwoliły na przybliżenie kultury i sztuki oraz przyczyniły się do pobudzenia twórczego myślenia i kreatywności.

b) organizacja zajęć klubowych;

Seniorzy korzystali z dostępu do TV, radia i prasy lokalnej oraz z zasobów internetowych, zasobów biblioteczki znajdującej się w placówce. Uczestnicy brali udział w ergoterapii, terapii plastycznej i rękodzielniczej, choreoterapii, muzyko terapii, zajęciach relaksacyjnych.

Seniorzy pielęgnowali rośliny, znajdujące się w siedzibie i na zewnątrz wokół budynku Dziennego Domu, uprawiali ogródek kwiatowy.

Pułtuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne przekazało dla Dziennego Domu „Senior+" książki, które powiększyły zbiory biblioteczki Domu.

3. usługi kulturalne

a) organizacja wyjść kulturalnych;

Seniorzy uczestniczyli w wyjściach kulturalnych, zwiedzając wystawy w Galerii „4 Strony Świata" w Pułtusku (np.: „Wystawa ziół leczniczych", „Urokliwe miejsca i zakątki Pułtuska").

W Muzeum Regionalnym w Pułtusku zwiedzali wystawę o tematyce „Haft Puszczy Białej" oraz pomieszczenia piwniczne XVIII w. Ratusza. Seniorzy mieli możliwość zwiedzania Domu Polonii oraz wystawy tam organizowane. Uczestniczyli w spotkaniu z przedstawicielką Pułtuskiej Bibliotece Publicznej im. J. Lelewela w Pułtusku, która ciekawie prezentowała postacie ze świata kultury. Przedstawiciele Dziennego Domu „Senior+" brali udział w spotkaniu z historykiem, dziennikarzem i pisarzem Włodzimierzem Gąsiewski, który prezentował swoją najnowszą książkę pt.: „Sceny filmowe i życiowe czyli dzieciństwo na gapę w kinie Narew". Grupa Seniorów Dziennego Domu „Senior+" MOPS w Pułtusku w ramach realizowanego przez Pułtuską Bibliotekę Publiczną im. J. Lelewela projektu pn.: „Projekt Lem" obejrzała spektakl pt. „Solaris, wspomnienie z przyszłości" w Teatrze Ochota w Warszawie, jak również wzięła udział w międzypokoleniowym wyjeździe do Centrum Nauki Kopernik i Planetarium w Warszawie.

Fundacja Promocji Kultury i Edukacji: Art.-Heart" zorganizowała wyjazd dla uczestników Domu do telewizji polskiej na nagranie „The Voice of Senior".

4. usługi rekreacyjne

a) organizacja terapii zajęciowej;

W ramach zajęć z instruktorem terapii zajęciowej seniorzy brali udział w różnych formach terapii zajęciowej: terapii kulinarnej, ergoterapii, muzykoterapii, arteterapii, grach stolikowych, wykonywali prace plastyczne, tańczyli i śpiewali. Wzięli udział w konkursie kulinarnym organizowanym przez Stowarzyszenie Lokalną Grupę Działania Zielone Mosty Narwi z siedzibą w Pokrzywnicy, w kategorii danie główne i otrzymali wyróżnienie za przygotowanie „sójki mazowieckiej"

b) organizowanie spacerów i wycieczek;

Seniorzy brali udział w wycieczkach pieszych po Pułtusku. Uczestniczyli w jednodniowej wycieczce zorganizowanej do Sanktuarium Matki Bożej Loretańskiej „Polskie Loretto".

c) organizowanie spotkań integracyjnych;

Seniorzy brali udział w międzypokoleniowych spotkaniach integracyjnych z dziećmi z placówki wsparcia dziennego - świetlicy „Słonecznikowa Brać" prowadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, (seniorzy zaprezentowali dzieciom widowisko pod tytułem ,,Na straganie w dzień targowy", ,,Witaminki dla chłopca i dziewczynki"), z wychowankami Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Anny Karłowicz w Pułtusku (odwiedziny dzieci z okazji ,,Ogólnopolskiego Dnia Seniora"), z dziećmi z pułtuskiego przedszkola, wspólne powitanie wiosny.

Dom „Senior +" w ramach obchodów „Dni Patrona Pułtuska św. Mateusza", prezentował swoją działalność na pułtuskim rynku.

Uczestnicy Domu integrowali się w organizowanych grillach, wyjazdowym „Pożegnanie lata" (spływ gondolą, grill i tańce w Hotelu Milord), w uroczystości obchodów „Ogólnopolskiego Dnia Seniora".

W 2021 roku w placówce organizowane były imprezy okolicznościowe, tj.: Dzień Kobiet i Mężczyzn, urodziny i imieniny uczestników, Dzień Matki, Dzień Ojca (wspomnienie Ojca Świętego), śniadanie Wielkanocne i Wigilia.

d) organizacja wspólnych zajęć z dziećmi i młodzieżą w ramach wymiany międzypokoleniowe;

Odbywały się wspólne warsztaty plastyczne dla dzieci ze świetlicy „Słonecznikowa Brać" Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku. Organizowane były spotkania międzypokoleniowe z okazji Dnia Babci i Dziadka. W siedzibie Pułtuskiej Biblioteki Publicznej im. J. Lelewela seniorzy brali udział we wspólnych warsztatach z dziećmi szkolnymi.

5.usługi socjalne

a) zapewnienie jednego ciepłego posiłku;
Seniorzy mieli zapewniony w placówce jeden gorący posiłek dziennie, a w ramach terapii kulinarnej korzystali z możliwości przyrządzania i konsumowania posiłków (surówek, ciast itp.).
b) pomoc w formie pracy socjalnej;
Seniorzy korzystali z pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomocy przy załatwianiu formalności związanych z korzystaniem z programów pomocowych dla osób starszych i niepełnosprawnych, pomocy w kontaktach z rodziną. Uczestnikom została udzielona pomoc zgodnie ze zgłaszanymi problemami. Seniorzy mieli zapewnioną możliwość korzystania z urządzeń gospodarstwa domowego, udzielana była pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, pomoc w załatwianiu wizyty lekarskiej w poradniach specjalistycznych, terminów szczepień. Seniorom udzielane były informacje, wskazówki i pomoc w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, udzielane było poradnictwo dotyczące pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe. Seniorom udzielana była pomoc w formie świadczeń pieniężnych i w naturze ze środków na pomoc społeczną. **1** osoba korzystała z bezpłatnych posiłków w soboty, niedziele i święta, które wydawane były w Barze „Okruszek" w Pułtusku, zgodnie z realizowanym programem „Posiłek w szkole i w domu". Jeden senior z powodu braku uprawnienia do pobierania świadczenia z ubezpieczenia społecznego w formie emerytury lub renty, otrzymywał ze środków na pomoc społeczną zasiłek stały, od którego odprowadzana była składka zdrowotna. Siedmiu uczestników Dziennego Domu „Senior+" korzystało z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z europejskiego funduszu pomocy najbardziej potrzebującym FEAD, wydawana przez Fundacje „Krok w Przyszłość".

Dzienny Dom „Senior+" stwarza możliwość aktywności społecznej seniorów oraz zmniejsza odczuwalną przez nich samotność, co pozytywnie wpływa na opracowanie postawy bycia potrzebnym. Seniorzy stają się aktywnymi członkami społeczeństwa, mogą rozwijać swoje pasje. Zapewnia usługi opiekuńcze, w tym pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, wykonywanie drobnych usług pielęgnacyjnych.

Seniorzy w placówce mogli skorzystać z szerokiej oferty dzięki uzyskaniu dofinansowania na realizację zadania ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+" na lata 2021 –2025, Edycja 2021, Moduł II pn. „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior+". Dofinansowanie przyczyniło się w bardzo dużym stopniu do realizacji projektu. Dzięki tym środkom finansowym udało się zrealizować zamierzone cele i wykonać zaplanowane działania, w znacznym stopniu udało się podnieść jakość wykonywania zadania. Na realizację tego zadania tutejszy Ośrodek wydatkował środki z dotacji Wojewody w wysokości 92 194,20 zł oraz ze środków własnych gminy w wysokości 172 884,01 zł. Łączne wydatki za rok 2021 wyniosły 265 078,21 zł.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku zachęcali i nadal zachęcają seniorów w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo z terenu gminy Pułtusk do skorzystania z uczestnictwa w zajęciach organizowanych w placówce, w ramach zadania współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Dzienny Dom „Senior+" Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku spełnia bardzo ważną funkcję, gdyż kompleksowo zaspokaja potrzeby ludzi starych, aktywizuje ich, wypełnia czas wolny, zapewnia terapię nie odrywając ich od własnego środowiska.

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pułtusku został powołany z inicjatywy Rektora Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku i Starosty Pułtuskiego, który liczy około 130 słuchaczy. Oferuje ludziom starszym, głównie emerytom i rencistom, dalszy rozwój

swojego intelektu poprzez uczestnictwo w uniwersyteckich wykładach, dyskusji na ciekawe aktualne tematy. Uczestnictwo słuchaczy UTW w zajęciach oprócz wiedzy i umiejętności pomaga w dostosowaniu się do zmienionego przejścia na emeryturę lub rentę życia, poprzez mądre zagospodarowanie wolnego czasu, pielęgnowanie i rozwój kontaktów towarzyskich. Ważne są działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku wspierające więzi międzypokoleniowe i poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za osoby starsze z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego. W związku z obostrzeniami związanymi z epidemią COVID-19 w 2021r. odbyło się 6 spotkań Grupy Seniorów w siedzibie VISTULA-Filia Pułtusk – Akademia im. Aleksandra Gieysztora, gdzie były prowadzone wykłady, odczyty, spotkania z pasjonującymi ludźmi.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego w Pułtusku, ul.13 Pułku Piechoty 4 zrzesza 160 członków. W 2021 roku ze względu na restrykcje sanitarne odbyło się tylko 8 spotkań integracyjnych, zorganizowano 2 wycieczki krajoznawcze: Mazury (Suwałki, Augustów) oraz Podlasie (Szlak Tatarski), spotkanie sylwestrowe w Sali Kliper w Pułtusku oraz członkowie uczestniczyli w koncercie duetu polsko-włoskiego Halina Benedyk i Marco Antonelli w Kinie Narew w Pułtusku. Dla Seniorów wydawane były zaświadczenia na ulgowe przejazdy środkami PKP.

Aktywizacja i integracja w środowisku lokalnym osób w wieku poprodukcyjnym była realizowana przez promowanie i wspieranie rozwiązań służących pełniejszej integracji społecznej.

W ramach budowania pozytywnego wizerunku starości **Pułtuska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela** prowadziła szereg działań mających na celu poprawę jakości życia osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych, oświatowych, rekreacyjnych poprzez: dostarczanie książek do domu osobom starszym, chorym, organizowanie wystaw, konkursów plastycznych, literackich, historycznych, sprawnościowych, zajęć z przysposobienia bibliotecznego z elementami biblioterapii, spotkań autorskich, literackich, wieczorów poezji, spotkań o charakterze inscenizacji z elementami biblioterapii, wymagających zaangażowania nie tylko dzieci, ale też rodziców i opiekunów.
Wszystkie organizowane przez placówkę imprezy zachęcały do wspólnego spędzania wolnego czasu, budząc więzi rodzinne, służąc integracji pokoleń. Biblioteka współpracuje z Dziennym Domem „Senior+" w Pułtusku, z powodu ograniczeń związanych z trwającą pandemią COVID-19 prowadzono działalność on-line, natomiast po zniesieniu obostrzeń przeprowadzono cztery spotkania, w których uczestniczyło 81 osób. W ramach spotkań „Biblioteka dla Seniora" przygotowano szereg prezentacji multimedialnych o życiu i twórczości znanych polskich aktorów, piosenkarzy i poetów, czytano fragmenty książek i prowadzono dyskusje. Spotkania połączone były z warsztatami plastycznymi wspomagającymi koordynację wzrokowo-ruchową. Tematy zajęć dotyczyły m.in.: „Pierwszy dzień wiosny i słowiańskie Jare Gody, Dzień wagarowicza, topienie Marzanny i inne tradycje", „Dziecięcych wspomnień czar...", „Hanka Bielicka-z uśmiechem przez życie", „Tadeusz Łomnicki – legenda polskiego kina i teatru".

Biblioteka wzięła również udział w projekcie „Weekend seniora z kulturą", którego celem jest walka z wykluczeniem poprzez zachęcanie i włączenie osób starszych do regularnego uczestnictwa w szeroko rozumianym życiu kulturalnym.

Pułtuska Biblioteka Publiczna była organizatorem trzech wystaw, które były okazją do integracji międzypokoleniowej mieszkańców Gminy Pułtusk:
- Wystawa „Per Mariam Soli Deo – Przez Maryję Samamemu Bogu";
- Wystawa „Witold Pilecki";
- Wystawa „Stan wojenny 1981- 1983".

Poprawę jakości życia seniorów, osób niepełnosprawnych, rodzin i dzieci posłużyły również działania w projektach realizowanych przez Bibliotekę w 2021 r. tj.:
- „Dawno, dawno temu... czyli opowieści moich dziadków", udział wzięło ponad 2000 osób;
- „Projekt Lem" w ramach którego seniorzy i młodzież ze szkół ponadpodstawowych uczestniczyli w dwóch wyjazdach do teatru i Planetarium Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Jednym z rezultatów projektu była integracja międzypokoleniowa pomiędzy seniorami i młodzieżą, zbudowanie relacji i więzi wśród lokalnych grup społecznych.

Podczas spotkań z seniorami czytane były fragmenty książek, odbywały się dyskusje po obejrzeniu prezentacji multimedialnej o życiu i twórczości znanych polskich aktorów, piosenkarzy i poetów. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 Pułtuska Biblioteka Publiczna zwiększyła swoją aktywność w sieci Internet, ułatwiając tym samym dostęp do kultury odbiorcom. Biblioteka podjęła szereg inicjatyw w on-line, które mogły przyczynić się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, seniorów, rodzin i dzieci.

Ocena realizacji celu szczegółowego 2.
Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Kierunek wymagający rozszerzenia działań w następnych latach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026:
- promowanie idei wolontariatu dla seniorów oraz idei samopomocy;
- tworzenie warunków do funkcjonowania Klubów Seniora i grup wsparcia.

Wskaźniki monitoringowe:

	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w roku 2021
1	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców	5197 osób w wieku poprodukcyjnym 21,81% ogółu mieszkańców, tj. 23 833
2	Liczba osób starszych objętych pracą socjalną	117 osób
3	Liczba osób starszych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej	57 osób
4	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi	28 osób
5	Liczba opiekunek świadczących pomoc osobom w wieku senioralnym	8 opiekunek
6	Liczba osób starszych objętych wsparciem w ramach klubu seniora, grupy samopomocowej „Klubu Srebrnego Wieku"	80 osób
7	Liczba osób objętych wsparciem w Dziennym Domu „Senior+" w Pułtusku	28 seniorów
8	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	architektonicznych – 14 technicznych – 2 osoby komunikowaniu się – 62 osób (dane z Powiatowego Centrum Pomocy

		Rodzinie w Pułtusku)
9	Liczba wolontariuszy zaangażowanych w pomoc osobom starszym	4 osoby
10	Liczba spotkań integracyjnych	46 spotkań integracyjnych
11	Liczba osób skierowanych ze względu na wiek do domów pomocy społecznej	12 osób w wieku poprodukcyjnym przebywa w DPS
12	Liczba osób oczekujących ze względu na wiek na skierowanie do domów pomocy społecznej	1 osoba

PRIORYTET V

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich środowisk rodzinnych

Cele szczegółowe :

1) **Stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego życia w środowisku lokalnym i rodzinnym**

kierunki działań:

- stała wnikliwa diagnoza problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin; wspieranie rodzin i osób opiekujących się niepełnosprawnymi;
- rozwój procesu wczesnej interwencji, rozpoznawania i leczenia dzieci niepełnosprawnych oraz zagrożonych niepełnosprawnością;
- podejmowanie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w celu możliwości zapewnienia, m.in. dofinansowania w zakresie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym, dopłaty do turnusów rehabilitacyjnych;
- wpieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania;
- pomoc osobom niepełnosprawnym w zapewnieniu sprzętu rehabilitacyjnego;
- podnoszenie jakości usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych;
- zapewnienie w szerszym zakresie ciągłości kształcenia integracyjnego poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych dla niepełnosprawnych dzieci;
- wdrażanie i realizacja Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- promocja zdrowia psychicznego wśród niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i osób dorosłych uczęszczających do Środowiskowego Domu Samopomocy i Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Pułtusku;
- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi, poprzez podnoszenie kwalifikacji pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku zajmujących się problematyką niepełnosprawności;
- podjęcie działań w kierunku wprowadzenia usług asystenta osoby niepełnosprawnej;

- zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.

Diagnoza osób niepełnosprawnych na terenie gminy Pułtusk oparta jest na danych przekazanych z niżej wymienionych instytucji:

- **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtusku,** który wydał w 2021roku 633 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób po 16 roku życia i 91 orzeczeń dla dzieci do 16 roku życia. W stopniu znacznym wydano 200 orzeczeń, w stopniu umiarkowanym 359 orzeczeń oraz 74 orzeczenia w stopniu lekkim.
- **Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku,** który w 2021 roku zarejestrował **51 osób** niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność jest jedną z najczęściej występujących przesłanek na terenie gminy Pułtusk, z powodu której udzielana była pomoc przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku. W 2021 roku udzielono wsparcia **174 rodzinom** z tytułu niepełnosprawności, w tym **265 osobom w rodzinie.**

Dane te jednak nie odzwierciedlają stanu faktycznego całej zbiorowości osób niepełnosprawnych z uwagi na brak jednolicie prowadzonej centralnej bazy danych oraz faktu, iż nasza Gmina, tak jak inne w całym kraju, takiego rejestru nie jest w stanie skonstruować. Wszystkie dane są więc szacunkowe. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku wynika, że w powiecie pułtuskim 12,8 % ludności stanowią osoby niepełnosprawne.

System opieki nad osobą niepełnosprawną, umożliwić powinien rozpoznanie przyczyn, zdiagnozowanie wszystkich potrzeb, a następnie przeprowadzenie długofalowej terapii zmniejszającej skutki spowodowanej chorobą w celu poprawy sprawności potrzebnej do życia samodzielnego i aktywnego. Oddziaływania te odbywają się w placówkach służby zdrowia, oświaty, pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku podejmował działania na rzecz poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych poprzez udzielanie pomocy osobom, które były w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej, całkowicie niezdolnym do zatrudnienia z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Osobom spełniającym kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku wypłacał świadczenia pieniężne:

- zasiłki stałe dla 132 osób na kwotę 720 207,00 zł;
- opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za 109 świadczeniobiorców zasiłku stałego na kwotę 56 791,00 zł;
- zasiłki okresowe z powodu długotrwałej choroby dla 10 rodzin na kwotę 16 785,00 zł;
- zasiłki okresowe z powodu niepełnosprawności dla 8 rodzin na kwotę 7 121,00 zł.

Dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku - Sekcja do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego udzieliła pomocy finansowej wypłacając:

- 1126 dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na kwotę 118 911,00 zł;
-7862 zasiłków pielęgnacyjnych (718 rodzin) na kwotę 1 694 975,00 zł;

Rodzicom z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym wypłacano:

-1837 świadczeń pielęgnacyjnych (170 rodzin) na kwotę 3 607 974,00 zł;
-30 świadczeń dla opiekuna (4 rodziny)na kwotę 18 600,00 zł;
-154 świadczeń specjalne zasiłki opiekuńcze dla osób sprawujących stałą opiekę nad osobą niepełnosprawną (16 rodzin) na kwotę 95 180,00 zł.

Za osoby otrzymujące świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekunów Sekcja do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku opłaciła składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe 1 497składek dla 144 rodzin w kwocie 734 752,00 zł oraz 1393 składki na ubezpieczenie zdrowotne dla 127 rodzin w kwocie 229,473,00 zł.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej „Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki". Wysokość wypłacanego wynagrodzenia ustala sąd poprzez wydanie stosownego postanowienia w tej sprawie.
W 2021 roku wynagrodzenie było wypłacane dla **12 opiekunów** finansowanych z budżetu państwa na kwotę **27 800,00 zł** i dla **3 kuratorów** finansowanych z dochodów własnych gminy na kwotę **7 200,00 zł.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku udzielał pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania **20 osobom** (4 M i 16 K) z orzeczoną niepełnosprawnością, a w formie specjalistycznych usług opiekuńczych **2 niepełnosprawnych dzieci** z autyzmem korzystało z tej formy wsparcia.

Program pracy z dziećmi autystycznymi był dostosowany do ich możliwości psychofizycznych.
Zakres usług obejmował następujące działania:
1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia - tj. kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak: samoobsługa, dbałość o higienę i wygląd, utrzymywanie kontaktów z domownikami, wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego;
2) usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu.

Z usług świadczonych w Dziale Usług Opiekuńczych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021 roku korzystało 7 osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Były to osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w środowisku, wymagające w szczególności usług pielęgnacyjnych. Korzystali z następujących form pomocy:
- poprawy higieny osobistej (korzystanie z prysznica i pralki);
- wyżywienia (możliwości korzystania z gorącego posiłku odpłatnie i nieodpłatnie oraz artykułów spożywczych pochodzących od darczyńców);
- odzieży pochodzącej od darczyńców(w przypadku niedostatków własnych);
- pomocy w problemach życia codziennego (pomoc w wypełnianiu dokumentów, pisanie podań oraz czytanie ze zrozumieniem pism urzędowych itp.).

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej informowali osoby niepełnosprawne i ich rodziny o prawach i przysługujących im formach pomocy. Współpracowali z innymi instytucjami w celu udzielania kompleksowego wsparcia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku w obszarze poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w 2021roku

udzieliło dofinansowania do następujących zadań:
1) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 66 osób niepełnosprawnych na kwotę 116 885,00 zł;
2) zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze dla 114 osób niepełnosprawnych na kwotę 115 723,00 zł;
3) dofinansowanie likwidacji barier:
- architektonicznych 14 osób na kwotę 85 332,00 zł,
- technicznych – 2 osoby na kwotę 1 228,00zł,
- barier w komunikowaniu się – 62 osoby na kwotę 178 316,00 zł;
4) uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym – 66 osób na kwotę 116 885,00 zł.

Dbając o poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku realizowało w 2021 roku programy i projekty na rzecz osób niepełnosprawnych:
1. **„Program wyrównywania różnic między regionami III"** finansowany ze środków PFRON w ramach którego Gmina Pułtusk otrzymała dofinansowanie w kwocie 7 681,24 zł w ramach obszaru B – „Likwidacji barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania poprzez przebudowę urządzeń budowlanych – dostosowanie pomieszczenia higieniczno-sanitarnego do potrzeb osób niepełnosprawnych przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Pułtusku
2. **Program „Zajęcia Klubowe WTZ".** Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone były przez Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego w Świeszewie, które otrzymało dofinansowanie w ramach programu „Zajęcia Klubowe w WTZ" finansowanego ze środków PFRON na prowadzenie zajęć w „Klubie Absolwenta" od 1 lutego 2021r. do 31 stycznia 2022r. W zajęciach klubowych w „Klubie Absolwenta" brało udział 36 uczestników. Kwota dofinansowania wyniosła 194 400,00 zł;
3. **Pilotażowy program „Aktywny Samorząd"**, którego celem było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Program finansowany był ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
W 2021r. w ramach powyższego programu podpisano 69 umów dofinansowania na kwotę 323 022,00 zł w ramach dwóch modułów:

Moduł I- likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
1) Obszar A – likwidacja barier transportowej:
   - Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu – 2 umowy na kwotę 8 515,00 zł,
   - Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy- – 2 umowy na kwotę 4 872,00 zł,
2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:
   - Zadania 1,3,4,5: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – 12 umów na kwotę 58 375,00 zł,
3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
   - Zadanie 5 pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego – 3 umowy na kwotę 16 964,00
4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.- 3 umowy na kwotę 6 427,00 zł

Moduł II- -pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – 45 umów na kwotę 227 839,00 zł.

4. **„Powiatowy Program działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Pułtuskim na lata 2015-2022”,** którego celem jest zapewnienie szerokiego wsparcia osobom niepełnosprawnym poprzez:
-zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
-zapewnienie sprawnie działającego systemu informacyjnego dotyczącego możliwości wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
-zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
-poprawę stanu zdrowia osób niepełnosprawnych;
-współpracę jednostek pomocy s[społecznej z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Pułtusku jest domem typu A i B świadczącym usługi dla osób przewlekle psychicznie chorych, osób upośledzonych umysłowo, osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi z terenu gminy Pułtusk.
W 2021 roku zakresem swoich usług objął 31 osób, w tym:
- osoby przewlekle psychicznie chore - 6 ,
- osoby upośledzone umysłowo - 17,
- osoby z niepełnosprawnością sprzężoną – 8.

W związku z sytuacją epidemiczną Środowiskowy Dom Samopomocy w Pułtusku w okresie od 01.01.2021r. do 26.02.2021r. nie prowadził zajęć dla uczestników w placówce. Materiały dydaktyczne były dowożone dla uczestników do domu i utrzymywano stały kontakt telefoniczny, zaś od 01.03.2021r. do 07.03.2021r. była zawieszona działalność w placówce z powodu sytuacji epidemicznej panującej w ŚDS. Od 08.03.2021r. do 14.05.2021r uczestniczy byli podzieleni na dwie grupy po 30 osób, uczęszczali rotacyjnie do ŚDS. Od 17.05.2021r. do 15.10.2021r. Środowiskowy Dom Samopomocy funkcjonował w pełnym zakresie. Do placówki uczęszczało na zajęcia **60 osób**. Ponownie od 18.10.2021r. do odwołania uczestnicy ŚDS uczęszczali rotacyjne na zajęcia, byli podzieleni na dwie grupy po 30 osób.
W okresie normalnego funkcjonowania Środowiskowy Dom Samopomocy w Pułtusku funkcjonował od poniedziałku do piątku od 7.00 do 17.00. Prowadzone były różnego rodzaju treningi prawidłowego funkcjonowania w życiu codziennym, m.in.: trening higieniczny oraz dbałości o wygląd zewnętrzny, trening porządkowy, trening umiejętności praktycznych, trening kulinarny, budżetowy, prozdrowotny, umiejętności komunikacyjnych, umiejętności spędzania czasu wolnego, umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów.

Codziennie realizowane były terapie: komputerowa, majsterkowo-ogrodnicza, kulturalno-oświatowa, plastyczno-krawiecka, kulinarna, ruchowa oraz poradnictwo psychologiczne. W ramach terapii organizowane były spotkania okolicznościowe, co umożliwiło integrację osób niepełnosprawnych intelektualnie ze społecznością lokalną. Sale terapii zostały doposażone w odpowiedni sprzęt usprawniający prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych. Podjęto współpracę z wykwalifikowanymi osobami w dziedzinie rehabilitacji fizycznej, w celu prowadzenia zajęć z uczestnikami. Odziaływania psychologiczne w okresie pandemii realizowane były m.in. w formie tele-porad. Wsparciem psychologicznym objęto wszystkich uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy (ogółem 60 osób wraz z ich rodzinami).

Na bieżąco monitorowano stan psychiczny podopiecznych, udzielano wsparcia w zakresie: psychoedukacji, wsparcia emocjonalnego i informacyjnego.

Podejmowano współpracę z rodzicami bądź krewnymi uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy poprzez: podkreślanie konieczności zrozumienia potrzeb i trudności podopiecznych w środowisku rodzinnym, przekazywanie metod pomocnych w trudnościach wychowawczych i wsparcie emocjonalne oraz zrozumienie i akceptacja wobec obaw i trudności członków rodziny.

W 2021r. świadczona była usługa dowozu uczestników ŚDS na zajęcia i odwozu do domu z której skorzystało 6 osób z terenu gminy Pułtusk. Środowiskowy Dom Samopomocy w Pułtusku posiada 9-osobowy samochód marki Ford Transit Custom, przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych z dwoma stanowiskami do kotwiczenia wózków inwalidzkich oraz 19-osobowy samochód marki Ford Transit M2 Autobus, przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych z jednym stanowiskiem do kotwiczenia wózków inwalidzkich.

Na terenie gminy Pułtusk proces kształcenia dzieci niepełnosprawnych realizują:
1) Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Anny Karłowicz w Pułtusku;
2) Zespół Szkół Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku;
3) Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Pułtusku;
4) Przedszkole Miejskie Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku.

Integracja w szkole daje dzieciom niepełnosprawnym szansę na kontakt z rówieśnikami oraz współdziałanie w społeczności klasowej i szkolnej. Pobudza wiarę w ich własne możliwości, motywuje do przezwyciężania trudności, umożliwia rozszerzenie wiedzy i zainteresowań. Integracyjny system kształcenia zakłada pełne uczestnictwo wszystkich dzieci w procesie uczenia się i uspołeczniania. W zespołach klasowych razem z dziećmi zdrowymi uczą się dzieci z różnymi dysfunkcjami rozwojowymi, o różnych możliwościach intelektualnych, emocjonalnych i ruchowych, określane jako dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Anny Karłowicz w Pułtusku jest jedyną w powiecie placówką dydaktyczno - opiekuńczo - wychowawczą organizującą kształcenie dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
W roku szkolnym 2021/2022 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Anny Karłowicz w Pułtusku funkcjonują:
1) Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna (64 uczniów), w tym:
   -2 oddziały dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną (18 uczniów),
   -8 oddziałów dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (46 uczniów),
2) Publiczna Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy – 10 oddziałów klasowych (64 uczniów). Łącznie w SOSW - 125 uczniów.

Głównym zadaniem Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Pułtusku jest przygotowanie uczniów, w miarę ich możliwości do samodzielnego udziału w życiu społecznym w integracji ze środowiskiem. Ośrodek realizuje cele edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne.
W obszarze poprawy jakości życia uczniów niepełnosprawnych i ich środowisk rodzinnych **Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. A. Karłowicz w Pułtusku** zrealizował następujące działania:

1) Aktywna działalność Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Ich Rodzin „Skarb Nadziei" funkcjonującego przy SOSW im. A. Karłowicz w Pułtusku (wspieranie rzeczowe uczniów/wychowanków, organizowanie zawodów sportowych oraz imprez z udziałem rodziców, wyjazdy edukacyjno-turystyczne, paczki Mikołajkowe).
2) Wspieranie rzeczowe uczniów/wychowanków przez pracowników Placówki (zaopatrywanie w odzież, obuwie, środki higieniczno-kosmetyczne, przybory szkolne, organizowanie nieodpłatnych wyjazdów edukacyjnych).
3) Poprawa warunków bytowych i nauki uczniów/wychowanków z niepełnosprawnościami (intelektualną, ruchową) poprzez likwidację barier architektonicznych zrealizowanych w ramach zadania inwestycyjnego pn.: ,,Przebudowa budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Anny Karłowicz w Pułtusku". Dzięki wdrożonym działaniom placówka dysponuje nowoczesną, funkcjonalną i bezpieczną bazą do realizacji zadań statutowych (dydaktyczno- wychowawczych i opiekuńczych).
4) Zapewnienie uczniom/wychowankom z niepełnosprawnością intelektualną dobrych warunków do nauki i pobytu w Ośrodku poprzez i doposażenia sal lekcyjnych, sypialnych, pracowni w pomoce dydaktyczne, sprzęt RTV i AGD.
5) Zapewnienie opieki podczas ferii zimowych, przerw świątecznych i wakacji dzieciom, których rodzice są w trudnej sytuacji życiowej lub pozbawieni władzy rodzicielskiej.
6) Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców/prawnych opiekunów poprzez przeprowadzenie szkoleń oraz udostępnianie księgozbioru biblioteki Ośrodka, prowadzenie w placówce punktu informacyjno-konsultacyjnego (adresy, telefony do różnego rodzaju instytucji pomocowych, pomoc w załatwianiu formalności).
7) Prowadzenie w Ośrodku „Tablicy Rodzica", na której eksponowane są materiały informacyjne na temat bieżących zmian w przepisach związanych z pomocą społeczną, pomoc rodzicom w wypełnianiu dokumentacji w celu uzyskania świadczeń (renty socjalne, zasiłki pielęgnacyjne, zapomogi).
8) Załatwianie wizyt lekarskich dla uczniów/wychowanków Placówki, dowóz dzieci z ich rodzicami/opiekunami na wyznaczone konsultacje do przychodni i szpitali specjalistycznych oraz pomoc w uzyskaniu i zorganizowaniu wsparcia ze strony instytucji działających na rzecz rodziny.

W **Zespole Szkół Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku** w 2021 roku funkcjonowało 8 klas integracyjnych, w tym uczniów ogółem w tych klasach - 170 oraz 16 uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności i potrzebie kształcenia specjalnego w tych klasach.

W **Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Pułtusku** w 2021roku funkcjonowało 7 klas integracyjnych dla 127 uczniów, w tym 30 uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności i potrzebie kształcenia specjalnego w tych klasach i 10 uczniów w klasach ogólnych.

W **Przedszkolu Miejskim Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku** w 2021 roku. funkcjonowały odziały integracyjne:
Od stycznia do sierpnia 2021r. - 1 oddział, do którego uczęszczało 20 dzieci, w tym 1 dziecko z ustaloną niepełnosprawnością. 3 dzieci z ustaloną niepełnosprawnością uczęszczało do oddziałów ogólnodostępnych, 1 dziecko do oddziału dodatkowego w ramach zajęć rewalidacyjno- wychowawczych. Od września do grudnia 2021r. - 2 oddziały integracyjne, do których uczęszczało 37 dzieci, w tym 6 dzieci z ustaloną niepełnosprawnością. 4 dzieci

z ustaloną niepełnosprawnością uczęszczało do oddziałów ogólnodostępnych.

Zespół Orzekający Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Pułtusku w 2021r. wydał 205 dokumentów, w tym: 127 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, 32 orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania oraz 46 opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.
W okresie od stycznia 2021r. do września 2021r. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Pułtusku zajęciami cyklicznymi w obszarze terapeutycznym objęła 119 dzieci/uczniów: 16 przez psychologa, 58 przez pedagoga i 48 przez logopedę. W okresie od września 2021r. zajęciami cyklicznymi o charakterze terapeutycznym objęto 108 dzieci/uczniów: 11 przez psychologa, 57 przez pedagoga, 40 przez logopedę.
W ramach wczesnego wspomagania rozwoju w okresie od stycznia 2021r. do sierpnia 2021r. korzystało 26 dzieci, a od września 2021r. 38 dzieci. W ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia rodzin „Za życiem" w 2021r. z zajęć korzystało 29 dzieci, w tym 3 do 3 roku życia. Odbyło się 40 konsultacji z lekarzem psychiatrą dziecięcym.

W obszarze ograniczenia występowania zagrożeń zdrowia psychicznego Uchwałą Nr XL/364/2021 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 marca 2021 roku został przyjęty **„Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021 - 2024 "**.

Celem głównym „Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021-2024" jest:
1. promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym w tym: upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowania zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia zdrowia psychicznego; zapobiegania zaburzeniom psychicznym; zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi; organizacja systemu poradnictwa pomocy w stanach kryzysu psychicznego.
2. zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki psychicznej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w tym: upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego; skoordynowania różnych form opieki i pomocy.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021 - 2024 dla Gminy Pułtusk był realizowany zgodnie ze wskazanymi powyżej celami w partnerstwie z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie gminy Pułtusk, tj.: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pułtusku, Środowiskowym Domem Samopomocy w Pułtusku, Domem Pomocy Społecznej w Pułtusku, Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Psycho-MED. w Pułtusku, Zespołem Przychodni Specjalistycznych AL.-MED., Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pułtusku, PIO Ośrodkiem Rehabilitacji w Pułtusku, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów w Pułtusku, Powiatowym Urzędem Pracy w Pułtusku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, Przedszkolem Miejskim nr 4 z oddziałami integracyjnymi w Pułtusku, Przedszkolem Miejskim nr 5 w Pułtusku, Szkołą Podstawową nr 1 im. K. Potockiej w Pułtusku, Zespołem Szkół nr 2 z oddziałami integracyjnymi w Pułtusku, Publiczną Szkołą Podstawową nr 3 z oddziałami integracyjnymi im. T. Kościuszki w Pułtusku, Publiczną Szkołą nr 4 z klasami sportowymi im. I. Szewińskiej w Pułtusku, Publiczną Szkołą Podstawową im. bł. Jana Pawła II w Płocochowie, Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Przemiarowie, Liceum Ogólnokształcącym im. P. Skargi w Pułtusku, Zespołem Szkół im. B. Prusa w Pułtusku, Zespołem Szkół Zawodowych im. J. Ruszkowskiego

w Pułtusku, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczy im. A. Karłowicz w Pułtusku.

W roku sprawozdawczym poszczególne podmioty realizowały „Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego" na lata 2021-2024 poprzez:

- opracowanie materiałów informacyjnych na temat placówek działających na terenie gminy Pułtusk na rzecz osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego;
- zorganizowanie cyklu spotkań przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Jestem, By Pomagać" z udziałem psychologa, który prowadził zajęcia poznawcze z elementami terapii neuropsychologicznej w DPS w Pułtusku;
-prowadzenie porad i konsultacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi mieszkańców DPS w Pułtusku;
- organizowanie wyjazdów, spotkań oraz imprez mających na celu pomoc w uczestnictwie we wszystkich aspektach życia kulturalnego osób z zaburzeniami psychicznymi;
- zorganizowanie cyklu spotkań wsparcia skierowanego do osób potrzebujących wsparcia zdrowia psychicznego;
- organizowanie zajęć i pogadanek dla nauczycieli i rodziców z udziałem specjalisty zdrowia psychicznego z zakresu zdrowia psychicznego w przedszkolach;
- promowanie ochrony zdrowia psychicznego wśród niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i osób dorosłych w jednostkach i placówkach oświatowych podległych gminie i powiatowi pułtuskiemu;
- realizowanie programów skierowanych szczególnie do dzieci i młodzieży zaburzonej psychicznie w ramach przeprowadzenia warsztatów dla dzieci z zakresu komunikacji, asertywności, radzenia sobie z emocjami w relacji z rodzicem oraz warsztaty dla rodziców, w tym psychoterapia rodzin, psychoterapia małżeńska;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pułtusku realizowała Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem", z zajęć logopedycznych oraz terapii integracji sensorycznej w ramach realizacji programu skorzystało 29 dzieci, w tym 3 do 3 roku życia, prowadzono konsultacje przez lekarza psychiatrę dziecięcego, z których skorzystało 40 dzieci, prowadzono zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne: „Miłość", „Smutek", „Strach", „Odwaga", „Złość", „Radość", „Tolerancja", zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów „Radzenie sobie ze złością", organizowano pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych 04-15.01.2021r. w postaci dyżuru telefonicznego przez:
- realizowanie programów profilaktycznych poprzez prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zdrowego stylu życia, alternatywnych form spędzania czasu wolnego i zagrożeń dla zdrowia psychicznego przez placówki oświatowe na terenie gminy Pułtusk;
- realizowanie programu „Z uczniami o uczniach";
- zorganizowanie warsztatów dla uczniów z pedagogiem pt. „Jak radzić sobie ze stresem?", „Jak radzić sobie w trudnych sytuacjach?", „Prawidłowa komunikacja sukcesem w relacjach";
- organizowanie pogadanek w klasach na godzinach wychowawczych oraz spotkań z pedagogiem szkolnym nt. „Jak radzić sobie ze stresem?", „Jak dbać o zdrowie psychiczne w okresie pandemii i izolacji społecznej?";
- pedagogizację rodziców, zamieszczanie na stronach internetowych szkoły materiałów nt. „Hejt w sieci. Uzależnienie dzieci od korzystania z urządzeń elektronicznych i skutkach tych uzależnień"; prelekcje dla rodziców nt." ,,Depresja wśród nastolatków", „Zdrowy styl życia", ,,Radzenia sobie z presją rówieśników", ,,Depresja wśród dzieci i młodzieży";
- realizację programów profilaktycznych „ART.", „TUS", programu antynikotynowego „Nie pal przy mnie proszę", „Znajdź właściwe rozwiązanie", „Unplugged", „Zagubieni w sieci", „Hejt?

Hejtu nie promuję, hejt banuję, bo reaguję", „Hazard? Nie dziękuję", „Zdrowy styl życia - racjonalna dieta", projekt Szkoła Myślenia Pozytywnego - „Komunikacja bez przemocy", „Mediacje szkolne", udział w webinariach „Potrzeby psychiczne, społeczne i emocjonalne dzieci i młodzieży w okresie pandemii", „Sposoby wspomagania dzieci w nauce. Czas na naukę i relaks. Atrakcyjne narzędzia i materiały online.", „Młodzi użytkownicy Internetu – wyzwania, bezpieczeństwo, ochrona wizerunku w sieci", „Co wiemy, o czym nie wiemy, a czego się nie domyślamy, czyli jak towarzyszyć dziecku w cyfrowym świecie?",

- prowadzenie indywidualnego poradnictwa tj.: wszechstronną pracę socjalną dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez pracowników socjalnych MOPS w Pułtusku oraz świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci autystycznych w ich miejscu zamieszkania;
- zorganizowanie ogólnoszkolnego „Tygodnia Zdrowia Psychicznego" dla 122 uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Pułtusku, w tym 64 uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej Specjalnej i 58 uczniów Publicznej Szkoły Przysposobiającej do Pracy, w ramach którego: zorganizowano Konkurs Plastyczny, pn. „Jak bać o zdrowie psychiczne?", odbyło się spotkanie z przedstawicielką Fundacji Art-Heart, która przeprowadziła prelekcję nt. zdrowia psychicznego dla uczniów szkoły przysposabiającej do pracy, przeprowadzono warsztaty relaksacyjne, zorganizowano akcję pn. „Skrzynia marzeń" oraz wielkoformatową grę planszową pn. „Jestem wysportowany".

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021-2024 oparty jest na zasadzie integracji działań instytucji działających na terenie gminy Pułtusk na rzecz poprawy i utrzymania zdrowia społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zdrowia psychicznego. Podejmowane w 2021 roku działania były ograniczone z uwagi na stan zagrożenia epidemicznego

Podsumowując, należy podkreślić, że ochrona zdrowia psychicznego rozpatrywana jest jako strategia zdrowego stylu życia, której twórcą jest każdy człowiek, za którą jesteśmy odpowiedzialni my sami, a nie tylko system opieki zdrowotnej. Każdy człowiek dokonuje w codziennym życiu wyborów, które bądź szkodzą zdrowiu, bądź je wspomagają. Rodzaj podejmowanych decyzji zależy niewątpliwie od człowieka. To jednak, jakie ma możliwości wyboru, uzależnione jest już od szeregu czynników, na które często sam nie ma wpływu. Z powyższego wynika, że bardzo pożądanymi działaniami w powyższym zakresie jest profilaktyka, promocja i ochrona zdrowia.

Ocena realizacji celu szczegółowego nr 1.

Powyższe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026 były realizowane i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Kierunek wymagający rozszerzenia działań w następnych latach:

- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi, poprzez podnoszenie kwalifikacji pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku zajmujących się problematyką niepełnosprawności;
- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej;
- podjęcie działań w kierunku wprowadzenia usług asystenta osoby niepełnosprawnych

220

2. Likwidacja barier mentalnych społeczeństwa

kierunki działań:

- kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- realizowanie programów profilaktycznych poprzez prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych na temat zdrowego stylu życia;
- zapobieganie osamotnieniu i izolacji poprzez umożliwienie udziału w życiu kulturalno-społecznym, integracja osób niepełnosprawnych;
- edukacja społeczności lokalnej na temat funkcjonowania osób niepełnosprawnych, kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych;
- pozyskanie lokalu na utworzenie mieszkania chronionego;
- promowanie twórczości osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wystaw prac osób niepełnosprawnych w miejscach ogólnodostępnych;
- promowanie i zachęcanie do wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

W ramach kształtowania w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających likwidacji barier mentalnych poprzez integrację z osobami niepełnosprawnymi na terenie gminy Pułtusk prowadzono działania profilaktyczne, edukacyjne, kulturalne i informatyczne.

Organizowanie wystaw prac osób niepełnosprawnych w miejscach ogólnodostępnych ma na celu promowanie twórczości osób z niepełnosprawnościami. Na terenie gminy Pułtusk z powodu ograniczeń epidemicznych została przygotowana w formie online – poprzez relację filmową i zdjęciową - IX Wystawa Twórczości Osób Niepełnosprawnych. Można było zobaczyć na stronie powiatu pułtuskiego wernisaż prac artystycznych wykonanych pod opieką terapeutów przez: uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Anny Karłowicz w Pułtusku, uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Świeszewie, Środowiskowego Domu Samopomocy w Pułtusku, mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Pułtusku, Domu Pomocy Społecznej w Ołdakach i Domu Pomocy Społecznej w Obrytem.

W 2021 roku Gmina Pułtusk nie realizowała zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych z uwagi na brak zapotrzebowania na tę formę pomocy. Pracownicy socjalni systematycznie prowadzą rozeznanie terenu , z chwilą wystąpienia zapotrzebowania na stworzenie mieszkań chronionych, tut. Ośrodek podejmie działania w celu realizacji zadania.

Wszystkie przedsięwzięcia na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane w 2021 roku przez instytucje i placówki oświatowe z terenu gminy Pułtusk zostały opisane w celu szczegółowym nr 1, 2, 3 Priorytetu V niniejszego sprawozdania z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026.
Ze względu na pojawienie się epidemii Covid-19, która spowodowała konieczność wprowadzenia wielu obostrzeń w życiu społecznym zaplanowane wydarzenia kulturalne i przedsięwzięcia dla osób niepełnosprawnych zostały ograniczone i nie były w pełni realizowane.

Ocena realizacji celu szczegółowego 2.

Powyższe kierunki były realizowane w ograniczonym zakresie i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

3. Aktywizowanie zawodowe osób niepełnosprawnych

kierunki działań:

- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, zdolnych do zatrudnienia we współpracy z Powiatowym Urzędzie Pracy w Pułtusku;
- przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych;
- podwyższanie umiejętności i kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych – udział w szkoleniach, kursach zawodowych;
- promowanie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy;
- wspieranie programów rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych w oparciu o środki Unii Europejskiej;
- realizacja projektów integrujących osoby niepełnosprawne ze środowiskiem;
- opracowanie i realizacja programów wspierania osób niepełnosprawnych figurujących w rejestrze PUP.

Aktywizacja osób niepełnosprawnych jest procesem trudnym, ze względu na brak dostatecznej ilości pracodawców chcących zatrudniać osoby niepełnosprawne, jak również nie zawsze niepełnosprawni bezrobotni są w stanie sprostać oczekiwaniom pracodawców. Osoby niepełnosprawne postrzegane są na ogół przez pracodawców jako osoby zagrożone większą absencją pracy i mniej wydajne zawodowo. Osoby dotknięte problemami zdrowotnymi lub upośledzeniem niechętnie stają się uczestnikami rynku. Mimo bogatego pakietu pomocowego, zagwarantowanego w dwóch ustawach, tj. *ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* skala wzrostu zatrudnienia osób z niepełnosprawnością jest znikoma. Bezrobotni niepełnosprawni to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Niepełnosprawność jest podstawową barierą w procesie skutecznego szukania zatrudnienia. Wydłużanie się okresu poszukiwania pracy, zwykle powoduje rozwój bierności, bezradności, a nawet trwałe wycofanie się tych osób z rynku pracy i potęguje procesy wykluczenia społecznego.

Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, których źródłem finansowania są środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywane według algorytmu samorządom.

Celem rehabilitacji zawodowej jest ograniczanie bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością bezrobotnych i poszukujących pracy. Osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, zarejestrowane w Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, mogą być objęte wsparciem przewidzianym w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, odpowiednio w ramach środków Funduszu Pracy lub Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pułtusku było zarejestrowanych **51 osób** bezrobotnych poszukujących pracy z orzeczoną niepełnosprawnością z terenu gminy Pułtusk. Wsparciem w ramach realizacji zadań z zakresu aktywizacji osób niepełnosprawnych, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych objętych zostało 128 osób niepełnosprawnych poprzez:

- staż – 6 osób niepełnosprawnych, w tym 2 osoby z zaburzeniami psychicznymi. Źródło finansowania: Państwowy Fundusz Osób Niepełnosprawnych 2 osoby ; inne źródła w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku- 4 osoby,

- środki na podjęcie działalności gospodarczej - 1 osoba niepełnosprawna finansowana ze środków z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych;
- poradnictwo zawodowe – 4 osoby niepełnosprawne;
- pośrednictwo pracy 105 osób niepełnosprawnych, w tym 18 osób z zaburzeniami psychicznymi;
- refundacja kosztów doposażenia, wyposażenia stanowiska pracy – 2 osoby niepełnosprawne, w tym 1 osoba z zaburzeniami psychicznymi. Źródło finansowania: Państwowy Fundusz Osób Niepełnosprawnych - 1 osoba; inne źródła w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku- 1 osoba,
- prace interwencyjne - 6 osób, w tym 1 osoba z zaburzeniami psychicznymi. Źródło finansowania: inne źródła w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku.

Adresatami ww. działań - zrealizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku w 2021 roku są osoby pozostające w rejestrach PUP oraz pracodawcy/przedsiębiorcy zgłaszający wolne miejsca aktywizacji.

Rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań zmierzających do integracji działań w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Pułtusk oraz zapewnienia ciągłości wsparcia dla osób i rodzin borykających się z konsekwencjami niepełnosprawności.

Ocena realizacji celu szczegółowego 3
Powyższe kierunki były realizowane w ograniczonym zakresie i i przewidziane są do kontynuacji w następnych latach.

Kierunek wymagający rozszerzenia działań w dokumencie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026:
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, zdolnych do zatrudnienia we współpracy z Powiatowym Urzędzie Pracy w Pułtusku;
- wspieranie programów rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych w oparciu o środki z Unii Europejskiej;
- podwyższanie umiejętności i kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych – udział w szkoleniach, kursach zawodowych;
-realizacja projektów integrujących osoby niepełnosprawne ze środowiskiem.

Wskaźniki monitoringowe:

	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w roku 2021
1.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem systemu pomocy społecznej	174 rodzin, w tym osób w rodzinach 610
2.	Liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością	724
3.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pracą socjalną	174
4.	Liczba osób korzystających z pomocy objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	2 dzieci niepełnosprawnych autystycznych, oraz liczba opiekunek - 1;

5.	Liczba klas integracyjnych oraz liczba uczniów do nich uczęszczających	15 klas integracyjnych, w tym 56 uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności i potrzebie kształcenia specjalnego; 3 oddziały integracyjne dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością w Przedszkolu Miejskim nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku do których uczęszczało 6 dzieci z ustaloną niepełnosprawnością i 7 dzieci z ustalona niepełnosprawnością uczęszczało do oddziałów ogólnodostępnych
6.	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, komunikacyjnych, technicznych, uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym	architektonicznych -14 technicznych -2, w komunikowaniu się -62, uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym - 66
7.	Liczba osób, które uzyskały sprzęt ortopedyczny i inne środki pomocnicze rehabilitacyjny	sprzęt ortopedyczny i inne środki pomocnicze - 114, sprzęt rehabilitacyjny - 24
8.	Liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej i innych form realizowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy	28
9.	Liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	1 osoba samozatrudnienie w ramach przyznanego dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej ze środków PFRON
10.	Liczba wolontariuszy	4 osoby

PRIORYTET VI

Rozwój i profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego

Cele szczegółowe:

1. **Rozwijanie sektora pomocy społecznej**

kierunki działań:

- podnoszenie kompetencji przez kadrę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach;
- zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny;
- projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy;

- zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez aktualizację i rozwijanie strony internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku;
- opracowanie i realizacja projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz budżetu państwa (w ramach konkursów).

W celu doskonalenia umiejętności zawodowych oraz wzbogacenia wiedzy w zakresie pracy z klientem, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, systematycznie uczestniczyli w szkoleniach zewnętrznych, podnosząc swoje kwalifikacje. Organizowano także spotkania pracowników, których tematyka odpowiadała na aktualne zapotrzebowanie, m.in. interpretacji i stosowania nowych przepisów prawa, postępowania w sytuacjach kryzysowych, wypalenia zawodowego itp.

W 2021r. pracownicy brali udział w szkoleniach , konferencjach on-line, webinariach zarówno płatnych jak i bezpłatnych, takich, jak:

1) Usługi opiekuńcze i SUO.
2) Praca socjalna w czasach niepewności i zmian.
3) Nowe obowiązki wynikające z ustawy antyprzemocowej oraz ustawie o Policji.
4) Mieszkania chronione i wspomagane – doświadczenia, przykłady zmian i pracy z różnymi grupami dysfunkcjami.
5) Pomoc społeczna w działaniach na rzecz zdrowia psychicznego.
6) Zmiany do ustawy o pomocy społecznej obowiązujące od 30 maja 2021.
7) Regulamin oceniania pracowników socjalnych.
8) Opieka nad osobami starszymi.
9) „Pracownik socjalny zarządzający procesem zmiany" czyli dyskurs na temat nowoczesnych metod prowadzenia pracy socjalnej.
10) Zmiany w prowadzeniu niebieskiej karty – praca z osobami oraz rodzinami uwikłanymi w przemoc domową w czasie i po zakończeniu stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii.
11) Profilaktyka uzależnień i zachowań przemocowych dzieci i młodzieży.
12) Lokalne programy profilaktyki uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem informacji o programach rekomendowanych.
13) Ustawa o pomocy społecznej + wywiad środowiskowy.
14) Ustawa o pomocy społecznej.
15) OPS jako powód występujący z powództwem alimentacyjnym.
16) Posiłek w szkole i w domu na okres 2021-2022.
17) Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej – zasady współpracy.
18) Praca z młodzieżą w świetlicy socjoterapeutycznej/środowiskowej.
19) Bezpieczny i Aktywny Senior.
20) Perspektywy i bariery rozwoju usług społecznych o charakterze zdeinstytucjonalizowanym.
21) Rozwój usług społecznych wyzwaniem polityki społecznej na Mazowszu.
22) Zdemaskować przemoc.

W 2021 r. jedna osoba uzyskała specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku w 2021r. zatrudniał 1 asystenta rodziny, w ramach umowy o pracę w wymiarze jednego etatu. Analiza sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy Pułtusk wskazuje na potrzebę zwiększenia zatrudnienia dodatkowo asystenta rodziny.

Mieszkańcy Gminy Pułtusk mają możliwość uzyskania informacji nt. bieżącej działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, dostępnych formach świadczeń pomocowych, które zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej MOPS w Pułtusku (http://bip.mops.pultusk.pl/) oraz aktualne informacji nt. wydarzeń społeczno-kulturalnych, które są zamieszczone na stronie Urzędu Miejskiego w Pułtusku (https://pultusk.pl/) .

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy w Pułtusku realizował 3 programy konkursowe z funduszy zewnętrznych ogłoszonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, tj. „Senior+", „Opieka 75+", „Wspieraj Seniora" na łączną kwotę **312 722,00 zł**, którymi objętych zostało **37 osób**.

2. Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych

kierunki działań:

- realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego;
- inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków ze źródeł finansowania innych niż budżet samorządu;
- zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowanie się, samopomoc oraz tworzenie organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej;
- wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych;
- zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi;
- propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Współpraca samorządu Gminy Pułtusk z organizacjami pozarządowymi realizowana była zgodnie z „Programem współpracy Gminy Pułtusk na rok 2021 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie" przyjętym uchwałą nr XXXV/325/2020 Rady Miejskiej w Pułtusku z dni 30 listopada 2020r. Program tradycyjnie określił zasady współpracy z sektorem pozarządowym oraz wytyczył kierunki działania w sferze pożytku publicznego zmierzające do zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy Pułtusk i wzmocnienia aktywności społeczności lokalnej.

W ramach realizacji powyższego Programu został ogłoszony konkurs na realizację zadań publicznych w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu, krajoznawstwa i wypoczynku dzieci i młodzieży, opieki paliatywno-hospicyjnej i ratownictwa i ochrony ludności w 2021r. (Zarządzenie Burmistrza Miasta Pułtusk nr 279/2021 z dnia 11 lutego 2021r.).

W ramach ww. konkursu 9 podmiotom udzielono dotacji i powierzono do realizacji zadań publicznych Gminy Pułtusk na kwotę 150 000,00 zł.

W zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu:

1. Klubowi Sportowemu ,,Semiramida,
2. Miejskiemu Klubowi Sportowemu ,,Narew" w Pułtusku,
3. Młodzieżowemu Klubowi Sportowemu w Pułtusku
4. Młodzieżowemu Klubowi Sportów Walki ,,Kan" w Pułtusku,
5. Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu ,,Posejdon,

W zakresie krajoznawstwa i wypoczynku dzieci i młodzieży:

1 .Pułtuskiemu Klubowi Wodniaków,
2. Stowarzyszeniu ,,Z Serca" w Pułtusku.

W zakresie ratownictwa i ochrony ludności:

1. Pułtuskiemu Wodnemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu w Pułtusku.

W zakresie opieki paliatywno-hospicyjnej

1. Caritas Diecezji Płockiej.

Zgodnie z założeniami ,,Programu współpracy Gminy Pułtusk w 2021r. z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie", oprócz finansowego wsparcia zadań publicznych realizowanych przez podmioty pozarządowe, Gmina Pułtusk oraz jej jednostki organizacyjne podejmowały współpracę pozafinansową .

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Pułtusku publikowane były informacje dotyczące działalności organizacji pozarządowych i współorganizowanych wydarzeń społeczno-kulturalnych. Zamieszczane były ogłoszenia o otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych, ich rozstrzygnięciu, a także obowiązujące druki i formularze.

Gmina Pułtusk wielokrotnie przystępowała do współorganizowania lokalnych wydarzeń o charakterze społecznym, kulturalnym i sportowym, udzielając wsparcia organizacyjnego i rzeczowego (przekazując materiały promocyjne, fundując statuetki, medale, puchary, trofea, upominki) oraz obejmując wydarzenia patronatem Burmistrza. Przedstawiciele gminy uczestniczyli w spotkaniach oraz uroczystościach organizowanych przez lokalne podmioty pozarządowe, angażowali organizacje w celu promowania wydarzeń zainicjowanych przez gminę. Informację nt. planowanych działa zamieszczane były na stronie www.pultusk.pl

Wskaźniki monitoringowe:

	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w roku 2021
1.	liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej	22
2.	liczba i rodzaj udzielonego wsparcia organizacjom pozarządowym	9 podmiotom w formie dotacji (w ramach otwartego konkursu ofert) w kwocie 150 000,00 zł
3.	liczba zleconych zadań organizacjom pozarządowym	9
4.	Liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów w celu rozwiazywania problemów społecznych	16

Podsumowanie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Z kolei zgodnie z art. 110 ust. 1 pkt. 4 ww. ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej koordynuje realizację ww. Strategii. W tym celu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku zebrał szczegółową informację z realizacji tego zadania przez jednostki organizacyjne, szkoły i instytucje z terenu gminy Pułtusk.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026" realizowana była przy pomocy następujących programów:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem";
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego;
4. Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów ;
5. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
6. Program współpracy Gminy Pułtusk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Rok 2021 jest pierwszym rokiem obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk na lata 2021 – 2026. Analiza informacji przekazanych do sporządzenia sprawozdania z realizacji Strategii za rok 2021 przez podmioty uczestniczące w realizacji zdań pozwala na stwierdzenie, że rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie Pułtusk nie koncentruje się tylko na udzielaniu wsparcia materialnego mieszkańcom wymagającym pomocy, a jest wypadkową kompleksowych działań podejmowanych przez podmioty działające na szczeblach samorządu.

Działania podmiotów życia społecznego ukierunkowane były na rozwiązywaniu problemów mieszkańców Gminy Pułtusk w zakresie: bezrobocia, starzenia się społeczeństwa, pomocy osobom niepełnosprawnym, schorowanym, bezdomnym, uzależnionym i niezaradnym życiowo. Realizowany był model interdyscyplinarnego podejścia do problemów i włączenie w ich rozwiązywanie podmiotów realizujących zadania w różnych obszarach życia poprzez rozwój form pomocy, między innymi w postaci poradnictwa, w tym prawnego, psychologicznego oraz terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej.

Na sytuację społeczną ludności lokalnej rzutował w głównej mierze poziom bezrobocia, stanowiący przede wszystkim o możliwościach finansowych rodzin.

Skuteczne przeciwdziałanie ubóstwu i aktywizacja zawodowa w ogromnym stopniu zależna była od rozwoju gospodarczego Gminy Pułtusk, przyrostu miejsc pracy, warunków świadczenia pracy i ogólnej pomyślności ekonomicznej, niezależnej wprost od działań ujętych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Istotnym było jednak by osoby i grupy słabsze ekonomicznie nie utrwalały swojej trudnej sytuacji poprzez zależność od systemu pomocy społecznej i nie były pozbawiane możliwości podejmowanych ról zawodowych, powrotu na rynek pracy i przezwyciężania aktualnej sytuacji.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że wprowadzony w marcu 2020 r. i trwający nadal stan zagrożenia epidemicznego, związany z rozprzestrzenianiem się choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2, wpłynął znacząco na pogorszenie sytuacji życiowej społeczeństwa. Wprowadzone z powodu pandemii ograniczenia związane z izolacją społeczną, pracą zdalną

528

i nauką w trybie on-line wpłynęły niekorzystnie na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Trudno jest więc przewidzieć jakie będą konsekwencje izolacji społecznej oraz pogorszenia się sytuacji zawodowej, społecznej i zdrowotnej, szczególnie psychicznej wielu ludzi.

Pomimo szczególnego okresu, jakim był pierwszy rok 2021 realizacji Strategii, i występującymi w związku z ogłoszonym stanem zagrożenia epidemicznego obostrzeniami i trudnościami, w większości planowane działania zostały zrealizowane i dostosowane do nałożonych restrykcji.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku starał się łagodzić trudną sytuację życiową osób i rodzin poprzez wdrażanie pozamaterialnych form pomocy, w tym pracy socjalnej wobec indywidualnych osób i rodzin, pracy poprzez grupę, aktywizowania społeczności lokalnej. Głównym celem była pomoc oraz zapobieganie marginalizacji osób i rodzin, poprzez ich społeczne aktywizowanie, psychiczne wzmacnianie i mobilizowanie do podejmowania starań w celu poprawy swojej sytuacji.

Należy podkreślić, że działania podejmowane w ramach poszczególnych celów operacyjnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026 na terenie gminy Pułtusk poprzez różne instytucje publiczne i pozarządowe przyczyniają się do zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego i wzmacniania rodzin, sprzyjają ograniczeniu zjawiska bezrobocia oraz wyrównują szanse osób niepełnosprawnych, co przyczynia się do niwelowania problemów społecznych i potwierdza słuszność przyjętych w Strategii kierunków do potrzeb i oczekiwań mieszkańców, które rekomendowane są do realizacji w kolejnych latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pułtusk na lata 2021-2026. Osiągnięciu w 2022r. celów przewidzianych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk na lata 2021-2026 służyć będzie kontynuowanie zadań dotychczas realizowanych przy wzajemnej współpracy zaangażowanych podmiotów lokalnych Gminy Pułtusk oraz proponowanie nowych przedsięwzięć, dostosowanych do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Pułtusku

Beata Gemza

Sporządziła: Mariola Ambroziak/MOPS
Katarzyna Mamrocha/MOPS